

Sommar-tider är förbi

I natt tar sommartiden slut och vi övergår till normaltid. Klockans visare skall flyttas en timme bakåt inatt.

Ny regering utan Roger Nordlund

Blir han nästa talman?

NYHETER. Viveka Eriksson (lib) lantråd, Roger Nordlund (c) talman och Jan-Erik Mattsson (c) näringsminister.

Så långt kan posterna ha fördelats i de regeringsförhandlingar som just nu förs av de två stora mittenpartierna.

Men Viveka Eriksson är förtegen om sammansättningen – utom att förhandlingarna förs enbart med centern.

– Väljarna har strömmat mot mitten. Det visar att ålänningarna vill ha stabilitet och uthållighet, konstaterade hon och

Roger Nordlund när de i går informerade massmedierna om att nästa regering högst troligen får en tvåpartibas med 18 mandat i lagtinget.

Gun-Mari Lindholm, partiledare för (ob), fick beskedet i torsdags att partiet – som gick framåt i valet – lämnas utanför de fortsatta diskussionerna.

– Visst är det tråkigt, men liberalerna har gjort sitt val och vi kan inget göra, säger hon.

SIDORNA 2-3

LANDSKAPSBUDGET 2008

Pengar till golfen – men vad händer?

BUDGETEN 2007. Landskapsregeringen har i budgeten för 2008 avsatt 3,5 miljoner euro för byggandet av en golfbana i Godby och Ämnäs.

Men lantrådet **Roger Nordlund** (c) står inte bakom beslutet och han är mycket tveksam till att projektet blir av. Enligt honom står de båda förhandlingsparterna långt ifrån varandra. Näringsministern **Jörgen Strand** (fs) menar att lantrådet aldrig har velat ha en golfbana.

Landskapets ekonomi är fortsättningsvis god och visar på ett överskott. Men utgifterna i budgeten för 2008 fortsätter växa. De är nästan 7 procent större än i årets budget.

Näringsministern är inte helt nöjd med finansministerns prioriteringar.

– Jag skulle i högre grad vilja göra omstruktureringar från offentlig till privat sektor.

SIDORNA 4, 5, 6 OCH 7

En skimrande droppe av liv

NYHETER. Visst var den vacker, gelekulpen med en massa glada "smileys" inuti som hängde ner från **Rasmus Westerbacks** soptunna i Jomala Ingby nyligen. Med blotta ögat gick det inte att se vad klumpen innehöll. Men med makroobjektivet på kameran dokumenterade Rasmus ett naturens underverk – en nattsländas förökningsprocess.

Inom två veckor förvandlades de glada gubbarna till larver som fick hela klumpen att pulsera. Sen var det slut – larverna frös ihjäl innan tunnan tömdes nästa gång.

Själv hade han ingen aning om vad det var och bad Nya Åland om hjälp.

SIDAN 9

Foto: RASMUS WESTERBACK

Flygelkoll. Jarkko Peltola granskar flygelns innanmäte med van blick.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Han meckar pianon

KULTUR. Jarkko Peltola är pianotekniker och pianostämmare och ser sig lite som en bilmekaniker. Han frågar sig vad det är för mening att skaffa ett dyrt piano eller en flygel om man sedan glömmer underhållet.

– Det är som om man bara tankade och körde en bil i tjuo år utan att ge den någons service, säger han.

På torsdag och fredag besökte Peltola Åland och

hann gå igenom ett stort antal pianon och flyglar i nästan alla fastäländska kommuner.

De flesta är i behov av service och i något fall behövs också av grundrenovering. I Margaretgården i Mariehamn är flygeln i så dåligt skick att han ifrågasätter om det alls är meningsfullt att renovera den.

Nyan fick en pratstund med Peltola medan han tog sig en titt på en av musikinstitutets flyglar.

SIDAN 12

11 hemmatips

Tina i hemmatipset vet hur man gör köttbullar som håller ihop.

12 kultur

Filmklubben Chaplin öppnar Bio Savoy för att visa "Colorado Avenue" under fyra dagar.

16 porträttet

"Visst märker man att det inte är så vanligt med en familj som vår."

MARIA JASKARI

21 fiske

Johan Boman skriver om glupska gäddor i På hugget.

Godmorgon!

Liberalerna och centern bildar

Hett förhandstips: Lanträdet Roger Nordlund blir lagtingets talman

Ålands nästa regering består högst troligen av liberalerna och centern, de två stora mittenpartierna.

Ännu nämns inga namn, men eftersom Roger Nordlund lämnar regeringen så ligger talmansposten nära till för hans del.

Partiledarna **Viveka Eriksson** (lib) och **Roger Nordlund** (c) såg glada och nöjda ut och skämtade friskt när de mötte massmediernas representanter på presskonferensen i går.

Under veckan som gått sedan valet har Viveka Eriksson fört diskussioner med alla partier som valdes in i lagtinget.

– Jag har frågat om de är intresserade av att sitta i regeringen, hur de ser på olika konstellationer, vilka viktiga frågor de vill ha in i regeringsprogrammet och om det finns särskilda tröskelfrågor, säger Viveka Eriksson.

Tvåpartibas

Liberalerna har beslutat förhandla vidare enbart med centern.

– Orsaken är att en stor del av väljarkåren valt att koncentrera sina röster på mittenpartierna. Liberalerna och centern har ju 18 mandat till-

sammans i lagtinget, konstaterar Viveka Eriksson.

Roger Nordlund håller med. – Valet visar att ålänningarna vill ha stabilitet och uthållighet. De mindre partierna både till vänster och höger minskade sitt röstunderlag, en regering med liberalerna och centern blir handlingskraftig med en stabil parlamentarisk bas för regerings-samarbete.

18 mandat räcker

De räknar med att stödet i lagtinget räcker gott eftersom oppositionen – obundna, frisinnade, socialdemokrater och Ålands framtid – inte är enad.

– Och för att fälla regeringen behövs fler än tolv lagtingsledamöter.

Vad säger obundna som ser ut att lämnas utanför?

– Alla partier har intresse av att vara med och regera. Jag förstår att de som inte är med i förhandlingarna är besvikna, säger Viveka Eriksson.

Båda betonar att diskussionerna fortsättningsvis är informella. Det första konkreta som händer är att talman utses. Sedan föreslår talmannen lantrådeskandidat som sedan utses av lagtinget. Tidigaste den 7 november kan den nya landskapsregeringen presenteras.

Det som sker före det är att de två partierna diskuterar inne-

hållet i det kommande regeringsprogrammet. De har redan pratat ihop sig ganska långt.

– Den som följt valdebatten vet att vi har haft lite olika syn på beskattningsfrågan. Men den utredning som vi enades om tidigare kommer att ange riktningen för det arbetet, säger Viveka Eriksson.

– En av de största gemensamma punkter vi har är att hålla hela Åland levande. Dessutom är vi två starka partier som betonar självstyrelsen, tillägger Roger Nordlund.

Regeringsförhandlingarna har så här långt gått fort och lätt. Bra, tycker de.

– Den sittande regeringen är ju närmast en expeditiönsminister i dag och det skapar en viss oro. Dessutom finns det många stora frågor som gör att vi behöver komma igång med regeringsarbetet så fort som möjligt. Vi har avtalsrörelsen, snusproblematiken och EU-fördraget.

Lämnar regeringen

Roger Nordlund finns inte med i den landskapsregering som tillträder i november, berättar han för Nya Åland.

Vad ska du göra istället?

– Jag ska sätta mig i lagtinget.

Blir du talman?

– Det får vi se i november.

Glada. Regeringssonderaren Viveka Eriksson (lib) och centerns partiledare Roger Nordlund var uppat värre när de berättade hur långt man hunnit i förhandlingarna i går. Det är helt klart att de två partierna vill regera tillsammans, utan hjälp – eller inblandning – av andra partier. Foto: ERKKI SANTAMALA

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax

På bilden från vänster Johan Mattsson, Henrik Fagerholm, Mikael Granskog, Henrik Viktorsson och Ingegerd Eklund.

nordea.fi

Private Banking

* Euromoney-tidningen valde år 2007 Nordea Private Banking till Finlands bästa, redan tredje året i rad.

**Välj rätt kapitalförvaltare!
Vi erbjuder Dig Finlands
bästa* Private Banking
-service på Åland**

Allt fler upptäcker fördelarna med våra tjänster och produkter. På Åland har vi de senaste åren haft en årlig kundökning på 25–30 %. Vårt 5 personers team står även till Ditt förfogande. Du hittar oss på Torggatan 10 i Mariehamn. Boka tid hos våra kapitalförvaltare på numret (018) 533463, så kan vi diskutera mera, om hur vi kan sköta just Din förmögenhet på ett tryggt, personligt och aktivt sätt.

Gör det möjligt

Nordea

nästa regering

Inga namn är klara än

Men Jan-Erik Mattsson (c) bekräftar näringsministerpost

Inga namn är ännu klara till nästa landskapsregering, men diskussionerna pågår.

– Vi går inte ut med hur vi resonerat, säger Viveka Eriksson (lib).

Det är inte klart om de blivande ministrarna ingår i det nyvalda lagtinget. Åtminstone säger sig liberalerna inte ha den principen när ministrarna utses.

– Huvudsaken är att de blivande ministrarna har varit med i valet. Det lutar nog åt det för vår del, för vi har många ledamöter som fått mycket röster, säger Viveka Eriksson.

Roger Nordlund (c) nämner inga namn, förutom det han sagt om sin egen framtid (se artikeln här invid).

Inte heller avslöjar Viveka Eriksson och Roger Nordlund hur många ministrar man tänkt sig i nästa regering.

Nya Åland fick i går på eftermiddagen tipset att centerns **Jan-Erik Mattsson** blir näringsminister.

Näringsminister? Jan-Erik Mattsson (c) bekräftar att han ligger bra till för näringsministerposten. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Stämmer det?

– Ja. Så har vi diskuterat, svarar han.

Hur känns det?

– Spännande!

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Gun-Mari Lindholm (ob): Vem ger sig?

– Vem ger sig i synen på självstyrelsen, liberalerna eller centern? Det blir intressant att se!

Den frågan ställer sig **Gun-Mari Lindholm**, obundnas partiledare som i torsdags fick beskedet

av regeringssonderaren **Viveka Eriksson** (lib) att obundna inte längre är aktuella för regeringsförhandlingar.

– Åtminstone i valrörelsen har liberalerna och centern kört längs olika spår. Centern, obundna, frisinnade och Ålands

framtid ville ha mera självstyrelse medan liberalerna och sossarna hade en annan syn. Det ska bli hemskt intressant att se hur liberalerna och centern ska lyckas lösa det. Någon av dem måste ju ge sig. (ao)

Pigga upp dig i höstmörkret.

En enda dag räcker!

Shopping, mässor och skoj för hela slanten!

WILLIAMS

Shopping i Uppsala

Följ med på en trevlig shoppingdag i Uppsala. Här hittar du det mesta; Gina Tricot, H&M, Indiska, JC, Polarn & Pyret, Dressman, Clas Ohlson, IKEA, Billema och många fler. Shoppa, fika och njut av den mysiga stadsmiljön.

Avresor 10/11 och 6/12, 1 dag. Pris vuxen 35 €, u. 12 år 18 €.

Det Goda Köket

Mässan för all som är intresserade av mat, dryck och utrustning i köket. Följ med och låt dig inspireras till nya kulinariska storverk.

10/11, 1 dag. Pris 56 € inkl. mässentré.

Scandinavian Boat Show

Höstens enda stora mässa med större motorbåtar och tillbehör. En upplevelse för dig som älskar båtar!

10/11, 1 dag. Pris 56 € inkl. mässentré.

I Williams paket ingår alltid buss- och båtresa t/r med sjöfrukost.

ECKERÖ LINJEN

Ropa bingo över Ålands hav – och annat skoj!

Roa dig på M/S Eckerö! Kryssningsvärdar vardagar, coverband lördagar och jazz söndagar. På måndagar bingo på 13.30- och 15-turen med final sista måndagen i månaden. Säsongsavslutning 17/12 – jackpot 10.000 kr!

Härliga Viltbordet!

Välkommen ombord och njut av vårt spännande Viltbord med läckerheter som hjort, älg, vildand, rotfrukter, svamp och bär. Serveras t.o.m. 15/11.

Pris: 20,32 €/person

Dags att boka in julklappen till personalen!

Åk på kryssning med Eckerö Linjen och njut av god mat och trevlig underhållning ombord!

Dina resor bokar du hos Ålandsresor Resebyrå
Torggatan 2, tel. 28 040

Ålandsresor
RESEBYRÅ

LANDSKAPSBUDGET 2008

Tv-licensen är oförändrad

■ Ålands radio och tv får av landskapet nästa år 2,1 miljoner euro, lika mycket som i budgeten för 2007. Enligt budgetförslaget ska tv-avgiften vara oförändrad under nästa år. (as)

Mer studiepengar

■ Från och med den 1 augusti höjer landskapsregeringen studiepenningen med 12 procent. Det ska motsvara höjningen med 15 procent som görs i riket.

Trots höjningen minskar landskapets utgifter för studiepenningen totalt sett. Anledningen är att färre studerande lyfter studiepenning. Knappt 5,6 miljoner euro finns i budgeten för 2008, att jämföra med 5,7 miljoner euro i 2007 års budget.

Från och med år 2009 kopplas studiepenningen till konsumentprisindex, vilket innebär en höjning av studiestöden med cirka 85.000–90.000 euro per år. (as)

Mer pengar till partierna

■ Staten ökar sitt stöd till de politiska organisationerna. De åländska partierna får under nästa år 180.000 euro att dela på. I den summan ingår stöd till den politiska verksamheten och politisk information. År 2007 fick partierna 82.000 euro från staten.

Anslaget fördelas på basis av mandaten i lagtinget. (as)

Råd ska syna språket

■ I landskapsbudgeten föreslås att ett språkråd tillsätts. Avsikten med ett språkråd är att följa utvecklingen och stärka en kontinuerlig information om Ålands enspråkiga status, står det i budgeten.

Till uppgifterna hör: ■ att allmänt följa den språkliga utvecklingen inom alla samhällssektorer.

■ att bevaka relationerna mellan myndigheter på Åland och i riket.

■ att bevaka individers och medborgarorganisationers språkliga rättigheter och verksamhetsförutsättningar.

■ att samverka med olika instanser utanför landskapet.

För det här syftet vill landskapsregeringen avsätta 10.000 euro under 2008. (as)

Museibyrån växer

■ Museibyrån får enligt budgetförslaget en ny tjänst under nästa år, en informationskoordinator. En tillfällig tjänst inrättas också som projektledare för implementeringen av den nya fornminneslagen.

Samtidigt plockar landskapsregeringen bort den tillfälliga tjänsten som byggnadsingenjör. (as)

Mera skol-it

■ Landskapet får nästa år 230.000 euro från Europeiska socialfonden som ska satsas i fyra olika projekt.

Bland annat läggs 100.000 euro på it och nätpedagogik. Ett it-strategiarbete ska inledas i landskapets skolor. Syftet är nätbaserat lärande. (as)

Kraftig ökning av

Landskapets ekonomi är fortsättningsvis god och visar på ett överskott. Men utgifterna i budgeten för 2008 fortsätter växa. De är nästan 7 procent större än i årets budget.

Näringsministern är inte helt nöjd med finansministerns prioriteringar.

Vid utgången av 2007 uppgår budgetöverskottet till nästan 28 miljoner euro. I budgetförslaget för 2008 föreslås en överföring till utjämningsfonden om 10 miljoner euro. Fonden innehåller då nästan 47 miljoner euro.

– Vi har sört för att spara pengar för sämre tider. Utjämningsfonden har vuxit mycket de senaste tre åren. De här pengarna får bara användas när konjunkturen viker, säger finansministern **Lasse Wiklöf** (s).

Överskottet i det liggande budgetförslaget hamnar på cirka 7,05 miljoner euro. Beloppet föreslås överföras till budgetåret 2009.

En anledning till att överskottet blir mindre än föregående år är att skattegottgörelsen sjunkit jämfört med året före. En annan är att investeringarna är ”exceptionellt” höga, enligt budgetförslaget. Stora kostnader är bland annat slutraten för färjanskaffningen, inledande av byggnad av golfbana, satsningar på Bomarsundsområdet samt fortsatta utbyggnader för hälso- och sjukvårdens behov.

Dessutom ökar utgifterna som en följd av det nya landskapsandelssystemet, vilket stärker kommunernas ekonomi. Därtill höjs barnbidragen och studiebidraget.

Det allmänna avdraget som infördes 2007 kompen-

seras fullt ut av landskapsregeringen. Utgiften fortsätter under 2008, vilket innebär att avdraget ligger kvar på 5 procent.

Kan vara hårdare

När landskapsregeringen presenterar budgeten på fredagsmorgonen är **Lasse Wiklöf** mycket stolt och nöjd.

– Finanserna är i utomordentligt gott skick. Förutläggningarna ser bra ut, men vi kan inte sprida pengar till höger och vänster. Driftsbudgeten måste vara på en sådan nivå att vi klarar motgångar.

– Det är en tämligen offensiv budget med betydande satsningar för att stärka samhällets kärnuppgifter. Det gör vi bland annat genom att ge mer pengar till kommunerna. Förut sades det att det var kris i kommunerna och nu sänker de skatten. Det tyder på att vi har gjort något för dem.

Är det inte oroande att utgifterna ökar så mycket när vi står på toppen av en högkonjunktur?

– Landskapsregeringen måste kontinuerligt hålla efter utgifterna och rationalisera och effektivisera.

Tycker du att ni har gjort det?

– Vi har gjort mycket. Vi har försökt, men man kan förstås alltid gå hårdare fram. Strukturer -07 kunde ha varit en lösning.

Lasse Wiklöf poängterar att utjämningsfonden finns till hands när det blir dags för omställning till lågkonjunktur.

Framtungt program

Näringsministern **Jörgen Strand** hade velat se fler rationaliseringar inom land-

skapsförvaltningen.

– Jag skulle i högre grad vilja göra omstruktureringar från offentlig till privat sektor. Vi hade världens läge nu när det är högkonjunktur, men det är ett litet misslyckande att det inte blev av. Jag förstår till exempel inte varför vi ska ha ett eget skogsbruk.

Samtidigt som **Jörgen Strand** förespråkar nedskärningar ökar hans avdelning, näringsavdelningen, sina utgifter med 22,6 procent jämfört med budgeten för 2007.

– Det beror på att jag valt att göra landsbygdsprogrammet, som sträcker sig över sju år, framtungt. Jag ville inte sprida ut stöden jämnt fram till år 2013. Om sju år ska lantbruket vara mer marknadsinriktat.

Lönerna oroar

Landskapsregeringen konstaterar att det behövs åtgärder framöver för att budgeten ska kunna hållas i balans. Man anser att lönekraven i de kommande kollektivavtalsförhandlingarna är oroande. Lönekostnaderna kommer att sätta ”en betydande press” på ekonomin de kommande åren.

– Löneökningarna borde stå i relation till produktivitetens utvecklingen på Åland. Om vi höjer lönerna för mycket får vi inflation och då försämrar Ålands konkurrenskraft, säger **Lasse Wiklöf**.

Det budgetförslag som nu lämnas till lagtinget ökar med 6,8 procent sedan förra budgeten och innehåller utgifter om nästan 331 miljoner euro.

Social- och miljöavdelningen är den tyngsta och står

för en tredjedel av landskapets utgifter. De som ökat mest procentuellt är kansliavdelningen och näringsavdelningen.

Landskapets största enskilda inkomster, om man bortser från skatter, kommer från Paf:s verksamhet,

Här ska det byggas. Kulturministern **Camilla Gunell** (s) visar var centret ska stå. Till höger ser man utsikten från centret. Panoramafoto ovan är gjort av sex fotografier. Foto: ERKKI SANTAMALA

Här ska centret i Bomarsund

Uppförandet av ett besökscentrum vid fästningen i Bomarsund ska inledas under nästa år.

En miljon euro förslås satsas i projektet under 2008.

Uppförandet av besökscentret beräknas totalt kosta 2,85 miljoner euro. Under nästa år är det tänkt att man ska komma en bra bit på väg med de en miljon euro som satsas.

Tanken är att Bomarsunds

historia och demilitariseringen ska lyftas fram och ett internationellt intressant besöksmål skapas.

– Fästningen finns där, men stenarna berättar ju ingenting. Det behövs ett besökscentrum

så att man får en bild av vad som har hänt på platsen. Det blir en fredspaviljong för ålänningar och turister, säger kulturministern **Camilla Gunell** (s).

Besökscentrets innehåll,

drift och utformning har under 2007 klarlagts inom ramen för ett EU-projekt. Man ska alltså kunna få EU-finansiering för projektet.

Camilla Gunell kan ännu inte berätta exakt hur besöks-

LANDSKAPSBUDGET 2008

landskapets utgifter

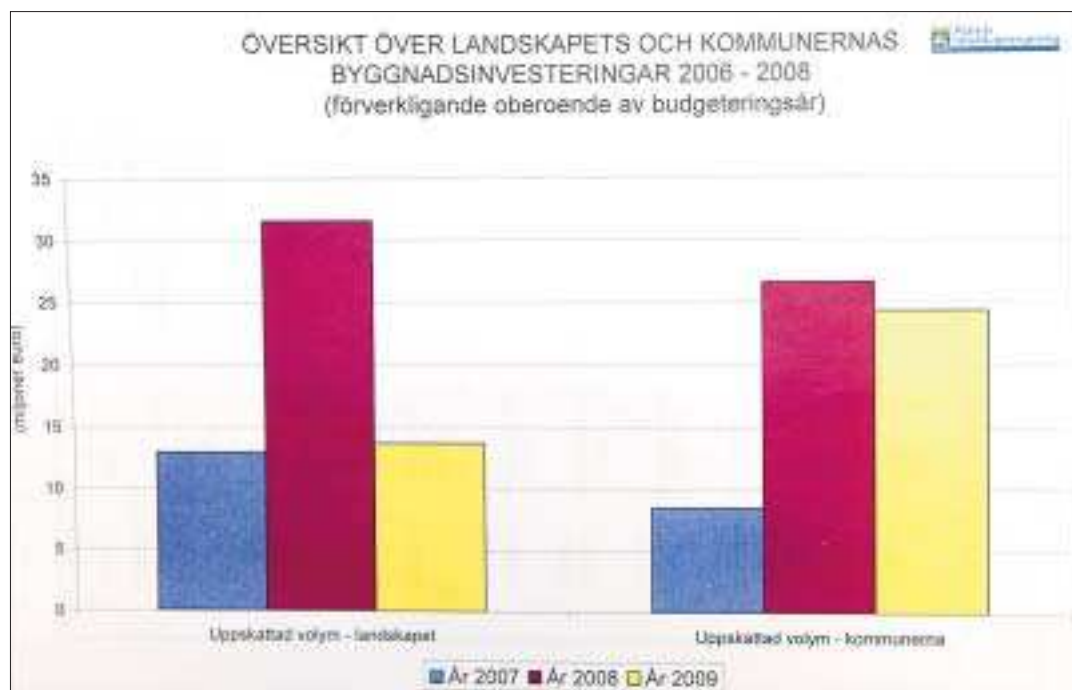

20 miljoner euro, överföring från pensionsfonden, 8,7 miljoner euro, ÅHS, cirka 8,0 miljoner euro och räntor

på lån, nästan 6,4 miljoner euro.

Nu ska budgetförslaget behandlas av det nya lagtinget.

Budgettexter:
ANDERS SIMS
anders.sims@nyan.ax
tfn 528 455

Investeringarna ökar. Landskapets byggnadsinvesteringar (staplarna till vänster) ökar nästa år, för att sedan sjunka året efter. Kommunernas (till höger) är stora även 2009.

Hit går pengarna. Av de pengar som i budgeten satsas på investeringar går 24 procent till utbyggnaden av centralsjukhuset. Andra stora bitar är den nya färjan och Alandica kultur och kongress.

stå – och här är utsikten

centret kommer att se ut.

– Vi bearbetar ritningarna just nu och kommer att presentera dem snart. Centret blir cirka 900 kvadratmeter stort och smälter in i terrängen eftersom det är lågt. Genom stora panoramafönster blir det utsikt över Lumparn och fästningen.

Uppförandet av besökscentret ska, enligt landskapsregeringens förslag, inledas under nästa år och man eftersträvar en anslutning till ledningsnätet i Finby.

Högre kostnader

Förutom ett besökscentrum ska bland annat gångstigar och utsiktsplatser utvecklas.

Driftskostnaderna för Bomarsund uppskattas till 210.000 euro per år, och då ingår områdesskötsel, personal och städtjänster. Hittills har områdesskötseln kostat omkring 100.000 euro per år.

Landskapsregeringen uppskattar att inkomsterna från uthyrning av kaféverksamhet, biljettförsäljning och museishop blir minst 50.000 euro per år.

(as)

Paf bidrar med 20 miljoner euro

Totalt får landskapet i 2008 års budget 20 miljoner euro från Paf:s inkomster. 4,8 miljoner går in i kk-husbygget.

I budgeten för 2007 avsattes 4,5 miljoner av Paf-medlen för bygget av Alandica kultur och kongress. I budgetförslaget för nästa år finns 4,8 miljoner av Paf-medlen avsatta för bygget.

I och med det har 13,8 miljoner euro i Paf-medel använts för att finansiera kultur- och kongresshuset. Totala kostnaden för projektet beräknas uppgå till 16,5 miljoner. Under nästa år betalas den sista biten av kostnaden för storbygget.

Den totala Paf-potten ökar nästa år från 18 miljoner år 2007 till 20 miljoner euro. På två år har Paf-inkomsten ökat med hela sju miljoner euro.

Av årets dos går drygt tio miljoner till projektbidrag, 2,1 miljoner till social verksamhet, drygt 1,8 miljoner till kulturell verksamhet och nästan 1,6 miljoner till idrott. Tre miljoner euro används till lån som ska gå till aktivitetsfrämjande och sysselsättningsskapande projekt. Det kan till exempel vara socialvårds- eller idrottsanläggningar. (as)

LANDSKAPSBUDGET 2008

Stor osäkerhet kring golfbanan

I budgetförslaget finns 3,5 miljoner euro avsatt för byggandet av en golfbana i Godby och Ämnäs.

Men lantrådet Roger Nordlund (c) står inte bakom beslutet och han är mycket tveksam till att projektet blir av.

Det har varit många turer och strider kring golfprojektet i Godby och Ämnäs, men i april nästa år sätts spaden i marken, om landskapsregeringen får bestämma.

I budgetförslaget finns en detaljerad tidsplan för vägen fram till april 2008. Exempelvis genomförs markaffärerna den 20 december i år och bygglov för banan lämnas in i januari.

Under tiden januari-mars nästa år bygger kommunen en väg och projekteringen av byggnaderna inleds.

Enligt den ram som lagtinget beslutat om ska själva banan kosta 3,4 miljoner euro. Landskapsregeringen har gått in för att hela paketet, med byggnader, får kosta 5,4 miljoner euro. Resterande pengar planeras att finnas i kommande budgetar

Lantrådet emot

Det var dock inte en enig landskapsregering som klubade igenom pengarna till golfprojektet. Lantrådet Roger Nordlund röstade nej till förslaget. Han vill istället att markavtalen förlängs så de genomförs först när alla avtal och tillstånd för projektet har erhållits.

– Jag ville ha ett förtydligande eftersom det finns en oro bland folk.

Näringsministern **Jörgen Strand** (c) har en egen förklaring till varför lantrådet röstade som han gjorde.

– Roger Nordlund har aldrig velat bygga en golfbana i Godby. Han har spelat ett dubbelspel hela tiden.

Nodlund känner inte igen sig i den beskrivningen.

– Det där får stå för Strand. Jag tycker att man ska gå till

Framtidsbild?. Landskapsregeringen går in för att bygga en golfanläggning i Godby/Ämnäs. Nu återstår att se vad det nya lagtinget säger om planerna och om landskapet kan komma överens med Ålands golfklubb som visat intresse för att sköta driften. På fotomontaget spelas det golf på Strömsångarna i Ämnäs. Foto: ERKKI SANTAMALA

lagtingsprotokollen och titta hur jag har argumenterat för golfprojektet.

Svåra förhandlingar

Inte heller Jörgen Strand är helt nöjd med den lösning som landskapsregeringen vasakat fram, men han står bakom den.

– Det blir ju en hel del kompromissande. Nu får vi ett liknande upplägg som kk-huset. Men jag tycker att det är glädjande att det finns privata aktörer som vill satsa på projektet.

Strand syftar på näringslivsrepresentanterna som i gårdagens tidning uttalade sitt starka stöd för projektet och var

beredda att höja standarden på uthyrningsstugorna.

Tidigast år 2010 kan det bli aktuellt med spel på den nya banan. Ålands golfklubb är ensam om att ha visat intresse för driften av anläggningen. Det är dock mycket osäkert om det blir någon ny bana i området.

Enligt Roger Nordlund står de båda förhandlingsparterna långt ifrån varandra. Dessutom ska det nya lagtinget besluta om golfbanan innan den kan bli verklighet och nu har liberalerna mer att säga till om. Liberalerna har tidigare förespråkatt att golfbanan placeras i Grelsby. (as)

”Bollen ligger inte hos oss”

Ålands golfklubbs intendent Kjell Hansson är glad att landskapsregeringen vill satsa på en golfbana i Godby. Nu väntar han att på att landskapet ska komma med en anbudsförfrågan.

Att landskapsregeringen och golfklubben skulle ligga långt ifrån varandra i diskussionerna har Kjell Hansson svårt att förstå.

– Vi vet ju inte så mycket om vad landskapsregeringen vill eller var den står. Det är positivt att de tar upp pengar i budgeten och att de

försöker, men vi har ingen gemensam utgångspunkt.

Hansson framhåller dock att det måste vara landskapet som ansvar för turistnäringen på Åland.

– Det ekonomiska ansvaret kan inte lämnas över på oss. Vi är en ideell förening som erbjuder våra tjänster. Samhällsansvaret är politikernas. Punkt slut.

För att komma vidare i projektet behöver Ålands golfklubb få en riktad anbudsförfrågan.

– Bollen ligger inte hos oss, säger Kjell Hansson. (as)

Mer pengar till idrott i kommunerna

■Landskapsregeringen föreslår att kommunerna ska få mer pengar till ungdomarnas kultur- och idrottsverksamhet. I budgeten föreslås att landskapet ska bidra med 608.000 euro, att jämföra med 256.000 euro i budgeten för i år.

Mer Paf-pengar kommer också att delas ut till ungdomsarbete och idrott i landskapet. Jämfört med bokslutet för 2006 ökar bidraget med 825.000 till cirka 1,89 miljoner euro. Pengarna ska befrämja förnyelse, jämställdhet och demokrati.

En stor del av anslaget, 425.000 euro, går till den fortsatta planeringen av ö-spelen på Åland 2009. I budgeten står det att ett permanent vattenkonstverk ska placeras utanför Alandica kultur och kongress för att uppmärksamma ö-spelen. Konstverket ska finansieras tillsammans med Mariehamns stad. (as)

Sju helt nya tjänster inrättas

Landskapsförvaltningen får personalchef

I budgeten för 2008 föreslås att 17 permanenta tjänster inrättas. Av dem är sju helt nya, elva om man räknar de fyra nya tjänsterna vid ÅHS.

En av de helt nya tjänsterna i nästa års budget är den som personalchef vid landskapsförvaltningen. Tjänsten placeras på kansliavdelningen och är en följd på landskapsregeringens satsning på personalpolitiken.

På byggnadsbyrån inrättas en tjänst som ska ha administrativt ansvar.

– Fastighetsförvaltningen kommer att ta ett steg mot samordning, säger kanslinistern **Britt Lundberg** (c).

I budgeten för 2008 föreslås också att en tjänst som byråchef vid finansavdelnings allmänna byrå inrättas. Byråchefens uppgift blir att biträda finanschefen i utvecklingen av landskapets ekonomiförvaltning.

Under nästa år inrättas in ny myndighet, datainspektionen. Myndigheten består av en person och beräknas kosta 77.000 euro under 2008.

Myndigheten ska utöva tillsynen över behandlingen av personuppgifter och se till att uppgifter inte används på ett kränkande sätt. I och med den nya myndigheten uppfylls kraven i ett EU-direktiv.

Ny statistiker

Som en följd av ökad efterfrågan på Ålands statistik och utredningsbyrås tjänster, inte minst utifrån, föreslås att en ny tjänst som statistiker inrättas under 2008. På Åsub kommer det då att finnas åtta ordinarie tjänster och en tillfällig.

I slutet av 2007 flyttar Åsub till nya lokaler, vilket medför ökade kostnader. Trots det räknar landskapsreger-

ingen med att kostnaden för verksamheten totalt bara ökar med 17.000 euro jämfört med budgeten för 2007. Orsaken är att ökade projektintäkter.

Från och med höstterminen ska en psykolog anställas vid Ålands yrkesskola. Tjänsten föreslås bli gemensam för samtliga gymnasieskolor och Ålands folkhögskola. Yrkeskolan anställer också speciallärare nästa år, enligt budgetförslaget.

Kostnaden för yrkesskolans verksamhet beräknas öka med 320.000 euro under nästa år.

Pianolärare anställs

Förutom de sju, eller elva om man räknar in de fyra nya vid ÅHS, helt nya tjänsterna bildas ytterligare tio ordinarie tjänster under nästa år. Dessa tjänster har tidigare varit mer av karaktären timanställningar, men nu blir de alltså permanenta. I den här kategorin kan nämnas att

Skapar tjänster. Kanslinistern Britt Lundberg (c) har sett till att det blir två nya tjänster på hennes avdelning nästa år.

det vid Ålands vårdinstitut anställs en lektor i yrkesämnen från och med höstterminen.

Från den 1 augusti anställs en pianolärare/ackompanjator vid Ålands musikinstitut. Anslaget till institutet ökar från årets budget med drygt 70.000 euro till 860.000 euro.

Pengarna ska bland annat gå till inköp av inspelningsutrustning och det ökade antalet undervisningstimmar i pop eller jazz, stråk, gitarr och dans. (as)

Lägre kostnad för vatten och avlopp

■Över en miljon euro kostarr understödet för vatten- och avloppsätgärder under 2008, enligt budgetförslaget. Det kan jämföras med drygt 2,5 miljoner euro i budgeten för 2007.

En stor del av de budgeterade medlen ska användas för att slutföra Lotsbroprojektet och till stöd för kommunala avloppsprojekt.

Även landskapets kostnader för avfallshantering beräknas minska kraftigt under 2008. (as)

Barnbidraget 500.000 dyrare

■I budgetförslaget beräknas barnbidraget under 2008 att kosta 8,7 miljoner euro. Det är 500.000 euro mer än i budgeten för i år.

Anledningen till ökningen är att barnbidraget och ensamförsörjartillägget höjs från den 1 mars 2008, vilket Nya Åland tidigare berättat om.

– Barnbidraget överskrider med råge de nivåer som finns riket, säger finansministern **Lasse Winklöv** (s). (as)

Grundskolan blir mycket dyrare

■Enligt budgetförslaget ökar landskapsandelarna för grundskolornas driftsutgifter från nästan 8,5 miljoner euro i budgeten för 2007 till 11,7 miljoner euro i budgeten för nästa år.

En del av ökningen kompenseras dock för landskapet genom att andelarna för skolornas anläggningar stryks. I årets budget låg den kostnaden på 780.000 euro.

Mer pengar till kommunerna

■De allmänna landskapsandelarna ökar i 2008 till cirka 1, 76 miljoner euro. I budgeten för 2007 fick kommunerna 830.000 euro. Totalt minskar ändå det allmänna stödet till kommunerna från cirka 10,2 miljoner euro år 2007 till cirka 9,9 miljoner nästa år.

En kraftig ökning ser man däremot i landskapsandelarna för driftskostnaderna för socialvården. I budgeten för 2007 avsattes drygt nio miljoner euro för ändamålet och i nästa års budget nästan 14,8 miljoner euro. Däremot tas andelarna för anläggningskostnader inom den sociala sektorn bort. I budgeten för 2007 uppgick det stödet till nästan 4,2 miljoner euro. (as)

Nya färjan betalas av

■Den nya färjan som landskapet beställt till landskapstrafiken kostar 13 miljoner euro. Under nästa år ska landskapet betala det sista delanslaget om sex miljoner euro. Färjan ska levereras i december 2008.

Den isgående landsvägsfärjan kan ta 250 passagerare och har plats för 62 fordon. Färjans totallängd är 63,5 meter och 13,0 meter bred. (as)

LANDSKAPSBUDGET 2008

Landskapet ser om sitt eget hus

Renoverar och bygger om för totalt fyra miljoner

Landskapets byggnader ska få sig ett ordentligt lyft under 2008.

Bland annat ska 1,4 miljoner euro satsas på Självstyrelsegården.

Ett antal grundrenoveringar och om- och tillbyggnader ska göras under 2008, enligt budgetförslaget. Totalt har landskapsregeringen reserverat fyra miljoner euro för ändamålet.

Den största satsningen görs på Självstyrelsegården och dess omgivning. Cirka 1,4 miljoner euro satsas på landskapsförvaltningens boning. Av de pengarna går cirka en miljon till inköp av 50 parkeringsplatser i en parkeringsanläggning som ska byggas av Mariehamns stad. Lika mycket, en miljon euro, planerar landskapet att belasta 2009 års budget med.

Flera renoveringar ska därutöver göras i lagtingsbyggnaden. Bland annat ska fönster bytas på våning sex och fasaden renoveras.

Skolor renoveras

Bland övriga satsningar finns en rejäl renovering av Ålands folkhögskola, cirka 230.000 euro. Ålands yrkesskola får ett nytt ventilationssystem i verkstadsflygeln till en totalkostnad om 900.000 euro. Renoveringar utförs också på Ålands lyceum, Ålands sjömannsskola och Ålands vårdinstitut.

Rustas upp. Självstyrelsegården är en av flera fastigheter som landskapsregeringen vill renovera nästa år. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Motorfordonsbyrån byggs om och renoveras för en totalkostnad om nästan 1,3 miljoner euro. Cirka 900.000 euro av den kostanden tas upp i budgeten för 2008.

Bland övriga investeringar kan nämnas renovering av Ålands försöksstation, ombyggnad och renovering av Högskolan norra och byggnad av ett nytt dataserverrum i

Bergskyddet i Mariehamn.

Sjukhusets utbyggnad

I en separat pott finns medel för om- och tillbyggnad av centralsjukhuset. Landskapsregeringen förslår att sex miljoner avsätts för det projektet. Enligt tidtabellen ska primärvårdsprojektet inledas i början av 2008 och psykiatribygget under höstan 2008.

Ska moderniseras. Landskapsregeringen vill att det åländska jordbruket ska moderniseras och bli mer konkurrenskraftigt. Ett nytt stöd har införts. Foto: ERKKI SANTAMALA

Små jordbrukare får nytt stöd

Ett nytt stöd i landskapsbudgeten riktar sig till små och medelstora jordbrukare.

Någon skördeskadeersättning finns dock inte med i budgeten.

I budgeten för 2006 fanns inget investeringsstöd till lantbruket, men i nästa års budget vill landskapsregeringen avsätta 625.000 euro. I budgetförslaget står det att investeringsstödet till lantbruket är den viktigaste åtgärden för att höja lantbrukets konkurrenskraft generellt och på gårdsnivå.

Landskapsregeringen menar också att stödet är en viktig åtgärd för att möjliggöra investeringar inom lantbruket för att produktionen ska vara långsiktigt hållbar. I landskapsregeringens program för landsbygdens utveckling ingår modernisering av lantbruket som en åtgärd.

Stödet riktar sig till små och medelstora jordbrukare.

Bland övriga stödformer för lantbruket finns EU:s olika olika program för landsbygdens utveckling.

Skördeskador

Efter sommarens kraftiga skyfall, då många potatisodlare fick sin skörd förstörd, har det kommit krav om återinförande av skördeskadeersättning. Men i budgetförslaget för nästa år finns inget sådant. Istället avsätter landskapsregeringen 17.000 euro för räntestöd vid skördeskador.

Det betyder att landskapet går in och betalar en del av den ränta som drabbade jordbrukare betalar hos en vanlig bank.

Landskapet har också i budgeten ett stöd för skogsbruksåtgärder, men stöd till flis i samband med tillvaratagande av energivirke från första gallring ges inte. (as)

Emot stöd. Näringsministern Jörgen Strand (fs) tycker inte om att landskapet ger ett så stort stöd till bostadsbyggande. Foto: JONAS EDSVIK

Stödet till bostäder ökar kraftigt

I budgeten föreslår landskapsregeringen att bostadsbyggande ska stödjas med hela 8,8 miljoner euro.

Det är närmare tre miljoner mer än i förra budgeten.

För att stödja bostadsproduktion använder sig landskapsregeringen av en palett av stödformer. Åren 2006 och 2007 har det totala stödet legat runt sex miljoner euro, men nu ökar utgiftsposten till drygt 8,8 miljoner euro.

Den mest kostsamma stödformen är ”bostadslån” som beräknas kosta 7,5 miljoner euro. I budgeten för 2007 var stödet fem miljoner euro. Bostadslånet get främst till byggande av hyreshus.

Inte eniga

Landskapsregeringen är dock

I budgetförslaget sägs också att Gullåsens tak ska renoveras. Totalt investeras 420.000 euro i Gullåsens byggnader.

Enligt socialministern **Harriet Lindeman** (fs) kommer Gullåsen att bli nästa stora projekt när centralsjukhuset är färdigt utbyggt.

– Där krävs stora renoveringar. (as)

Satsning på museum inleds

Nästa år tar arbetet med utbyggnaden av sjöfartsmuseet fart.

En ny pott skapas också som ska främja teaterverksamheten.

Paf-medlen för kulturell verksamhet ligger i budgeten på drygt 1,8 miljoner euro, vilket är drygt 700.000 mer än i bokslutet för 2006. Pengarna ska bland annat användas till planeringen av en utbyggnad av Ålands sjöfartsmuseum.

800.000 euro föreslås satsas på projektet under 2008 och de ska användas för anställande av en projektkoordinator, fortsatt planerings- och projekteringsarbete med arkitekter och konsulter samt inledande upphandling.

År 2009 ska utbyggnaden inledas enligt planerna. Totalkostnaden för projektet beräknas bli cirka 8,3 miljoner euro.

– Vi har tagit bort några kostsamma delar, bland annat magasinstrymmen, säger kulturministern **Camilla Gunell** (s).

Teatersamarbete

Ett nytt moment i budgeten ska främja regionteaterverksamheten. Eftersom arbetet med en professionell teater på Åland inte kommit igång föreslås att 30.000 euro satsas på utvidgat samarbete med kringliggande teatrar, i första hand Åbo svenska teater. Tanken är att Åland ska få ta del av fler teaterproduktioner.

Landskapet hoppas på turnéverksamhet och att skolor och institutioner får teaterbesök på dagtid.

Under nästa år ska det också satsas på skärgårdskultur. 70.000 euro ges till Kultur i skärgården. (as)

Arbetet med gymnasiet fortsätter

Landskapet fortsätter reformera gymnasieskolorna enligt en ny tidtabell, står det i budgeten.

Man ska också undersöka möjligheten att göra sjösäkerhetsutbildningen till ett driftsbolag.

Under 2008 får också Medis mer pengar till sin utbildningsverksamhet.

I reformarbetet för skolorna ingår även fortsättningsvis alla gymnasieskolor samt vuxenutbildningen. Arbetet med att samordna resurserna görs skolorna emellan under utbildningsavdelningens ledning. Tanken är att det hösten 2008 ska vara möjligt att inom yrkesutbildningen välja kärnämnesstudier eller studier i allmänna ämnen i enlighet med den studieförberedande utbildningen.

För reformarbetet avsätts 103.000 euro vilket i huvudsak går till att bekosta en tillfällig tjänst.

Data för äldre

I budgeten föreslås också att vårdinstitutet långsiktigt pla-

ceras i hendelsläroverkets och lyceets lokaler. I vårdinstitutets gamla lokaler ska en gemensam skolhälsa inrättas.

För sjösäkerhetsutbildningen planeras åtgärder för att göra utbildningen effektiv och lönsam inom ramen för ett driftsbolag.

Landskapsregeringen vill minska utgifterna för det fria bildningsarbetet och hantverksutbildning, men medborgarinstitutet får 355.000 euro, vilket 78.000 mer än i årets budget. Pengarna ska bland annat gå till en satsning på datorundervisning för seniorer.

Stödet till hemslojdsutbildning har strukits i 2008 års budgetförslag.

Hantverksutbildningen

Arbetet med det planerade hantverkscentret och utbildningen i Kastelholms kungsgård går vidare. Landskapsregeringen ska anstränga sig ytterligare för att hitta någon som kan ansvara för driften. I enlighet med tidigare beslut ska mangårdsbyggnaden restaureras. (as)

Utlokaliseringar på gång

■ Det finns planer på att utlokalisera fasta Ålands vägunderhåll och projekteringsverksamheten till Godby.

– Vi är beredda att hyra 200 kvadratmeter och tio kontorsplatser i Godby center för att utlokalisera personal från trafikavdelningen, säger trafikministern **Runar Karlsson** (c).

Det finns också planer på att utlokalisera verksamhet till skärgården, men då handlar det om att hyra tjänster från privata företag.

– Vi planerar att utlokalisera ledningen för vägunderhållet i skärgården och då köper vi eventuellt tjänsten från ett företag på Föglö, säger Karlsson. (as)

Inga pengar till Föglötunnel

■ I budgetförslaget för 2008 finns inga pengar avsatta för korttruttsinvesteringar.

Landskapsregeringen skriver att man får resultatet från

Landskapets vägunderhåll och underhållschef Björn Ekblom kanske flyttas till från Mariehamn till Godby. Det är i alla fall den politiska avsikten. Arkivfoto: KENNETH BAMBERG

■ **Landskapsregeringen vill inte** heller under nästa år avsätta pengar för humanitärt bistånd.

Ålandsfärjans grundstötning

Bilburna resenärer blev strandsatta i Grisslehamn

– Först stressar man ner till färjan i tid och köper sin biljett. Sedan säger de att färjan är full och lämnar en på kajen. Om jag får välja i framtiden tar jag inte Eckerölinjen, tyvärr.

Det säger Jarmo Ahola, en av de färjpassagerare som blev kvarlämnade i Grisslehamn i går på eftermiddagen.

Enligt uppgift var det ungefär tio bilar som blev kvar i Grisslehamn i går när ms Eckerö avgick vid 15-tiden från Sverige till Eckerö. I en av bilarna fanns pendlaren Jarmo Ahola.

– Jag hade bokat in mig på 15-turen. Klockan 14.15 var jag nere i hamnen och fick min biljett, jag fick köra in innanför stängslet och ställde mig snällt i kön. Men sedan fick jag inte köra ombord. De sade att färjan var full och körde i väg. När vi frågade personalen så svarade de bara att de inget kunde göra, säger Jarmo Ahola, som är mycket upprörd.

Väntade 5 timmar

Jarmo Ahola berättar att han åker fram och tillbaka mellan Åland och Sverige flera gånger per vecka, vanligtvis med Viking line. Men nu när Ålandsfärjan är på dock planerade han istället att åka med Eckerölinjen.

– Jag accepterar att sådant här händer när man själv kommer för sent till hamnen, då är det helt okej, men det här är dålig stil, säger Jarmo Ahola, som menar att Eckerölinjen verkligen inte nyttjar sin chans att locka kunder från Viking linjen om man behandlar resande såhär.

Efter att ha väntat 5,5 timmar, i sällskap med en grupp andra irriterade resenärer, fick Ahola sedan plats på Eck-

Många vill åka. Ålandsfärjans dockning leder till att många av Eckerölinjens turer är fullbokade. I går på eftermiddagen blev flera bilar kvar på kajen i Grisslehamn efter att ms Eckerös bildäck var fullt.

erös 20-tur från Grisslehamn.

– Ännu har ingen frågat hur vi mår eller bett om ursäkt. Men vi får äta gratis i bufén, men vi vattnet till maten får vi betala för, säger Jarmo Ahola.

Händer inte ofta

Hamnchefen för Grisslehamn, **Krister Karlsson**, har varit på Åland hela gårdagen och kunde därför inte uttala sig specifikt om varför det blivit bokade bilpassagerare kvar i Grisslehamn vid 15-turen. Men han bekräftar att Ålandsfärjans dockning har lett till att Eckerölinjen har fler passagerare. Både 15 och 20-turen på fredagen var fullbokade, och likadant är det med 10-turen i dag, lördag.

– Det var jättelänge sedan något som du beskriver hände

för oss, men visst kan det hända, säger han, och menar att det finns mycket som kan påverka lastningen av bildäck.

Som ett exempel ger han måtten på fordon.

– Många kör ju van numera, men när de bokar så säger de bara att de vill ha en bilplats. En van tar mer plats än det, säger Krister Karlsson.

Kompenseras alltid

Drabbade passagerare kompenseras alltid, enligt Karlsson.

– Vi lever ju på våra kunder, så vi vill ju ta väl hand om dem. Jag vet att de som blev kvar har bokats om till kommande tur. De vill ju till Åland, så i första hand försöker vi ordna det, säger Krister Karlsson.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Företag drabbas av inställd färjetrafik

Flera företag drabbas av att Ålandsfärjan ligger på dock.

– Det går rätt så knackigt, säger **Henrik Forsell**, vice vd på Transmar.

Viking Line meddelade tidigare i veckan att Ålandsfärjan ligger på dock i Estland fram till den 9 november. Samtidigt gick Eckerölinjen ut med beskedet att rederiet inte sätter in några extraturer.

På Åland finns flera företag som varje dag nyttjar trafiken mellan Mariehamn och Kapellskär i transportsyfte. Posten är ett, Transmar ett annat.

Henrik Forsell på Transmar säger att man nu får arbeta hårdare med att få verksamheten att flyta men att det ändå fungerar.

– Nog har det väl gått rätt så bra med lite lirkande.

Ombokningar

Den största utmaningen är att få plats för lastbilarna ombord.

Påverkas i olika grad. Posten har lyckats lösa de dagliga transporterna mellan Sverige och Åland. För Transmar innebär dock den inställda färjetrafiken mellan Kapellskär och Mariehamn ökade lönekostnader och mer administrativt arbete.

Foto: ERKKI SANTAMALA

bord. Ombokningar och dylikt kräver en hel del extraarbete. Chaufförerna tvingas dessutom ofta resa sena kvällar och nätter.

– Det innebär att lönekostnaderna ökar.

Henrik Forsell beskriver situationen.

– Inte är det väl världens lyckligaste läge. Vi får skicka över bilar på vinst och förlust, eftersom vi inte vet om vi har lastningar eller inte. Det ska-

Jarmo Ahola väntade i 5,5 timme på att få ta nästa färja till Åland från Grisslehamn. – Det är helt okej att sådant händer när man inte har bokat, eller är för sent på plats. Men nu har någon klantat sig ordentligt, säger han

par en viss obalans och eventuellt merkostnaderna om vi inte får de lastningar vi chansar på att vi får.

Posten på väg

Dan Johansson, affärsområdeschef på Posten, berättar att verksamheten inte påverkats i någon större utsträckning. Posten skickas dels med färjor, dels med flyget.

– Det har löst sig bra. Vi åker med Stockholmsbåtarna och där det går åker vi Eckerölinjen.

Vad innebär omstruktureringen kostnadsmässigt?

– Det vet jag inte än.

Mariehamns parti nyttjar färjetrafiken fyra gånger i veckan. De turer som var bokade på Ålandsfärjan har dirigerats om till andra båtar.

– Skillnaden tidsmässigt är marginell för vår del, säger lagchefen **Alfons Boman**.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax

Stadsbudgeten på tapeten

Stadsstyrelsen tog sig i torsdags an stadsdirektör Bjarne Petterssons förslag till budget för nästa år.

– Den behandlas flera gånger vid de kommande mötena, säger **Bjarne Pettersson**.

I budgetförslaget föreslås kommunalskatten fortsättningsvis att vara 16 procent. Kommunalskatteintäkterna väntas stiga från bokslutets 29,1 miljoner år 2006 till 30,8 miljoner i budget för nästa år.

I den förra budgetöversikten angav Pettersson utvecklingen inom färjetrafiken som den stora osäkerhetsfaktorn inför framtiden.

– Sammantaget är utsikterna för såväl passagerarrederierna som fraktsjöfarten relativt goda under den närmaste tolv månadersperioden, säger han däremot i årets förslag.

Driftsbidraget ökar med nära 14 procent.

Stadens verksamhetskostna-

der beräknas i budgetförslaget till drygt 66,9 miljoner. Det fem miljoner mer än i årets budget. När det gäller investeringarna märks bland annat kk-husets parkering, Trobergshemmets och Ytternäs om- och tillbyggnad samt reparationer av fartyget Pommern.

I visionen för staden nämns bland annat en kommunreform. En sammanslagning med andra kommuner och nya samarbetsformer är två förslag på ökat samarbete. Satsningen på projektet "Maritima Mariehamn" fortsätter, med fokus på i första hand Västerhamnsområdet.

Stadsdirektören föreslår också att Pommernnämnden, räddningsnämnden och miljönämnden dras in och att stadens mötesarvoden höjs med 25 procent.

Årsöverskottet beräknas bli 1.047.710 miljoner euro år 2008 jämfört med 2.000 euro 2003 och hela 7,8 miljoner euro i bokslutet 2001.(ak)

Göte Winé (s) in i lagtinget

■Lagtingsledamoten Göte Winé blev första reserv för socialdemokraterna efter valet den 21 oktober. Nu ser det ut som att han kommer att få sitta i lagtinget, åtminstone ett år. **Camilla Gunell (s)** som ska få barn i januari tänker näm-

ligen be om befrielse under perioden 1 november 2007 – 1 november 2008.

– Jag tror inte att jag skulle göra något bra arbete om jag skulle sitta kvar under den perioden. Det är bättre att ta in en ersättare. När jag kommer tillbaka har jag tre år kvar och politik är ett långsiktigt arbete, säger Gunell. (as)

Alla ense om Norra Ålands avlopp

■Snart utnyttjar sannolikt även Sunds kommun Norra Ålands avloppsledning till Lotsbroverket.

Parterna enades på ett möte i tisdags om att Finströms kommun skall betala något högre investeringskostnader medan driftskostnaderna räknas ut enligt ett enhetspris som blir lika för alla. Man antog alltså det

kompromissförslag som har lagts fram av landskapsregeringen.

– Vi skall nu anlita en jurist för att skriva in ändringarna i ett nytt aktieägaravtal och det torde gå ganska snabbt till fullmäktige för godkännande, säger **Michael Donalds (lib)**, kommunstyrelsens ordförande i Sund.

– När alla avtal är i hamn börjar förmodligen också vi från Sund att leverera till Lotsbroverket. (tt-s)

Föreläsning om barn och miljö

■På söndag håller Pusselfamiljen öppet hus i Bubblan, så att intresserade ska få bekanta sig med verksamheten.

Samtidigt föreläser **Mieke de Vries** kring temat barn och miljö. Hon kommer bland annat att tala om sin-

nesstimulering, färgsättning och hur man med enkla medel kan göra mycket för att förbättra inomhusmiljön som barnen vistas i.

Föreläsningen är gratis och det serveras en lätt lunch. Barnvakt finns i Bubblan.

Bubblan huserar på Storgatan 10, gamla Folkhälsans hus. Öppet hus hålls klockan 11-13. (ab)

Röklukt ur braskamin

■Ett larm om husbrand i Jomala Västerkalmare kom till alarmcentralen i går kväll vid 19.30-tiden. Det brann dock ingenstans, utan de boende i egna hemmet larmade brandkåren då de kände rö-

klukt i samband med att de eldat i en braskamin för första gången i höst.

– Troligtvis var det damm eller något som samlats och gjorde att det luktade rök. De blev osäkra och gjorde precis som man ska göra, alltså kontaktade oss, säger brandchef **Lennart Johansson**. (ab)

Alkohol på bingokväll

■När Ålands penningautomatförening, Paf, arrangerar bingofinal med **Arja Saijonmaa** som värdinna i Idrottsgården 10 november, har man rätt att servera alkoholhaltiga drycker. Det beslöt Mariehamns fritidsnämnd vid sitt senaste möte. (mt)

Tre körde för fort i Lemström

■Tre fall av trafikförseelser på landsväg 3 i Lemström, det rapporterar polisen om.

Det var på onsdagsförmiddagen som tre fordon framfördes i 72 och 71 kilometer i timmen på 50-sträcka.

(ab)

Klump. I geleklumpen simmar små glada bollar.

"Smileys" eller utomjordingar?

Förbryllande naturens underverk fastnade på soptunnans kant

Vad var det som Rasmus Westerback i Jomala Ingby hittade på kanten till sin soptunna för några veckor sedan?

Först såg innanmätet i geleklumpen ut som "smileys", små glada bollar med ögon och mun. Sedan förvandlades de till larver.

Rasmus Westerback berättar själv i ett brev till Nya Åland om sitt fynd. Så här skriver han:

"Hej, jag har stött på ett problem och tänkte att ni skulle kunna hjälpa till med att lösa det.

En solig tisdagskväll den 18 september skulle jag flytta på soptunnorna för att underlätta för renhållningen nästa morgon. När jag drar och sliter i tunnorna ser jag en istapp glimma till i solen. Den är ungefär två centimeter lång och en cm bred. Visst har det varit kallt men ... en istapp i september känns lite överdrivet.

Fingrarna flyger fram och en skuff senare kan jag konstatera att det handlar om ett klart slem med små bruna

Förvandling. Nej, nu har smileysarna förvandlats till larver!

fläckar. Coolt, det skall jag ta kort på om inte annat så blir det häftiga reflektioner i slemmet."

Makrolinsen på

"Kameran flyger fram och makrolinsen kommer på. Några snabba klick senare laddas bilderna in på PC:n och med påtaglig spänning öppnas bilderna och hakan faller ner när jag ser små runda ansikten med ögon och glada munnar glo mot mej.

Vad är detta? Har "smileysar" flyttat in?

Bilderna blir helt klar tett hett samtalsämne på jobbet. Gissningarna strömmar. Sniglar, flugor, gräshoppor eller utomjordingar. Men ack, ingen biolog finns det på mitt jobb.

Dagarna går och nya bilder tas. Det händer inte så mycket. Men en dag när jag inspekterade läget såg jag att slemklumpen hade fallit ihop och var nu bara en tunn droppe med en brun massa i mitten. Kameran riggas upp och skärpan ställs in... den bruna massan är inte stilla... det är rörelse i klumpen. Jag kan se hur det pulserar medan någonting rör sej i slemmet.

De nya bilderna laddas in och nu har de söta och gemytliga "smileysarna" ändrats till groteska kräländor.

Men fortsättningsvis lever frågan kvar. Är detta en utvecklade version av "smileys" eller förstadiet hos en utomjordisk ras?"

Nattslända?

Nyan vidarebefordrade brevet och bilderna till **Olof Biström** på Zoologiska museet i Helsingfors. Han var inte helt sä-

Fotograf. Rasmus Westerback fångade detta naturens underverk med sin kamera. Geleklumpen genomgick sin förvandling på hans soptunna vid Skomakarvägen i Jomala Ingby mellan två tömningar. – Fast jag tror att larverna frös ihjäl redan före tömningsdagen, berättar han. Foto: ERKKI SANTAMALA

Pulserar. Larverna är så många att massan pulserar.

ker, men vågade sig ändå på en gissning.

– Det är troligen frågan om någon art av nattslända, vi har hundratals arter i Finland. Nattsländor hör till samma grupp som Trichoptera. Deras larver är vattenlevande medan de vuxna håller till i närheten av vattendrag

Smile. Ojdå, är det små "smileys" med ögon och mun?

och honan lägger äggen i geleklumpar i vattnet.

Den här klumpen låg inte i vatten, något som förbryllar Olof Biström.

– Kanske honan har lagt klumpen på fel plats av någon okänd orsak? Det kan hända att vissa honor lägger äggen på objekt ovanför vatten och när

äggen kläcks trillar de i vattnet. Soptunnan är ett konstigt val!

Så långt experten. Om någon av Nyans läsare vet, eller har någon annan teori, hör av er!

Bilderna är tagna av Rasmus Westerback.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Maj-Len Lindholm
Epost: majlen.lindholm@nyan.ax
Telefon: 528 449

familjen

Dagens namn

SABINA

Dop

Pontus Holger Öman döptes den 20 oktober i S:t Mårtens kyrka i Mariehamn. Han är son till Tina Helsing och Tony Öman i Sollentuna, Sverige.

Vi firar 1-15 år

Alfred Eriksson i Mariehamn fyller tio år i dag. Han gratuleras av mamma, pappa, **Alva** och **Axel**.

Gratulerar 80 år

SAGA ENQVIST

Namn: Saga Enqvist, f Sagulin.
Född: den 1 november 1927 i Kimito.
Bor: i Kumlinge Enklinge.
Yrke: pensionerad jordbrukare.
Familj: änka efter **Hjalmar** Enqvist, fyra barn med familjer.
Intressen: att pyssla om sina blomland sommartid, att virka och sticka, samt lösa korsord.
Födelsedagen: firas lördagen den 3 november, Alla helgons dag, med öppet hus klockan 13 till 16.

Döda

GERTRUD KARLSSON

Gertrud Elisabet Karlsson f Eriksson, från Saltvik Främmanby, avled den 21 oktober 2007. Hon var född den 9 april 1919 i samma socken och var änka efter sjökapten **Harry Karlsson**.

Som ung hjälpte hon till med arbetet hemma på gården tills hon gifte sig och makarna byggde eget hem nära barndomshemmet. I slutet på 50-talet när färjtrafiken tog fart erbjöds hennes man arbetet som hamnkapten i Kapellskär och de flyttade dit.

När sedan maken efter en kort sjukdom avled 1965, erbjöds Gertrud Karlsson att ersätta honom. Hon bodde därför kvar i Kapellskär och skötte arbetsuppgifterna som hamnkapten till 1984 då hon pensionerades.

Sedan återvände hon till hemmet i Främmanby. Arbeta var hennes liv men småningom blev hon på grund av sjukdom, mer och mer bunden till stillsamt liv i hemmet. Hon tyckte mycket om att läsa och handarbeta.

De senaste åtta åren har hon bott på Sunnanberg.

Närmast sörjande är syster **Judith** med familj.

UNDANBEDES

All eventuell uppvaktning

undanbedes

vänligen

Hille

Ny på Åland

Klockan 21.42 den 19 oktober föddes en liten gosse som vägde 3.125 gram och var 50 cm lång. Föräldrar är Sari Salin och Danne Sandell i Lemland Hellestorp. Storebror heter Robert och är 18 år.
Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Det här är en gosse som föddes den 22 oktober klockan 19.25. Han vägde 3.770 gram och var 53 cm lång. Mamma heter Katarina Berglund och pappa Mats Tammi, de bor på Blåbärsstigen i Mariehamn.
Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Kom ihåg

■ ■ ■ **ABF bokcirkel:** Godby bibliotek torsdag 1.11 kl 18.30.

■ ■ ■ **Ahveniset:** Perinteistä kuukausitapaamista vietetään 28.10. kello 14. Margaretagården i Ila. Suunnitellaan yhteistä itsenäisyyspäivänjuhlaa, jota vietetään 6.12. Ota mukaan iloinen mieli ja oma runo tai laulu ilahduttamaan kanssaihmiä. Månadsmöte 28.10. kl 14 på Margarethagården. Vi planerar självständighetsfesten som hålls 6.12. Tag med en sång eller vers för att glädja andra deltagare!

■ ■ ■ **Eckerö marthaförening:** Kom ihåg Vera Dahlströms ljusparty i Ekergården tisdag 30.10 kl 19.00.

■ ■ ■ **Eckerö pensionärsförening:** Anmälningar till Degersandsträffen onsdag 31.10 kl 15.00 emottages före 29.10. Ring Christina 38 559 eller Tage 38 484.

■ ■ ■ **Evangeliföreningens Ålands-krets,** Luthergården, Ö. Skolg. 10: Söndag 28.10 kl 14.00 andaktsstund med prost Erik Håkans. Servering. Välkomna.

■ ■ ■ **Folkdansarna på Åland:** Observera att övningen på söndag, den 28 oktober, börjar klockan 19 (vintertid!). Ta med vänner och pröva på. Välkomna till Källbo skola.

■ ■ ■ **Folkhälsan i Finström:** Vi hyr ut babybilstol, resesång. Ring Mia Pellas tel 41 876 gsm 0457 382 8460 (kvällstid).

■ ■ ■ **Hammarlands marthaförening:** Lördag 27.10 kl 12.30 samlas vi på De gamlas hem i Jomala för att bjuda på kaffe med dopp.

■ ■ ■ **Hammarlands marthaförening:** Månadsmöte torsdag 1.11 kl 19.00 i Marthabo. OBS tiden!

■ ■ ■ **Hoppets Stjärna:** Faddrar till barn på barnhemmet Nikolsky (utanför St.Petersburg) kallas till ett faddermöte torsdag 1.11 kl 18.00 i Idrottsgårdens konferenssal!

■ ■ ■ **Livets vänner:** Träff söndag 28.10 kl 18.00 med Klaus Rahikainen hos Anne, Genvägen 1, ingång från Östernäsvägen.

■ ■ ■ **Parkinsongruppen:** Kurs med talterapeut Marianne Salo onsdagen den 31 oktober kl. 13.00-13.45 i HandiCampens bibliotek, Skarpansvägen 30. Anhöriga är också välkomna.

■ ■ ■ **Power Club:** Måndagsklubben startar måndag 29.10 på Tvärsan (ej 27.10) öppet 17.30- 20.30 ring gärna innan på 0457 344 5500 innan och kolla plats!Tema 29.10, halloweenmys, pyssel och film.

■ ■ ■ **Power club:** "Hur påverkas barn av föräldrars soffprat" Välkomna alla föräldrar och andra nyfikna torsdag 1.11 kl 18.00 till lagtingets auditorie. Vi bjuder på en intressant föreläsning med Christoph Treier om hur vi vuxna påverkar direkt eller indirekt på våra ungdomar. Föreläsningen är ett led i föreningens föräldrarstöd. Sponsor Ålands nykterhetsförbund.

■ ■ ■ **Rädda Barnen på Åland:** Höstmöte i Folkhälsans Allaktivitetshus på Skeppargatan 11 tisdag 30.10 kl 18.00. Stadageenliga förhandlingar. Marika Mattfolk informerar om vårt projekt, Barnens Internet. Kl 19.00 berättar Lotta Angergård om palestinska barns vardag. Kaffe med dopp. Medlemmar och andra intresserade hjärtligt välkomna!

■ ■ ■ **Sjuksköterskeföreningen:** 65-årsjubileum firas med en trerättersmiddag på Röda Korsgården fredagen den 2/11 kl. 18.30. Biljetter kostar 10 euro och köps av styrelsen, t.ex. på akuten, hemsjukvården i Mariehamn eller medicinska avdelningen. Lotteri med fantastiska vinster. Välkomna!

■ ■ ■ **Sleipner:** Höstmöte söndag 28.10 kl 19.00 på stallet.

tusen tecken

”Han visste varje ord med hela sitt liv!”

Jag var så förundrad över den gamle mannen. Hans uppgift var att tillsammans med andra sjunga liturgins psaltar-texter och böner. Men han somnade med jämna mellanrum. Som gamla män ofta gör.

Men när turen kom till trosbekännelsen måste han vakna. Vasili! ropade en annan av sångarna och skuffade honom i sidan: Vasili! Han vaknade. Reste sig och började läsa.

Jag har aldrig hört trosbekännelsen läsas så som den mannen gjorde.

Varje ord var likt ett hammarslag.

Som om han sade det för sista gången och allt var sagt.

”Hur kunde han läsa så?”

”Han visste varje ord med hela sitt liv!”

Det finns ord man vet. Man tror dem inte. Man vet dem.

Så denne gamle man som reste sig och läste trosbekännelsen i kyrkan på ön Ios, han visste trosbekännelsen. Det är annat än att tro på den.

Sedan satte han sig på nytt och somnade.

”Ni är jordens salt” läser vi i en av söndagens evangelietexter.

Ja, oberoende av om han sover eller läser, så länge han vet orden.

Kent Danielsson
kent.danielsson@mac.com

Förord för kräftbassäng

■ **SUND.** Det är okej att gräva en nästan 8.700 kvadratmeter stor viltbassäng, eller kräftodlingsbassäng, om inte den grundvattenhöjning som blir konsekvensen påverkar boende i området. Det menar kommunstyrelsen i Sund i sitt utlåtande till landskapsregeringen över **Per Karlssons** anhållan om täktverksamhet i Kulla.

Totalt rör det sig om cirka två hektar mark som skall bli matjordstäkt. Det är den lågläntare delen av området som Per Karlsson vill gräva till en

bassäng, antingen en vanlig vattenbassäng för viltet i området, eller att odla kräftor i.

– Vi får se vad det blir när vi väl kommit så långt. Jag ville göra något roligare av det, men huvudsyftet är förstås matjordstakten, säger Per Karlsson.

En bassäng på området skulle höja grundvattennivån där från 5,8 till 6,2 meter. Den övriga delen av marken planteras med tall efter att matjorden tagits bort. Det är landskapsregeringen som ger det slutliga täkt-tillståndet. (uw)

■ **Styrströms taxi** heter ett nyregistrerat öppet bolag i Jomala. Det är **Ralf Styrström** och **Kenneth Eriksson** som är bolagsmän i taxibolaget.

■ ■ ■ **VSV:** Månadsmöte måndag 29.10 kl 19.00.

■ ■ ■ **Zhineng qigong:** Grundkurs i Shenxin qigong 17-18 november. För anmälan och information ring Sonja tfn 17889 eller Bitta tfn 0457 342 1927.

■ ■ ■ **ÅBSK:** Shetland sheepdogträff på plan i Torp Jomala lördag 27.10 kl 14.00. Allmänt om rasen, prova på agility/tävlingslydnad. Alla intresserade är välkomna. Närmare info och anmälan ring Ninna Lindholm te: 22 227 eller Mia Pellas tel 41 876 gsm 0457 382 8460.

■ ■ ■ **ÅBSK:** Höstmöte för alla medlemmar torsdag 8.11 kl 19 på ÅKD:s kansli. Stadageenliga ärenden, val av styrelse, behöver klubben en träningshall? Servering! Välkomna!

■ ■ ■ **Ålands flickklotter och soldatgossar:** Månadsmöte, måndag 29.10 kl 12 (Obs. tiden!) i Gamla Tullhuset. Tema: Båttflyktningarna. Styrelsen kl. 11.30.

■ ■ ■ **Ålands fåravelsförening:** Nytt telefonnummer: 040 875 1319 vard kl 16-18. Ny e-post: faravelsforeningen@aland.net Fårklippare kommer v 46. Anmäl till klippare direkt info@wiktorgustafsson.se eller Babbie Söderdahl tel

31 980/0457 524 3980. Minst 15 st djur.

■ ■ ■ **Ålands lungskadeförening:** Vi deltar i Godbymässan 17-18.11. Lotterivinster till föreningen kan inlämnas till HandiCampens reception.

■ ■ ■ **Ålands marthadistrikts hemslöjdssektion:** Möte på kansliet måndag 29.10 kl. 11.00.

■ ■ ■ **Ålands synskadade:** Höstmöte lördag 10.11 kl 12.00 på Ankaret. Stadageenliga förhandlingar. Alla hjärtligt välkomna. Bingo blir det måndag 29.10 kl 18.00 på Ankaret, fina vinster, nya och gamla spelare hjärtligt välkomna.

■ ■ ■ **Ålands trädgårdsförening:** Margareta Holmstrand och Olle Lindgren visar bilder och håller föredrag om rosor på Folkhälsans allaktivitetshus söndag 28.10 kl 14.00-17.00. Alla hjärtligt välkomna. Medlemmar gratis in, övriga betalar 5.-

■ ■ ■ **Ålands Ömsesidigas pensionärer:** Kom i håg lunchen på Arkipelag tisdag 30.10 kl 12.00.

■ ■ ■ **ÖSUF:** Kom ihåg att anmäla er till 70-talsfesten lördag 10.11 på Högtomt, senast 1.11 till Malin Roberts tel 0457 342 1102!

Köttbullar köttbullar, ge mig mera köttbullar!

Fråga: Mina köttbullar blir aldrig runda och fina, de liksom flyter ut eller så går de helt sönder. Vad gör jag för fel?
”Köttbullsälskaren”

hemma
tipset

tina.dahlblom@aland.net

Perfekta bullar. I dagens hemmatips ger Tina råd om hur de bästa köttbullarna skall göras.
 Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

Svar: Mammans köttbullar brukar många tala om, att de är de bästa.

Alla har vi våra recept med våra egna konster. Grundrecept i böcker brukar hålla måttet om än vara lite kryddfattiga ibland. Precis som recepten säger så handlar det om, just, grundrecept. Kryddmängderna måste man tillsätta efter tycke och smak.

Grundregler

På 500 gram malet kött beräknar man 2 ägg. Ofta innehåller recepten mald potatis eller skorpsmulor som utdrysningssmedel. Detta för att göra köttfärsen saftigare och för att dryga ut priset. Kött är dyrt! Sedan tillsätter man kryddor. Jag använder färdig köttfärskrydda (enkelt

och gott), lökpulver, senap, soja, buljong, vitlök, basilika med mera. Chipsens dipsåspulver är goda att lägga i.

I regel är köttfärs som man köper i Finland, Åland, blandfärs med 60% nötkött och 40% griskött. Grisköttet gör köttet saftigare men gör också att färsen flyter ut mera vid stekning. Därför är det bra om man inte har mera griskött i sin färs.

Äggen binder ihop smeten så att den håller formen vid stekning. Om äggen är små blir det för lite ”lim”, då behöver man öka på äggmängden. Har man mycket utdrysningssmedel kan det också vara på sin plats att lägga i ett ägg extra.

Potatismjöl binder ihop smeten och gör också så att kötsaften inte rinner ur vid

stekning. Ta en matsked per 500 gram kött.

Stekning

Man kan göra ett så kallat stekprov och steka en liten bit för att se hur smeten beter sig innan man rullar allt till köttbullar. Ha inte för het panna när du lägger i köttbullarna, då blir de brända och hårda på ytan innan de blir genomstekta. Risken är stor att de blir platta eller faller i småbitar. Rada dem tätt men ändå så att de ”kan röra sig och rulla runt” i stekpannan när du skakar på pannan. Skaffa en bra stekpanna med lock.

Stora råa lökbitar gör att köttbullar och biffar lätt faller sönder. Hacka löken väldigt fint om du vill ha den rå i smeten. Stekt lök är mjukare och smidigare i smeten och ger dessutom extra krydda. Annars är lökpulver en

genial uppfinning. Bra om man har ”lökbittshatare” i familjen.

Tips!

Man kan steka köttbullar i ugn på 225 grader 15 minuter. Då får de inte den fina bruna stekytan men man slipper allt stekos. Jag brukar steka stora mängder i ugn och sedan frysa ner. Man kan värma dem i stekpannan efteråt och då får de en fin stekyta.

Alternativ: Stek köttbullarna en stund i stekpannan och håll upp dem i en ugnform, badda dem färdiga i ugn 150 - 200 grader. Då hålls de varma till serveringen.

Köttfärs kan plattas till biffar och är lika goda ändå. Ids man överhuvudtaget inte rulla eller platta alls så är köttfärslimpa att rekommendera.

TINA

Marbådan.

Foto: RUNE KARLSSON

De gick också på Marbådan

■ I tisdags gick Ålandsfärjan på grund på Marbådan vid Kobba Klintar. **Patrik Eriksson** i Jomala Önningeby tipsar om att det inte är första gången en båt går på samma grund.

I ”Boken om Bore” skildrar **Leif Kindholm** följande drama som utspelar sig år 1936:

”...när Bore I var på väg över Ålands hav mot Nyhamns fyr, söder om Mariehamn, slog dimman till och blev till tät tjocka. Eftersom inga mistsignaler

fanns från Nyhamn beslöt man sig för att istället gå mot Kobba Klintar. Väl där hördes signalerna och man gick för sakta maskin. Klockan 01.26 på natten observerades Marbådan rätt förut och från bryggan slog man full back i maskintelegraf. Fartyget stannade dock inte i tid utan gled med förskeppet upp på klippan och blev stående. Efter undersökning kunde man konstatera att det inte fanns någon läcka.” (ak)

Öppen föreläsning i Mariehamn

VUXENDIABETES, BLODCIRKULATIONEN OCH ÖGONENS VÄLBEFINNANDE – kan vi påverka dessa med hjälp av näring?

Produktexperten **Jarmo Hörkkö** föreläser om nya studier och användningen av Pycnogenol®, extrakt från tallbark.

**Onsdagen
 den 31 oktober 2007 kl. 18.30
 Hotell Arkipelag, Kaptenssalen,
 Strandgatan 31, Mariehamn**

FRI ENTRÉ • VÄLKOMMEN!

Föreläsningen ordnas av Horphag Ltd och Liv & Lust, Torggatan 6

Välkommen följande dag till vår butik, Torggatan 6!
 Fråga mera om Pycnogenol – **Jarmo Hörkkö** är på plats **torsdagen den 1. november kl. 10–13**

Också möjlighet att mäta bentätheten – Hälsovårdsköterskan **Nora Tuominen** mäter bentätheten **den 1. november kl. 10–13**. Reservera tid på förhand tel. 17390

Brödbak i Fridsstjärnan

Årets första jultidning, Fridsstjärnan, den 90:onde årgången, har kommit av trycket.

Missionsförbundets jultidning bjuder som vanligt på mycket läsning. I det nittionde exemplaret av Fridsstjärnan finns bland annat berättelsen om hur tidningen kom till. Det var pastor **Pehr-Wiktor Lindahl**, född i Hedemora i Dalarna, som i 20-års åldern kom till Finland och småningom blev pastor i friförsamlingen i Vasa.

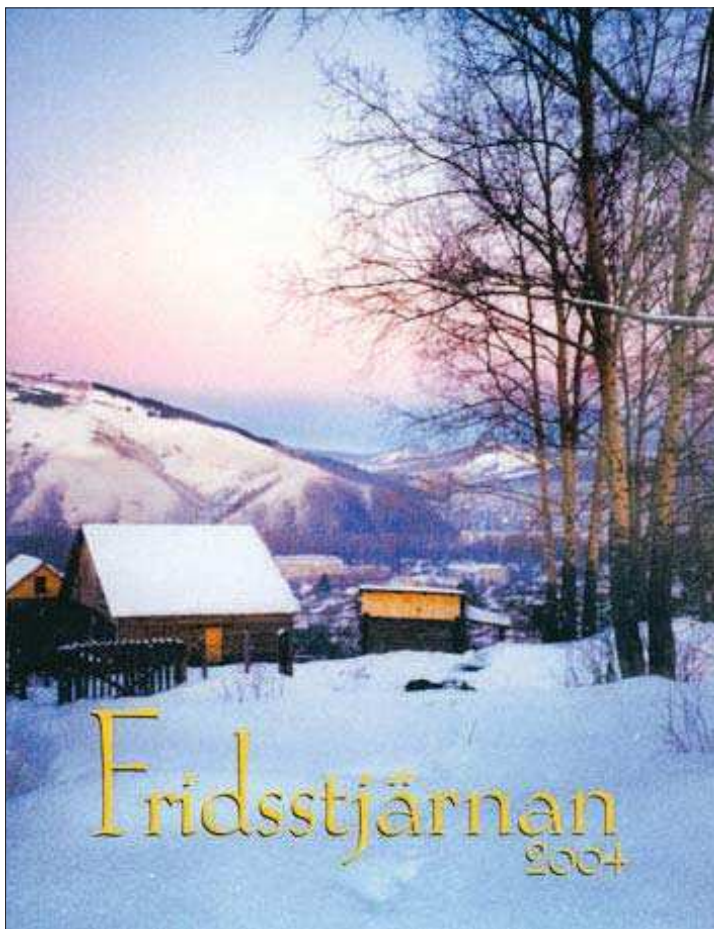
Sedan blev han också föreståndare i Fria Missionsförbundet och i 34 år var han redaktör för jultidningen Fridsstjärnan.

I årets jultidning medverkar

bland andra Missionskyrkans pastor i Mariehamn, **Seth Jacobson**, med en artikel. Den är rubricerad ”Frihetens bröd” - bakat av kärlek till Jesus och handlar om hur **Christina Nordlund** i Mariehamn bakar nattvardsbrödet till nattvardsgudstjänsterna i Missionskyrkan.

När hon ombads ta över uppgiften som nattvardsvärd i Missionskyrkan kände hon att hon ville baka brödet själv. Det har hon gjort nu i tio år och hennes recept finns med i artikeln, vars bilder är fotograferades av **Kjell Söderlund**.

– Fridsstjärnan finns att köpa i Missionskyrkan och i bokhandlarna, berättar Seth Jacobson. (m-ll)

Allsång i skansen

på Ålands sjöfartsmuseum tisdagen den 30 oktober kl 19.30

i samarbete med Rolling Home och Shanty Society Pommern

Henrik Karlsson berättar om veteseglatserna runt jorden

Fritt inträde

Missa inte årets tävling!

Baka bästa pepparkaksfyren

Vinnaren utses på sjöfartsmuseets julbasar 11 december

I:a pris: dagsutflykt för två till Märkets fyr

Tävlingen arrangeras i samarbete med Finlands fyrsällskap

**För mer information kontakta
 Heidi eller Hanna tfn 19 930,
 e-post: info@sjofartsmuseum.ax**

Ålands sjöfartsmuseum

Tipsa oss dygnet runt! Tel 23 444.

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

Jag tvär mina händer. Jag vill inte bidra till att ännu fler turister kommer hit.
DONNA LEON (om Venedig) i DN

Pianon är som bilar

De kräver regelbunden service, säger Jarkko Peltola

Instrument. Jarkko Peltola kontrollerar en av musikinstitutets flyglar och konstaterar att hamrarna blivit rätt så slitna genom åren. Liksom många andra instrument behöver den här flygeln service. Att enbart stämma den räcker inte.
Foto: ERKKI SANTAMALA

– Att köpa ett piano och bara stämma och spela är som att köpa en ny bil och bara tanka och köra, säger pianoteknikern och pianostämmaren Jarkko Peltola som på torsdag och fredag gick igenom ett stort antal flyglar och pianon på Åland.

– Lika väl som en bil behöver ett piano regelbunden service, säger han.

Jarkko Peltola kommer ursprungligen från musikkommunen Kaustby i Österbotten, men är bosatt i Helsingfors och arbetar som lärare vid den treåriga pianostämmarutbildning som finns vid Arlaintitutet i Esbo. Där har han själv också fått sin utbildning som han ytterligare kompletterat med studier hos kända pianotillverkare i Österrike och Japan. Han är också diplomerad konserttekniker och kallas därför ibland in för att se till att flyglarna är i skick inför viktiga konserter.

– Men mest jobbar jag nog som lärare. Med pianoservice sysslar jag på min fritid, säger han.

Besöket på Åland är Peltolas första och han säger att han riktigt njutit av att få åka runt i landskapet.

Bristande service

Orsaken till att Peltola kallats in är att många flyglar och pianon på Åland under många år inte fått de service som de borde ha,

med den följd en del är i rätt dåligt skick. Det är kantor **Judit Deäki** i Mariehamns församling och **Siv Ekström**, t.f. rektor för Ålands musikinstitut som letat rätt på Peltola som under två dagar besökte de flesta fastländska kommuner för att granska pianon och flyglar i kyrkor, församlingshem och andra institutioner, som lagtinget, medis och musikinstitutet.

Under det här besöket varken stämmer han eller ger någon annan service.

– Jag kontrollerar instrumenten, skriver en rapport om vad som behöver göras och ger senare en offert på arbetet, säger Peltola.

Nötta hamrar

När Nyan träffar honom har han just börjat granska en av musikinstitutets två flyglar. Det är ett instrument av märket K. Kawai som han är väl förtroget med eftersom han praktiserat just hos Kawai i Japan. Undervisningsflygeln har några tiotal år på nacken och enligt Peltola märks det att den inte fått någon service på länge. Dels är det en hel del damm i den och dels är hamrarna mycket nötta.

– Se här säger han. Hamrarna som slår an mot strängarna borde ha en äggform, men de här är kantiga. Det visar att flygeln länge varit i flitig användning.

De instrument som Peltola sett under sin rundtur har nog

blivit stämda genom åren, men bara det räcker inte om man vill hålla dem i gott skick.

Som med bilar

– De måste också få regelbunden service, säger Peltola

Hur ofta då?

– Ett piano i ett privat hem borde få service en gång om året, men ett som används i musikutbildningen borde servas två gånger, i början av höstterminen och i början av vårterminen.

Enligt Peltola är miljön viktig för ett piano eller en flygel.

– Temperaturen är viktig, men alldeles särskilt att luftfuktigheten hålls jämn.

Att inte ställa pianon mot ytterväggar är kanske något som de flesta känner till, men det finns också annat att beakta.

– Men de mår inte heller bra av att stå i solen och golvvärme och pianon är inte heller någon bra kombination. Till all lycka finns det numera rätt enkla apparater som kan monteras direkt på instrumenten och som håller luftfuktighet och temperatur jämna, säger han.

Olönsamt renovera?

I Margaretagården i Mariehamn har man golvvärme och där finns också den flygel som är i sämst skick av dem som Peltola hann kontrollera på torsdagen.

– Det är en Niendorf, ett instrument av gott märke, men den är redan gammal och i ett sådant skick att den måste

grundrenoveras och jag ifrågasätter nog om det alls lönar sig, säger han.

Nyligen flyttades ju också en pianokonsert som var inbokad just i Margaretagården på grund av flygelns skick.

Återskapa gammalt

Rent allmänt konstaterar Jarkko Peltola att man nog med en grundrenovering kan få spelbara instrument, men att man måste vara medveten om vad som är möjligt.

– Om man grundrenoverar ett hundar år gammalt piano så kan man ändå bara återskapa det instrument som det var för hundra år sedan. Man får inte ett som motsvarar dagens nivå och krav.

– Och om ett gammalt piano är värt kanske 1.000 euro så måste man ju fråga sig om det är värt att lägga ned flera hundra euro på att sätta det i skick.

I samband med att Jarkko Peltola ger instrumenten service stämmer han dem också. Det måste alltid göras eftersom intoneringen bara kan göras på ett stämt instrument. Därför är det också rationellt att syssla med både pianostämning och det tekniska.

– Bra är om man ingår ett avtal om regelbunden service, konstaterar Peltola.

Örat anpassar sig

Mer än i institutionerna slarvar man kanske i privata med med

att ge sina pianon service och det tycker Peltola är lite synd.

– Det är ju så att det mänskliga örat småningom anpassar sig också till ett ostämt instrument och särskilt när det gäller barn och unga tycker jag att det är illa. Det kan också leda till unga inte vill öva tillräckligt hemma om de i sin utbildning kan spela på ett bra och välstämt instrument men sedan har ett ostämt piano hemma.

Hur är det då att syssla med det du gör?

– Jag trivs väldigt bra. Jag gillar flyglar och pianon eftersom de är helt igenom mekaniska instrument. Jag ser mig väl lite som en mekaniker. Men en av mina elever tyckte att en pianostämmare också var som en präst som besöker människor i deras hem, någon som de kan prata med. Emellanåt blir man ju också, liksom prästerna, bjuden på kaffe, säger Jarkko Peltola med ett leende.

– En pianostämmare har nog också en social funktion, funderar han.

När Jarkko Peltola själv musicerar är det dock mest på fiol.

– Jag kommer ju från Kaustby och spelar där varje sommar. Däremellan är jag med i gruppen Spelarit i Vanda som gillar att spela just Kaustbysmusik, berättar han innan han ger sig iväg mot Finström och flygeln på Breidablick.

”Colorado Avenue”,

Claes Olssons filmatisering byggd på **Lars Sunds** romaner tas till Åland och ges av filmklubben Chaplin på Bio Savoy som öppnas speciellt för detta ändamål den 29 oktober till 1 november. Filmen ges alla dagar kl. 19 och dessutom finns två skolföreställningar inprickade.

På måndag medverkar filmens regissör Claes Olsson. Initiativet till visningarna kommer, som Nyan tidigare berättat, från regissören efter att han läst artiklar om att Bio Savoy skall säljas och att Åland är utan biograf.

Lars Sunds roman ”Colorado Avenue” har gett filmen dess namn, men den bygger också på romanen ”Lanthandlerskans son”. Den handlar bland annat om emigrationen till Amerika och spritsmugglingen i Österbotten under förbudslagens tid.

Sunds roman ”Colorado Avenue” utkom 1991 och ”Lanthandlerskans son” 1997. År 1999 fick ”Colorado Avenue” premiär på Wasa Teater där den blev en jättesuccé.

Manuset till filmen har skrivits av **Erik Norberg** i samarbete med Claes Olsson. Norberg dramatiserade också Sunds romaner för Wasa Teater. □

Svenska dagen firas på Åland

tisdagen den 6 november. Svenska dagen firas bland finlandssvenskarna samtidigt som man i Sverige firar Gustav Adolfsdagen. Dagen firades första gången år 1908 och tanken var att verka för den finlandssvenska befolkningens sammanhållning. Den 6 november kl. 19.00 firas Svenska dagen med en fest på Idrottsgården i Mariehamn.

I programmet ingår välkomsttal med lagtingsledamot **Camilla Gunell**, festtal av **Mark Levengood** samt musik med Krusbär och Pappas Eget Band. Kvällens konferencier är **Lotta Angergård**.

Festen arrangeras av Svenska Kulturfonden, Nordens Institut på Åland, Mariehamns stads kulturbyrå, Ålands bildningsförbund, Kultur i skärgården, Skärgårdshavets samarbete och Ålands landskapsregering

Gratisbiljetter kan hämtas på Stadsbiblioteket och på Nordens institut. □

Ord från ”kyssa” till ”och” ingår

i det fjärde bandet av ”Ordbok över Finlands svenska folkmål” som nu har kommit ut. Ordboken behandlar alla de ord som har påträffats i de svenska dialekterna från Karleby i norr till Pyttis i sydost. Det nyutkomna bandet innehåller närmare 16.800 olika uppslagsord.

Ordboken berättar i första hand hur orden uttalas och vad de betyder i olika dialekter. Den ger också grammatiska uppgifter om orden och visar hur de används, inte bara i alldagligt tal utan också i överförd betydelse och i talesätt, ordspråk, gåtor och ramsor. □

Ny folkmusik med starka rötter

Musik

Ny skiva

"Bitar" med folkmusikgruppen Skrå. Skivbolaget Tutl, Fåröarna, 2007.

Det är med glädje jag hör att Skrå för andra gången presenterar sig med en cd-skiva. "Bitar" heter den andra långköraren och produktiviteten är det inget fel på, jag misstänker det finns material för en tredje cd-skiva rätt omgående.

Genren är folkmusik och trots att det mesta är nykomponerat så har **Andreas Nybergs** och **John Granlunds** fiolspel starka rötter i det traditionella spelmansuttrycket. De musikaliska spelmansförebilderna, låttyperna och speluttrycken på denna skiva återfinns helt klart i det västsvenska spelmanslandskapet och måhända i de uppländska melodislingorna. Killarna har stilkänslan i ryggmärgen, och **Jochum Juslin** på gitarr och **Alexander Lindberg** på slagverk är lyhörda för spelmansgunget och spelar följsamt.

"Starka rötter"

Skrås nykomponerade musik på plattan "Bitar" tillhör den musikgenre som uppstod på 1970-talet i gröna vågens Sverige, då ett nykomponerande i gammal folklig stil med experimentella inslag tog fart bland spelmännen. Det som är självklart idag var starkt ifrågasatt då, nämligen: Får man behandla traditionella låtar som man vill eller får man komponera ny folkmusik så att det fortfarande kan kallas folkmusik? Som sagt, det

Folkligt. Skrå spelar vid skivsläppet på Indigos bar. Från vänster: Jochum Juslin, Andreas Nyberg, John Granlund och Alexander Lindberg. Foto: ANDREAS NYBERG

självklara svaret för nutids-folkmusikerna behöver inte uttalas.

Skrå representerar ett musicerande med starka rötter i den nordiska spelmanstraditionen, där ingredienserna är individuell skicklighet och tajt samspel med fräscha arrangemang.

Betoning på rytm

Betoningen i Skrås musik ligger på rytmiken, finurliga arrangemang och inslag från pop- och rockgenren. För Skrås del bredar och luftar Jochum Juslin och Alexander Lindberg på ett bra sätt de täta klangbilderna och rytmfattorna som fiolerna ger sig in i. Danskopplingen finns i flera låtar, men detta är främst estradmusik, och den fungerar också lika bra som världens ös på ett svettigt ställe!

Riktigt starka melodier kanske inte finns på plattan, men nog fina arrangemang med ingredienser som ostinatton, spelmansriff, ornamentik, polskestråk, varierande stämföring,

bordun, modulation, popriff, popharmonisering m.m. som visar att Skrå har verktygen för vidare språng på den modala musikens stigar.

Favoriter

Jag vill plocka fram några låtar jag speciellt fastnade för: tradlåten "Botor" är en stark låt som Skrå spelar med ett rakt uttryck. Botor skiljer sig från de övriga låtarna i både stämföring och form, vilket gör att den sticker ut. Nybergs Marsch sjunker in fint med den ensamma fiolen i introet, för att övergå i en renässanspastisch. Cymbalen känns dock omotiverad. "Granlunds Sofias" vals är också en finstämd fiollåt som säkert kommer att tas upp av andra spelmän.

I inledningslåten "Birdlife" har man Skrå i ett nötskal: ett tuftt gitarrostinato, tajta fioler, följsamt slagverk och sen är det bara att hänga med på de musikaliska infallen. Sen vill jag också plocka fram "Las Vegas Roadtrip", med tanke

på att Juslin och Lindberg vågar sig på korta improvisationer - mera sådant. Det finns alldeles för lite av den varan i den traditionella spelmansmusiken.

Mera dynamik

Det jag saknar är att man kunde ha spelat mera unisont eller att man till exempel oktavrat mera för att få större variation i dynamiken. Det blir lätt jämntjockt om ett tema upprepas många gånger om inget sker dynamiskt, särskilt på skivinspelningar. Live fungerar det kanske bättre.

Det som är mycket positivt är att ambitionsnivån är hög och att själva arrangemangsbygget i musiken inte är för pretentiöst, utan man håller sig till ett mycket utåtriktande musicerande med en klar livekänsla. Skrå har en grundmurad folkmusikalisk stilkänsla med tätt samspel och flyt i låtarna.

MIKAEL FRÖJDÖ

"Inga segrar vinns för evigt, inte heller lider man eviga nederlag"
Bengt Göransson

Vi kommer igen!
Tack för Ert förtroende.

Carina Aaltonen, Barbro Sundback, Camilla Gunell

Viirusgästspel i Ålands museum

Om en dryg vecka, den 6-7 november, kommer Teater Viirus i Helsingfors till Åland med pjäsen "Oleanna".

– Det är Viirus första gästspel på Åland, berättar Ulrika Bengts som står för både regi och scenografi.

"Oleanna" är ett relationsdrama om en universitetslärare och en av hans studenter.

Pjäsen utspelar sig en fredag eftermiddag. Universitetsläraren John, fem före professor, har bråttom till det hus han tänker köpa. Han uppehålls av studeranden Carol, som vill veta om hon klarat hans kurs. Mötet utvecklas till en ömsesidig katastrof. Carol känner sig förnedrad och kränkt av Johns bemötande och vill hämnas. Också hos John väcks lusten att krossa och förgöra. Det leder till en katt och råttalek mellan lärare

och elev, man och kvinna, över- och underklass.

Thrillerartat

David Mamets "Oleanna" är en pjäs om vad som händer när vilddjuret vaknar hos vanliga, hyggliga människor. På ett thrillerartat sätt visar Mamet hur vi alla, under speciella omständigheter, är förmögna till vad som helst, skriver teatern in sin information om pjäsen.

David Mamet är en betydande dramatiker och har bland annat vunnit Pulitzerpriset. Hans pjäser spelas flitigt runtom i världen men har sällan uppförts på svenska i Finland. För översättningen står **Anders Larsson**.

Aktuellt tema

Enligt Ulrika Bengts har "Oleanna" aktualitet genom att det handlar om sexuella trakasserier, något som nyligen tangerats i debatten också på Åland.

Teater. Anders Slotte och Sonja Ahlfors ses i de två rollerna i "Oleanna". Foto: CATA PORTIN

I rollerna ses **Sonja Ahlfors** och **Anders Slotte** som fått god kritik i pressen för sina insatser.

Teater Viirus har tidigare gett turnéföreställningar i bland annat Nyland, men gästspelat i Ålands museum är teaterns första på Åland.

Bengts andra

"Oleanna" är den andra pjäsen som Ulrika Bengts sätter upp för Viirus. För ett par år

sedan gjorde hon också den uppmärksammade "Blue Room" för teatern.

"Oleanna" lämpar sig inte för barn. Den riktar sig till en vuxen publik på minst 15 år.

Biljetter fås i förköp i Ålands museums reception.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

**Nästa vecka utkommer
Nya Åland måndag-fredag**

**Fridfull
Alla Helgons Dag**

Nya Åland
★★★

Ella Grüssner Cromwell-Morgan
Epost: redaktion@nyan.ax

” Cabernet Sauvignon finns överallt. Överallt där solen skiner, överallt där en druva kan mogna. Överallt där någon bestämmer sig för att göra ett seriöst rödvin. ”

OZ CLARKE

Skägg + snopp = vinkännare

När vi parkerade Chevan hemma på gården i Kvarnbo visade trippmätaren att vi avverkat sextusen kilometer av upplevelser och intryck i sex av Europas vinproducerande länder. Den första natten hemma blev en ventilationsnatt för min överhettade hjärna. Den arbetade hårt med att i drömmarna sortera, spara, radera och arkivera händelser under resans gång. På morgonen kände jag mig inte ett dugg utvilad, men jag hade en mycket klarare bild av resan. Mina jämställdhets-efftersträvande hjärnceller hade under natten plockat fram några tydliga scenarier som gjorde att jag satte mig spikrakt upp i sängen med en irriterad rynka mellan ögonen.

Jag var tvungen att skaka liv i min man för att genast diskutera saken. Under hela resans gång - tre veckor i vinets tecken - hade jag inte en endaste gång fått smaka av vinerna vi beställde på de otaliga restaurangerna vi besökte. Servitörerna, kyparna och sommeliererna gick alltid raka spåret till min man som sniffade pliktskyldigt på vinet och nickade lite småbesvärat godkännande. Detta trots att det alltid var jag som beställde vinerna och frågade sommeliererna ingående om vingårdar, producenter och årgångar. De svarade mig ivrigt och målande om sina buteljerade stoltheter, undrade om jag arbetade med vin och rekommenderade ibland lite hemlighetsfullt en dammig dyrgrip från källaren som inte ens fanns med på listan.

Men vem fick sedan smaka av den fram-plockade pärlan? Inte jag. Inte ens en frågande blick eller rättfram fråga om vem som ville smaka av vinet. Det var tydligen redan lagstiftat, inhackat i en stentavla för tvåtusen år sedan. Droppen var nog vid ett tillfälle när vi skulle avnjuta en måltid i Franciacorta i Lombardiet. När kyparen kom fram till bordet med vinet vi beställt var min man tillfälligt borta för att byta på ettåringen. Kyparen tittade aningen förvirrat på den tomma stolen, tittade sedan på mig och jag tänkte - äntligen! Då stoppade han sin egen näsa i flaskmynningen, sniffade lite förstrött, nickade gillande mot mig - och fyllde våra glas.

Ett tropiskt vulkanutbrott och en kryddad bärfläkt

För två år sedan stod jag på däck på ett fartyg som lagt till i Neapels hamn och blickade ut över Medelhavet och den vackra staden. Som en magisk och lite kuslig kuliss tornade vulkanen Vesuvius upp sig i

stadens bakgrund. Druvorna i dagens vita vin har fått karaktär av den vulkaniska jordmånen i distriktet.

Många går raka spåret till de rödviner på alko-hyllorna som beskrivs som fylliga, kraf-

tiga och långa. Det uppfattas som någon slags kvalitetsbedömning fast det inte alls behöver vara så. Det finns urusla fylliga viner och fantastiska lätta viner. Dagens röda är lätt och välgjort.

Veckans vita/Lava Greco di Tufo

Vinregionen Campania hör till de mindre kända i Italien. Majoriteten vin som hittar till oss kommer antingen från något av de fantastiska kvalitetsdistrikten i norra delen av Italien, från vinklacken Puglia eller från varma Sicilien. Campanias vinodlingar ligger i närheten av staden Neapel i landets sydvästra del. Jordmånen där druvorna växer är i allra högsta grad påverkad av den turistattraktion som även gett namn åt en pizza - Vesuvius. Vulkanen hade enligt Wikipedia sitt senaste utbrott 1944, och det var den som år 79 e.Kr ödelade städerna Pompeji och Herculaneum. (Nej, jag hade inte heller hört talas om den andra staden innan jag just läste om den i uppslagsverket.) Druvan Greco di Bianco sägs vara en av de äldsta i Italien, och den kom ursprungligen, som namnet antyder, från Grekland. Arkeologer har hittat en inskription (okej då - klotter av en kärlekskrank romantiker) på en vägg i en av vinbarerna i den begravda staden Pompeji: "You are truly cold, Bytis, made of ice, if last night not even Greco wine could warm you up."

Jag hade inga förväntningar alls av det här vinet. Jag köpte det för ett tag sedan för att jag kände igen namnet, och för att vinet rätt så nyligen (2003) höjt sin status från DOC till DOCG (den högsta klassificeringen i Italien). Men genast efter att de första dofterna av blommor, smuldegspaj och honung nått mina flaxande näsborrar spred sig en förväntansfull iver i kroppen. Smakerna av gula plommon, aromatiska päron och mogna nektariner gjorde mig inte besviken. De tropiska frukterna backas upp av en rejäl syra och helheten blir därmed helgjuten.

Passar till: Fisk- och skaldjurrätter med mycket smak - grillade, rökta, kallrökta och halstrade. Även asiatiskinspirerad mat med viss chilihetta går bra - både med kött- och fiskbas. Möt syran i vinet med syra i maten.

Vin: Lava Greco di Tufo 2005
Druvsort: 100 % Greco di Bianco
Alkoholhalt: 13 %
Producent/Vingård: Lava
Ursprung/klassificering: DOCG Greco di Tufo, Campania i Italien
Lagring: Ståltank
Förslutning: Naturkork
Hållbarhet: Drink nu eller spara 2 år
Serveringstemperatur: Runt 12 grader
Pris: Sek 109,50
Inköpsställe: Viking Line

Veckans röda/Pasqua Bardolino Classico

När vi tillbringade några nätter på en vingård i Valpolicella bestämde vi oss för att göra en dagsutflykt till regionen Bardolino som ligger naturskönt belägen vid Gardasjön. Området är känt för sina lätta och friska röda viner framställda av samma druvor som de kraftiga Amarone-vinerna. Bilfärden tog bara en dryg timme om man valde att åka på slingriga vingårdsvägar, men inte visste vi att vi på den korta rutten skulle hamna i - Tyskland. Plötsligt var alla reklambanderoller, menyer och vägskyttar på italienska och tyska, och när italienarna såg att vi inte var ortsbör bytte de hastigt språk från italienska till knagglig turist-tyska. Tyska semesterfirare verkar ha kommit till området för att stanna.

Vi hade turen att pricka in sista dagen i årets Bardolino-vinfestival, och fick därmed chansen att smaka otaliga ljusröda druvdrycker alldeles gratis. Alla producenter var på plats, så det var bara att gå från stånd till stånd längs Gardasjöns promenadstråk och uppleva myller, lättsamma viner - och glada tyskar i karnevalstämning.

Det här är ett lätt vin, men inte det minsta trist för det. Här finns peppriga hallon, salami och sylriga röda vinbär i både doft och smak. Och det är just klarvakna syror och eggande bärcharm som ska forma den här typen av viner. Det är inte alltid lyckat att välja ett kraftigt arompräktigt rött vin. Vissa rättter trivs betydligt bättre i sällskap med en lätt uppfriskande bärfläkt som hastigt förlåter komplicerade ingredienser och varsamt backar upp eleganta råvaror. Den totala avsaknaden av kärva tanniner gör det här vinet mycket användbart. Det funkcar till fisk, sallader och kryddhet mat där tanninstinna viner skulle åstadkomma smärtsamma skräckupplevelser.

Vin: Pasqua Bardolino Classico 2006
Druvsort: Corvina Veronese 60%, Corvinone 25%, Molinara 15%
Alkoholhalt: 12 %
Producent/Vingård: Pasqua
Ursprung/klassificering: DOC Bardolino Classico
Lagring: 5 månader i ståltank
Hållbarhet: Drink nu
Förslutning: Naturkork
Serveringstemperatur: Runt 16-18 grader
Pris: 6,98 €
Artikelnummer på Alko: 006881

GÄSTKOCKEN KÖKSCHEF CHRISTIAN SVEHOLM

Rökt lammtartar i tunnbröd med pepparrot

För 4 pers
400 g rökt lammstek
1 klyfta vitlök
1 hel saltgurka
1 dl crème fraîche
persilja
salt, peppar
färsk pepparrot

Till
det
vita

Grovstycka steken och putsa den lite från fett. Kör i matberedare några varv, men lämna kvar lite bitar, var försiktig så du inte mixar köttet till mos.

Pressa i vitlöken, skär saltgurkan i små tärningar, hacka persiljan fint.

Blanda i allt med lammet och till sist med crème fraichen. Smaka av med salt och peppar. Smeten skall var "kort" i konsistensen, dvs ganska tjock.

Ta ett tunnbröd, fördela tartaren jämt över hela tunnbrödet, rulla ihop. Låt stå i kyl några timmar och dra. Tillred under tiden någon fräsch och god sallad som tillbehör.

Vid serveringen, skär tunnbrödet i ca 3 cm höga torn, placera några snyggt på tallriken och garnera med dina goda sallad. Riv till sist pepparroten direkt över tallriken.

För att låna Tore Wretmans ord: riven pepparrot till kött, skuren till fisk!!

Detta funkcar både till vitt vin och rött, i detta fall skall jag själv dricka det vita vinet.

Champagneglas

22,90€

RITZENHOFF
CHAMPUS

Fyndet

Öppet Vard. 9.30-17.30,
Tors. 9.30-19, Lör. 10-14

Störst är inte alltid bäst

Nya Åland
☆☆☆

Birka Line får näringsrätt

■Landskapsregeringen har gett Birka Line Abp rätt att utöva näring på Åland trots att företaget inte uppfyller kravet på att 2/3 av styrelsen har hembygdsrätt. I den nya styrelsen saknar två av de fem medlemmarna åländsk hembygdsrätt.

Landskapet motiverar beslutet med att Birka Line se-

dan länge verkat på Åland, att verksamhetsspråket är svenska, att majoriteten av styrelsemedlemmarna har åländsk hembygdsrätt, att bolaget utgör en betydande arbetsplats i det åländska samhället samt att bolaget genom styrelsesammansättningen tillförs värdefull kompetens.

Även takläggningsföretaget Icopal Katto Oy från Esbo har ansökt om dispens från kravet på styrelsens sammansättning, men där blev det ett nej till permanent näringsrätt från landskapsregeringen. Istället får företaget tillfällig näringsrätt till och med den sista december 2012. (as)

Alla välkomnas till en Maritim inspirationskväll med seminarium

Tid: Tors. 1 nov kl 19.00 Plats: Stadshusets foajé, Stadshusbacken, Mariehamn

Vad har en blomsterkung att lära en sjöbjörn?

Vad har sjöfart och trädgård gemensamt?

Båda är plantskolor på sitt sätt.

Båda förväntar sig resultat av det man tar sig för.

Välkommen att lyssna till blomsterentreprenören Lars Krantz som berättar om hur en okänd håla mitt i ingenstans förvandlats till ett blomstrande mekka som människor vallfärdar till: Wij Trädgårdar i Ockelbo, nyligen vald till Sveriges vackraste park 2007.

(Läs mer på www.wij.se)

Öppen diskussion efter en presentation av Martina Mariehamn.

Mariehamn 26.10.07

MARIEHAMNS STAD, STADSKANSLIET, Tel 018-5310

Åk med oss till Sverige!

Åland–Stockholm

Långnäs–Stockholm kl 01.10 > 06.30

Mariehamn–Stockholm kl 04.35 > 09.40

Mariehamn–Stockholm kl 10.15 > 15.30

Mariehamn–Stockholm kl 14.25 > 18.55

Stockholm–Åland

Stockholm–Mariehamn kl 07.45 > 14.10

Stockholm–Mariehamn kl 16.45 > 23.35

Stockholm–Mariehamn kl 18.00 > 07.45

Stockholm–Långnäs kl 20.10 > 03.20

VIKING LINE

Resebutiken i Mariehamn tel 26011

Valet fortsätter på Östersjön. Välj själv och fynda ombord!

VIKING LINE

www.vikingline.ax

PORTRÄTTET / Maria Jaskari, regnbågsledare och familjemänniska

Hon står stadigt utanför garderoben

Det var bakom teaterscenen hon växte upp. I sällskap med skådespelare, teaterkläder, peruker och lustiga hattar.

Det kändes tryggt där i garderoben, men efter 30 år vågade hon glänta på dörren och smyga ut.

I dag är Maria Jaskari den som skapar kulisserna för scenen.

Med en mamma som var maskör och perukmakare föddes Maria in i teatervärlden. Bakom scenen fick hon se både gråt och tändnisslan, skådespelaryrket inte alltid är så glamouröst. Ändå fanns tanken på att en gång själv vara den som står på scenen.

– Jag sökte faktiskt till Teaterhögskolan i Helsingfors och kom ända fram till sista utgallringen. Om jag inte hade försökt då så skulle jag ha ångrat mig. I dag är jag bara lättad att det blev som det blev.

Det var en teckningslärare i gymnasiet som gav Maria den knuff hon behövde för att hitta "sitt" yrke. Intresset för att rita och teckna har alltid funnits där, men det var först efter lärarens uppmuntran som Maria vågade satsa. Det blev flytt till Sverige och Skellefteå och scenografiskolan.

En scenografs arbete är väldigt synligt, men man slipper stå på scenen personligen. En perfekt kombination för Maria.

En trygg och entusiastisk kvinna, tänker jag, då vi slår oss ner vid bordet. Maria Jaskaris blick möter stadigt min då vi pratar, men vandrar lika gärna till de gulnande löven utanför fönstret när hon funderar.

Maria har bara varit officiellt bosatt på Åland sedan sommaren, men via sitt arbete i teaterbranschen och som nybliven ordförande i föreningen Regnbågsfyren klingar hennes namn redan bekant i många ålänningars öron.

– Jag hade precis bestämt mig för att flytta tillbaka till Vasa efter att ha bott i Kajana och jobbat vid stadsteatern där i tre år. Vasa skulle bli min fasta punkt, jobbet var fixat och lägenheten köpt. Men så träffade jag Lina på våren.

Först blev det återflytt till Vasa. Maria hade skrivit kontrakt som scenograf på Wasa teater, så den nybildade familjen tillbringade ett spelår tillsammans i Österbotten.

Men vem är då Maria?

– Vem är jag.....?

Hennes blick söker åter svaren ute bland höstlöven.

Fakta/Maria Jaskari

Namn: Maria Elisabeth Jaskari.

Ålder: 38 år.

Bor: i Mariehamn.

Familj: sambo och en bonusson som är 4,5 år.

Gör: jobbar som scenograf och grafisk formgivare.

Vill... att människor ska respektera och uppskatta den fantastiska kraft kärleken är, i vilken form den än dyker upp.

Hoppas... på mycket snö i vinter, så vi kan åka pulka, skidor på isen och bygga snöfillurer.

Kan... hitta mening i kaos. Kan även måla och diska med vänster hand, men skriver med höger

– På senare år har jag insett att jag är en riktig familjemänniska. Även innan jag träffade Lina och hennes son Einar kände jag längtan efter ett balanserat familjeliv. Teaterlivet som jag levtt är en rätt kaotisk tillvaro. Det är konstnärliga processer, premiärer, fester och underliga arbetstider. Jag började få nog.

Men Maria beskriver sig ända som en människa som har–och behöver–det positiva och kreativa möjligheter som kaos skapar.

– Det betyder att jag också strör lite kaos runt mig och är ganska råddig av mig. Därför är jag jätteglad att Lina är mer organiserad, på så sätt kompletterar vi varandra.

Marias familj skiljer sig alltså från den klassiska kärnfamiljen: mamma, pappa, barn. Istället är de två mammor och ett barn. För Maria, som är relativt nybliven bonusmamma till Einar, kan det leda till ovana och spännande situationer. Till exempel när det är föräldramöte på dagis eller vid besök på rådgivningen. Men enligt Maria har de blivit fantastiskt

väl och varmt bemötta på Åland.

– Visst märker man att det inte är så vanligt med en familj som vår. Men de flesta verkar reagera mer med nyfikenhet och intresse än med rädsla och fördomar. Men eftersom jag aldrig gått på föräldramöte med man och barn så vet jag ju inte hur man blir bemött då heller.

Vi diskuterar kön och kärnfamiljen. Och hur mycket vi egentligen påverkas av vår inlärd uppfattning om hur det ser ut i samhället. Hur många dolda normer som vi lever efter utan att någonsin fråga oss varför.

I skolboken står det "Mor ror och far är rar....."

– Redan i pekböckerna utgår man från att alla barn har, och lever med, sin mamma och pappa, säger Maria, och berättar om skylten på ett BB hon besökte i fjol där texten löd "Papporna är välkomna att närvara...."

– Varför inte istället skriva "den andra föräldern" funderar Maria, som tycker att man borde vända på argumenten.

Adoptionsfrågan skulle handla om barnens rättigheter till en trygg och kärleksfull familj, inte om vuxnas rätt att ha barn. Det skulle gälla alla, både samkönade och särkönade par med drömmar om att bli en familj.

– För visst längtar också homosexuella efter att bli föräldrar. Det är ingalunda något som försvinner i ett trollslag när man märker att man blir kär i någon av samma kön. Man upphör ju inte att vara kvinna bara för att man är flata, eller man för att man är böj, säger Maria, och påpekar att det finns vuxna som väljer bort ett liv med barn och den rätten har också alla, oberoende av hur ens parrelation ser ut.

– I dag finns så mycket forskning kring barn som växer upp med samkönade föräldrar. Och det finns absolut inga belägg för att de blir mer annorlunda eller inte har det bra. Barn som får växa upp med kärlek är bättre rustade att möta världen, oavsett om kärleken kommer från en eller flera mammor och pappor i olika kombinationer, säger Maria, som har en känsla av att samhället blir allt mer tolerant och att allt fler samkönade par vågar skaffa barn. Hon talar till och med om en baby-boom bland tjejparen i bekantskapskretsen.

– Ja, i vår bekantskapskrets har det redan i år fötts två barn med homosexuella föräldrar och innan nyårsklockorna klämtar borde det tredje ha anlänt här på ön.

Maria har aldrig hört några spydiga eller elaka kommentarer på grund av att hennes familj inte ser ut som alla andras. Hon är fascinerad över att Åland verkar så öppet, jämfört med till exempel "bibelbältet" i Österbotten eller ödemarken i Kajanaland. Där fanns en annan mentalitet helt enkelt, förklarar Maria, som menar att det inte bara gällde homosexuella

"Hon talar om en baby-boom bland tjejparen i bekantskapskretsen."

utan överhuvudtaget alla som på något sätt skiljde sig från det som uppfattas som "normalt".

Maria tror på att vara öppen och på att vara sig själv. Och på vikten av att informera och gång på gång rätta till alla fördomar och felaktiga uppfattningar om homosexualitet. Ju mer kunskap folk har desto mindre risk att homo-, bi- och transpersoner uppfattas som konstiga.

Hennes arbete för bättre kunskap och mindre fördomar konkretiserades ännu mer när hon tidigare i höstas valdes till ordförande i den åländska hbt-föreningen Regnbågsfyren. Föreningen grundades hösten 2005 och har numera 47 medlemmar i åldrarna 18 till 60.

– Det är fascinerande att en sådan förening finns på en så liten plats som Åland. Och att folk vågar sig ut i skolorna och berätta, säger Maria.

Det kräver mycket mod att ställa sig framför en klass högstadiel elever, som brukar använda skällsord som "bögjäväl", och berätta om sig själv.

Föreningens skolbesök är väldigt populära, därför kommer man i höst att utbilda ytterligare två skolinformatörer vars uppgift är att informera om homo-, bi och trans-frågor.

Det arbete som Regnbågsfyren utför handlar inte om någon slags fanatism, påpekar Maria. Och inte heller om att tvinga på någon åsikter om vad som är okej eller inte okej. Utan istället genom att synas och finnas ge folk en chans att ompröva sina fördomar.

Det handlar inte heller om att tvinga ut hbt-folket ur sina symboliska garderober, utan om att uppträda som förebilder.

– Jag har personligen väldigt stor respekt för processen "att komma ut". Det tog väldigt lång tid för mig också. Jag slängde inte upp några dörrar med buller och bång, utan mer gläntade på dörren och gled ut.

I Marias drömvärld får alla människor vara den de är, utan skuld, skam eller kamp. Där är Regnbågsfyren en intresseförening bland alla andra och den politiska agendan ett minne blott.

Men där är vi inte ännu och därför är föreningens medlemsregister skyddat, bara styrelsen är offentlig.

– För många är det ett stort steg att ta kontakt med oss. Vi finns till för att stötta och stödja och man ska inte behöva vara rädd att bli utföst i offentligheten bara för att man dyker upp på fyren en tisdagskväll för att dricka en kopp kaffe och prata lite, vare sig man är homo, hetero eller något annat.

"Teaterlivet som jag levtt är en rätt kaotisk tillvaro. Det är konstnärliga processer, premiärer, fester och underliga arbetstider. Jag började få nog."

”Det blir bättre och bättre. Det finns en hel del nya förmågor.

SIMON HÄGGLUND OM DEN ÅLÄNDSKA MUSIKSCENEN.

lördagsnöje

”Det är nämligen aldrig synd om män när de är sjuka - eftersom de inte har fött barn eller haft svår mensvärk.

FRED FORSELL

Skrälldus vann Unga band förra året

”Vår musik är skrammel i en burk”

För ett år sedan vann de tävlingen Unga band. På lördag står Skrälldus åter på scen, den här gången som gästartist.

I helgen är det åter dags för de yngre åländska musikförmågor-na att inta Idrottsgården i Mariehamn. Det är Acustica, Blueberry High, Byzantine Blue, Censored, Eleuthera, FROST, HMFF, L’Amori Acoustica, L.e.i.f, Pekkas Getter (Krossa), Projekt Kenny, TBE, The One Night Band, Tänk på miljön använd tallsåpa och Undone som ställs mot varandra.

Varje band framför varsin egen låt och varsin coverlåt. Det enda kravet är att bandets medelålder måste ligga mellan 13 och 30 år.

Musiktävlingen, som i år ordnas för fjärde gången, blir allt populärare och deltagar-antalet ökar år för år. Ar-rangörer är Mariehamns stads ungdomsbyrå, Mariehamns församling, Teen Smart och Ålands ungdomsförbund. In-släppet börjar klockan 18.

Enade juryn

Fjölårsvinnaren Skrälldus består av Simon Hägglund, Samuel Styrström, Sebastian Mattsson och det senaste till-skottet John Finne. Juryns motivering löd: ”Alla pussel-bitar på plats, tight, snyggt, hårt, ståpås. Bandet som ena-de juryn med en skräll.”

Ett år senare verkar band-medlemmarna fortfarande vara förvånade över förstap-latsen.

– Det var oväntat. Men spel-ningen gick ganska bra, säger Simon Hägglund.

Bandet har spelat tillsam-mans sedan 2006. Fortfarande har de inte utnyttjat vinsten på 300 euro som ska användas till att spela in ett par låtar.

– Vi har inte hunnit. Skola och jobb tar så mycket tid. Vi ska se vad som händer framöver.

Fjölårsvinnare.
Simon Hägglund
spelar i Skrälldus som
vann tävlingen Unga
band i fjol.
Foto: JONAS EDSVIK

Hägglund menar att det är svårt att beskriva Skrälldus musik.

– Skrammel i en burk kan-ske. Vi leker mest.

De tar inte musiken på så

stort allvar utan spelar för att det är roligt.

Det finns hopp för den åländska musikscenen, säger Simon Hägglund.

– Det blir bättre och bätt-

re. Det finns en hel del nya förmågor.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 469

Varje dag. Stormskärs-Maja spelar på Stadsteatern varje dag under helgen.
Foto: ANDREAS DIENERT

OBS Det händer

LÖRDAG 27.10 DANS

■ ■ Arkipelag restaurang-en kl 21.00. Sunrize.

FÖRELÄSNING

■ ■ Öppna högskolan, Neptunigatan 17, kl 10.00-12.00. ”Marknadsföring–kom-municera via e-post” med DM konsult Lars Lindqvist.

KÖP-BYT-SÄLJ

■ ■ Saltvik Ödkarby skola kl 13-15.00. Allt från babyar-tiklar till flytvästar, slalomutrust-ning, leksaker m.m.

INVIGNING/DOP

■ ■ Fartyget Pommern kl 12.00. ”Fjärrdop” av Båtskärs-möllorna.

MARKNAD

■ ■ Godby församlingssal kl 11.00-14.00. Försäljning av begagnade barnkläder, leksaker och övrigt för barn, Barnköreerna från Finström och Geta uppträder kl 11.30 och 13.00.

MEDIS 60 ÅR

■ ■ Sittkoffs galleri i Marie-hamn kl 10.30-14.

Medis fyller 60 år och firar med program. Kl 10.30 må-bra-gruppen delar ut äpplen. Kl 11.30 allsång med Fredrik Ekelund, därefter sångfram-trädande med Inita Liepina ackompanjerad av Anders Laine. 13.30 Prova på salsa med Carlos Correa. 14.00 Bjuds det på småkakor. Under dagen pågår en utställning med äpplen tillverkade i olika tekniker och ett bildspel från de gångna åren visas.

MUSIK

■ ■ Jomala Ulfsby gård, stensalen, kl 19.00. Premiär för musikföreställningen ”Tusen och en natt” med Vivakören.

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Bulldog.
■ ■ Dinos bar kl 22.00. Tin-ner/Asta Kask.
■ ■ Parks bar kl 22.00. Alan Perry.

TEATER

■ ■ Mariehamns stads-hus kl 19.00. ”Stormskärs Maja”. Musikteater av Jussi Helminen efter Anni Blomqvists romansvit. I huvudrollerna Sara Henriksson och Anders Sims. Regi: Robert Liewendahl. Kapellmästare: John-Adam Sjölund.

UNGA BAND

■ ■ Mariehamn Idrottsgår-

den kl 18.00. 15 st tävlande band: Acustica, Blueberry High, Byzantine Blue, Cen-so-reD, Eleuthera, Frost, HMFF, L ’Amori Acoustica, L.e.i.f, Pekkas getter (Krossa), Projekt Kenny, The Bad Evolution (TBE), The One Night Band, Tänk på miljön använd tallsåpa, Undone. Gästband: Skrälldus.

UTGIVNINGSFEST

■ ■ Föglö Sonnroda Vi-kingaborg kl 19.00. Utgivning av boken om Henrik Nylund. Pärlor ur revyn Astigut fram-förs av Göran Sundblom och Margaretha Österman. Festtal av Marcus Eriksson och såväl spelmansmusik som musik å la Birgit Nilsson. Bildspel och bokförsäljning.

SÖNDAG 28.10 INFO

■ ■ Godby gamla flisen kl 12.00-16.00. För dej som är intresserad av räddnings-hundsverksamhet.

TEATER

■ ■ Mariehamns stads-hus kl 19.00. ”Stormskärs Maja”. Musikteater av Jussi Helminen efter Anni Blomqvists romansvit. I huvudrollerna Sara Henriksson och Anders Sims. Regi: Robert Liewendahl. Kapellmästare: John-Adam Sjölund.

RADIO

■ ■ Radio Vega kl 19.30. Program från Alandia Jazz. Dani Strömbäcks kvartett featuring David Strömbäck och Minna-Lisa Mattsson.

ÖPPET HUS

■ ■ Bubblan,Styrmans gatan 10, kl 11.00-13.00. Kom in och bekanta dig med kvällsspysselverksamheten för barn mellan 3-12 år. Kl. 12.00 serverar föreningen sopp-lunch med bröd och kaffe. I samband med lunchen berät-tar Mieke de Vries om tanken bakom Bubblan och bl.a sinnesstimulering, barn och stress och barns behov.

MÅNDAG 29.10 BIO

■ ■ Bio Savoy kl 19.00. ”Colorado Avenue”. Filmens regissör Claes Olsson deltar. Efter filmen allmän diskussion om Bio Savoy.

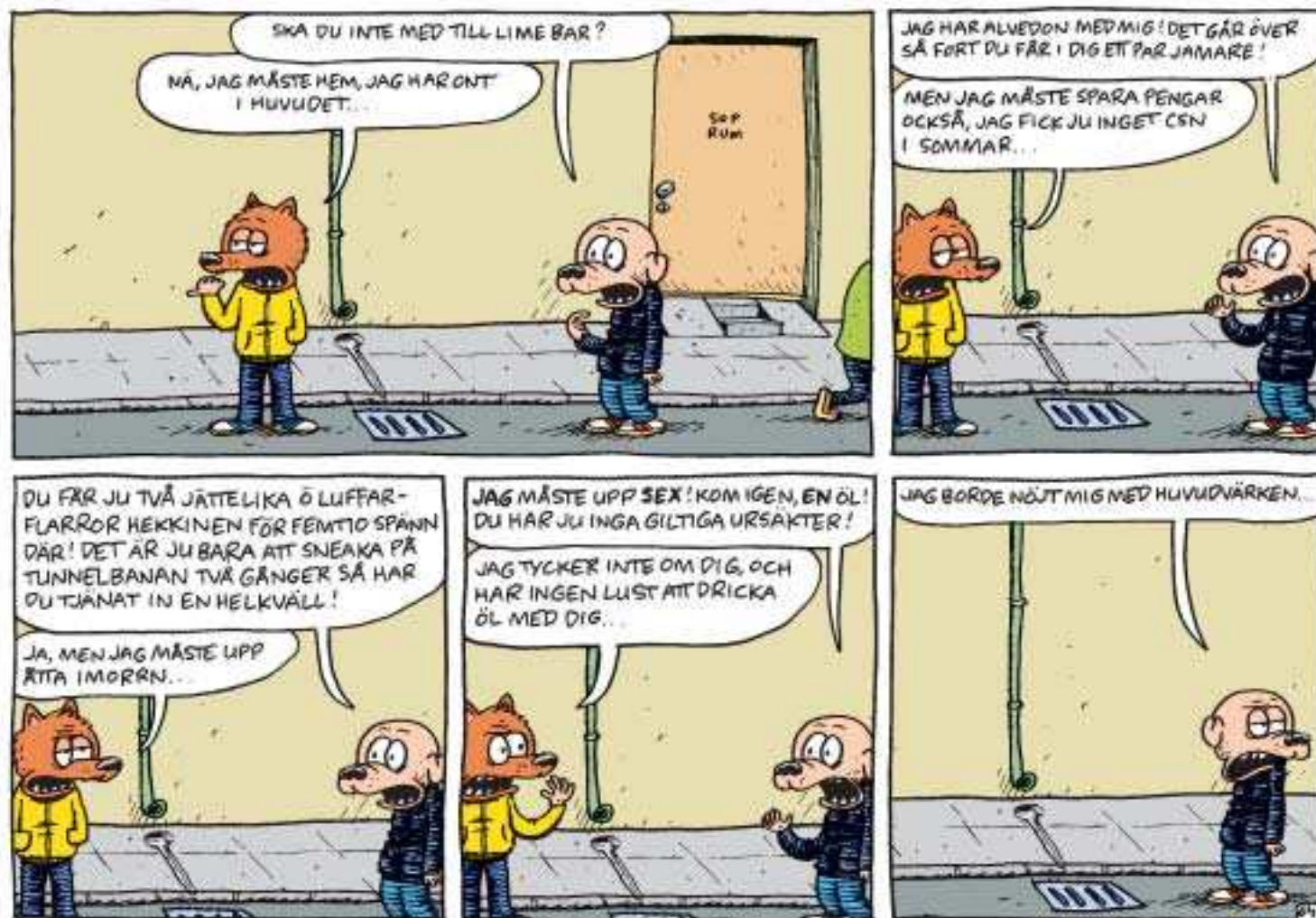
NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Bar-dj.

NYANFAJTEN					
	Fem	Fyra	Tre	Två	Ett
Litteratur. En seriefigur.	Har satts upp som teaterpjäs.	Publicerades första gången 1998 i tidningen Metro.	3. Umgås bl.a. med karaktärerna Rippo, Mange och Klasse.	Är en dyster hund som bor i Stockholm.	Martin Kellermans alter ego, som kan läsas i Nyan på lördagar.
Åland. Ett fartyg.	Längd 105 m, bredd 18 m, djup-gång 5 m.	Byggd 1972 i Hel-singör, Danmark.	Har gått på nuvarande rutt sedan 1987.	Kommer 2009 att ersättas av ett modernare fartyg.	Gick i veckan på grund vid Kobba klintar.
Natur. Ett fenomen.	Uppstår när en gas genomgår en kraf-tigt exoterm kemisk reaktion.	Finns i de flesta religioner, bl.a. som symbol för den heliga ande.	Grundförutsättning-arna är bränsle, syre och värme.	Ett av de fyra elementen.	I Kalifornien härjar fenomenet just nu okontrollerat.
Geografi. Ett land.	Består av tio provinser och tre territorier.	Har 32 miljoner invånare och två officiella språk.	Till ytan världens näst största land.	Nelly Furtado, Pa-mela Anderson och Jim Carrey kommer härifrån.	Huvudstaden heter Ottawa.
Sport. En fotbolls-spelare.	Född 23 juni 1972 i Frankrike.	Han flyttade från Juventus till Real Madrid 2001...	...som betalade rekordsumman 66 miljoner euro för honom.	Utvisades under VM-finalen -06 efter att ha skallat en mot-ståndare i bröstet.	Smeknamnet är ”Zizou”

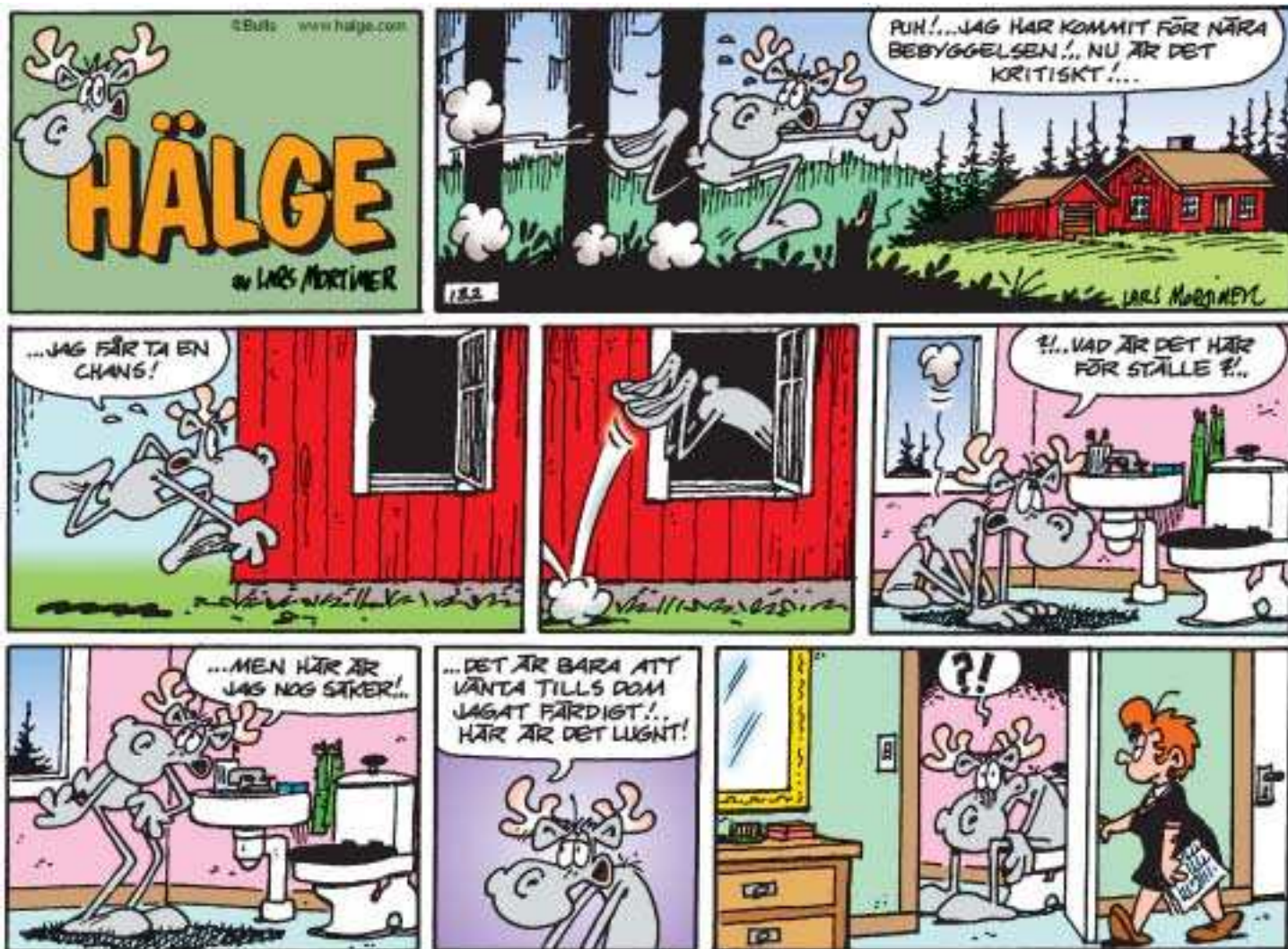
MARTIN KELLERMAN

ROCKY

ZITS

BY JERRY SCOTT AND JIM BORGMAN

FRED

LÖRD.

FRED FORSELL/LÖRDAGSKRÖNIKA

Jag vill ju bara sjåpa mig lite

En man körs in på en bår på en akutmottagning. Intryckt i hans ena tinning sitter en rostig spik. Bröstkorgen är genomborrad av ett långt spjut. Högerbenet är sondertrasat och bär tydliga spår efter hajtänder.

Vad han har råkat ut för? Ah, det spelar ingen roll. Låt oss säga att han har haft lite otur.

Den vrålande mannen, som av någon grym anledning fortfarande är vid medvetande, rullas fram till en sjuksköterska. Hon tittar på honom, antecknar något i sitt block, snörper på munnen och säger:

"Jaha. Och nu är det förstås sååå synd om dig. Men jag ska säga dig en sak: Du har aldrig fött barn. Du har aldrig upplevt riktigt överjävlig mensvärk. Det är inte synd om dig. Sluta sjåpa dig."

Så det gör han.

Jaja. Nu tycker ni att jag överdriver igen. Förstås. Och det gör jag ju. Förstås. Men jag försöker faktiskt få fram en poäng här:

Jag är nämligen så jädra trött på att aldrig få beklaga mig inför kvinnliga bekanta när jag är sjuk. Jag är så in i döden less på att bli kallad sjåpig. Jag är på gränsen till mordlust utled på att mötas av menande kvinnoledanden när jag råkar klämma ur mig ett obetänksamt "jag har lite ont i halsen idag".

Det är nämligen aldrig synd om män när de är sjuka - eftersom de inte har fött barn eller haft svår mensvärk. Det är kvinnor i allmänhet överens om, och de ler alltid i mjugg när en man hostar eller snörvlar. "Jaså, en mansförkylning", säger de till varandra och fnissar. Fan vad arg jag blir.

Om en man drabbas av sextio graders feber och akut hjärnhinneinflammation tycker kvinnorna i hans omgivning att han sjåpar sig. Eftersom han inte har fött barn. De säger det inte, det där med barnafödandet, men det är underförstått. Så, okej, visst, ursäkta mig så HEMSKT mycket, för att jag inte valde paketet med mensvärk och äggstockar och livmoder den där dagen då jag tecknade abonnemang på mitt liv. Nej, vänta nu. Jag FICK ju aldrig VÄLJA!

Att det däremot är synd om kvinnor när de har mens, ifall någon skulle ha missat det, det blev vi alla påmind om för några veckor sen när en programledare på en av TV4:s mindre och sämre kanaler (TV4 Knark, TV4 Ludd eller vad den nu heter) slungade iväg en klassisk sprutspya i direktsändning.

Spyan hittade förstås ut på Youtube och först tyckte alla att tjejen var lite äcklig. Men sen, när det gick upp för folk att, "hallå, det var på grund av mensvärk", då utnämndes programledaren - Spy-Eva som hon numera kallas - till både idol och stark kvinnlig förebild. Heck, till och med rockbitchen Courtney Love satt i en tv-studio i en pratshow och häpnade. "Åh. Du måste ha världens värsta mensvärk", sa hon beundrande till en rodnande och tacksam Spy-Eva.

Ja - det är självklart synd om kvinnor med vansinnig mensvärk. Och det är klart att det gör ont så inihelvete att föda barn. Och det är inte så att jag kräver gråterskor varje gång jag har 37,2 och är lite varm i armhålorna. Men hörni kvinnor, att erkänna att det faktiskt kan vara lite synd om oss män ibland, det skulle väl inte göra alltför ont?

Speciellt inte med tanke på er vansinnigt höga smärtröskel.

Johan Larsson
Epost: johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 461

sport

Del 2 i Nyans serie om motion och hälsa handlar om kost

"Rätt diet är en livsstil"

Motion & hälsa

Du behöver inte leva som en fakir. Eller på en halv tomat och lite keso om dagen. Det finns andra vägar. Enklare vägar. Och förmodligen bättre vägar.

Idag ger Nyan dig de bästa tipsen för att förbättra din kost. Kanske förändra din livsstil. Men framförallt. För att må bättre.

Välj själv hur mycket du vill förändra eller vad som passar dig bäst. Du är din bästa motivation.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Experterna hjälper till. Johan Lindström och Kim Janson är båda delägare av Träningsverket där de också jobbar som personliga tränare. De råd och tips de ger är både enkla och lätta att följa.
Foto: ANDREAS DIENERT

SÅ HÄR RÄKNAR DU UT ENERGI-PROCENTEN

■ För dig som har förstått att det är något mysiko när det står endast 3% fett på en produkt och vill veta hur mycket energi det egentligen kommer från till exempel fett i produkten kan räkna ut enligt följande formel:

Läs på produkten hur mycket kalorier den ger på 100 gram. Sedan tar du antalet gram från till exempel fett och multiplicerar det med 9 (1 gram fett ger 9 kcal per 100 gram). Summan du får dividerar du med det totala antalet kcal och multiplicerar det sedan med 100 för att få det i procent. Där får du svaret på hur mycket av energin kommer från fett. Det kallas energiprocent (E%).

■ Exempel: Lätt korv
161kcal/100gr
Kolhydrater 8,8gr/100gr
Fett 9,7gr/100gr
Proteiner 9,7gr/100gr
Vi räknar i exemplet ut endast fett: $9,7\text{gr} \times 9\text{kcal} = 87,3$
Dividera sedan
 $87,3 / 161\text{kcal} = 0,54$
Multiplicera sedan
 $0,54 \times 100 = 54\%$

■ Kontenta: Den lätta korven består alltså av 54% fett. Alltså 54 procent av energin kommer från fett så då förstår man hur missvisande det kan vara när det står marknadsförs som endast 9,7 procentfett.

■ En bra kost består utav 30 energiprocent från kolhydrater, 30 procent från fett, 40 procent från proteiner.

Kostexpertens tips: "Räkna ut energiprocenten"

Det finns en viktig sak att tänka på. Något som egentligen är viktigare än allt annat när det gäller kost. Och det är procenten. Men inte andelen fett i produkten utan hur stor andel av energin som kommer från fett. Eller mer viktigt. Hur stor andel av energin som kommer från proteiner.
– Det är inte bra om man får all energi från kolhydrater och fett, säger Johan Lindström, personlig tränare och legitimerad kostrådgivare.

Vad det handlar om är de där procenten som brukar stå på förpackningarna. Kanske två procent fett om det är mjölk. Osten kanske 25 procent och chipsen, ja chipsen har väl alldeles för mycket.

– Vad som är viktigt är att veta hur mycket av den totala energin som kommer från fett. Det glömmer folk bort eftersom allt är angivet i viktprocent. Handeln bör lägga ut energiprocenten istället för viktprocenten, säger Johan.

Formeln för att räkna ut energiprocenten är inte särskilt svår

och Johan har själv den inlagd i sin mobiltelefon. Du hittar den i en faktaruta här intill.

Undvika socker

Men tiden kanske inte alltid räcker till för att stå i mataffären och räkna ut formler. Därför kan några enkla tips och råd vara bra.

Johan säger att rena matprodukter är det absolut bästa och gärna ekologiskt. Gärna grönsaker. Sedan gäller det att tänka på proteiner och fibrer. Men det ska vara vattenlösliga fibrer.

– Det viktigaste är att ute-

sluta socker och sockerliknande produkter samt produkter med transfetter. Färdiga produkter som till exempel Varma Koppen är som att äta saltat vatten.

Hur ska man då göra för att motivera sig och komma igång med den nya kosten?

– Motivationen kommer inte av sig själv. Man måste arbeta aktivt och fråga sig varför man gör det, säger Johan.

Stöd från omgivningen

En bra början är att hålla sig till tallriksmodellen. Tallriks-

modellen innebär att tallriken delas in i fyra delar. Två fjärdedelar är grönsaker, en fjärdedel ljust magert kött och en fjärdedel ris eller potatis. Dessutom gäller det att utesluta så mycket socker som möjligt, exempelvis läsk. Har man väl gjort det är man långt kommen säger Johan.

Samtidigt behöver man uppmuntran och stöd från vänner och bekanta.

– Om någon försöker ändra sina vanor måste folk runtom stötta dem. Som arbetsgivare skulle man kunna skippa fre-

dagsbullarna och istället bjuda på frukt och nötter.

Men, som sagt, motivationen måste komma från en själv och detta är Johan väldigt tydlig med. Intresse och information. Två viktiga ingredienser för en lyckad kost.

– Vet du inte hur du ska göra eller inte har intresset, då försvinner motivationen.

Ett avslutande råd är därför att ta kontakt med en kostrådgivare eller personlig tränare om man känner sig osäker.

AMERICAN AFTERNOON

Lördag 27 oktober kl 14.00

Fri entré. Travprogram 2€
ATG-spel i samarbete med PAF
Gratis buss med Williams från Bussplan **kl 13.15**

RÄTTELSE!

www.alandstravet.com

”Ålands huvudstad slutar högre upp i tabellen än Finlands huvudstad! Detta trodde man aldrig skulle hända för fyra år sedan!

SIGNATUREN BARBAPAPPA PÅ GREENMEANMACHINE.COM

ÄT NYTTIGT OCH MED JÄMNA MELLANRUM

- Sköt kosten under veckan och unna dig något till helgen.
- Använd ingen extrem-diet, då är det lätt att falla tillbaka i gamla vanor.
- Ät 4-6 mål per dag med jämna mellanrum.
- Använd bra mat och rena ingredienser. Undvik snabb- och färdigmat.
- Ät mellanmål om du märker att blodsockret börjat sjunka.
- Planera. Misslyckas du med att planera, planerar du att misslyckas.
- Se alltid till att ha bra basvaror hemma.
- Ta hjälp av någon som är kunnig och utbildad för att få hjälp med samman-sättningen av en bra kost för just dig.
- Enda du behöver ute-sluta helt i kosten är socker och härdade fetter.
- Mat skall aldrig vara en belöning eller straff.
- Uppmuntra varandra!

BRA PRODUKTER ATT HA HEMMA

Proteinkällor: tonfisk, makrill, tofu, kyckling, lax, kalkon, torsk, gädda, sej, flundra, äggvitor, protein-pulver, keso lågfett, kvarg, grynost, kesella 1%, fettfri mjölk, surmjölk 1%, fettfri osötad youghurt, kassler, ryggbiff, älg, rådjur, fågel, renkött, lövbiff, nötköttspå-lägg och grissinnerfile.
Kolhydratkällor: havre-gryn, havrekli, ris, quinoa, rågbröd med surdeg, pasta, bönor gärna burk, linser, riskakor, krossade tomater, juice 100% och alla sorters bär, frukt och grönsaker.
Fettkällor : linfröolja, solrosolja, oliver, olivolja, advocado, valnötter, söt-mandel, solrosfrö, ca-shewnötter, äggula, smör och jordnötssmör.
Bra vattenlösliga fibrer: havrekli, psylliumfrön och linfrön.

EXEMPEL PÅ BRA MÅLTIDER

Frukost: havregrynsgröt med en bit äpple och mjölk, omega3-kapsel.
Mellanmål: nötter och frukt.
Lunch: ljust och magert kött som fågel eller fisk med ris eller potatis till och så halva tallriken med grönsaker.
Mellanmål: en proteinbar.
Middag: samma som lunch.
Kvällsmål: kesella och frukt.

TIPS PÅ MER LÄSNING

Boktips:
■ Allt om näringslära av Martin Brunnberg
■ Fettguiden av fredrik Paulün
Hemsidor:
■ www.fineli.fi
■ www.optimumnutrition.com
■ www.fastsportsnutrition.com

Idrottsförbundet fick ny ordförande

IDROTT. I torsdags höll Ålands idrottsförbund sitt Idrottsting. Efter omröstning valdes Björn Kalm till ny ordförande. Han tillträder första januari nästa år.

Björn Kalm är VD för Optinova och har en gedigen bakgrund inom volleybollen. Både på Åland och i Sverige. Det är också volleybollen som han ägnat största delen av sitt idrottsliv åt.
– Jag har spelat upp till division I och varit tränare och ordförande i elitserielag, säger Kalm. På Åland har jag mest varit ledare inom segling.
Han vill skapa så bra möj-ligheter som möjligt för idrotten på Åland och framförallt för barn och ungdomar.
– För mig är det viktigt att barn och ungdomar får prova på så många idrotter som möj-ligt. De får inte bara en allsi-dig träning utan även möjlig-het att välja idrott.
Den absolut viktigaste in-grediensen för att kunna fort-sätta ge barn och ungdomar på Åland möjligheten att idrotta är enligt Kalm de ekonomiska resurserna. Han menar att de pengar som kommer från Paf måste fördelas så bra som

möjligt så att det kommer alla till gagn.
– På Åland har vi väldigt bra möjligheter med mycket bra hallar, säger han. Det är bra om så många som möjligt kan utnyttja det som finns.
Det första Björn Kalm kom-mer göra som ordförande när han tillträder nästa år är att fördela nya uppgifter till de i styrelsen.
– Alla som är med ska ha en deluppgift för att minska arbetsbelastningen för ord-föranden. Det är ganska stor styrelse och det är bra med många idrottsvinklar.
Förutom valet av ny ordfo-rande valdes även nya leda-möter in och förutom Björn Kalm som ordförande ser den nya styrelsen ut enligt följande: Thor-Björn Wik, Malin Mörn, Christian Jansson, Liselott Lindman-Johansson, Per-Johan Perämaa, Bjarne Gällros, Katarina Donning.
Ytterliggare frågor som be-handlades var budgeten och verksamhetsplanen för nästa år. Men dessa är ännu bara prognoser eftersom de väntar på landskapsbudgeten.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Foto: ANDREAS DIENERT

Holmén uppvaktas på söndag

■ **MARATON.** På söndag kommer Ålands idrottsdistrik att uppvakta **Janne Holmén** för hans framgångar under friidrotts-VM tidigare i år.

Detta sker en kvart före utsatt starttid, cirka 08.15.
Starten för maratonloppet går 08.30 medan halvmaratonloppet startar 08.45. (jl)

IFFK:s juniorer avslutar säsongen

■ **FOTBOLL.** I morgon har IFFK:s juniorer säsongavs-slutning i Godbyhallen 18.00. Förutom allmän information blir det prisutdelning och

jippomatcher mot IFFK:s herrlag och Åland United. Prisutdelningen beräknas till 18.40 och matcherna till 19.00. (jl)

Sportens kom ihåg

- ■ **IFK-simsektionen:** Alla medlemar är välkomna på årsmöte i Mariebad 29 oktober 19.00.
- ■ **MLK-tennis:** Vuxenkurser i tennis torsdagkvällar 18.00-19.00. Fyra platser under tiden: 1-29/11, 13-20/12 (7 ggr). Tränare: Magnus Hjulström, plats: Bollhalla. Anmälan senast 31 oktober till tfn 23337.
- ■ **Quinnus Löpus:** Vi träffas nästa torsdag 1 november vid Nabben-parkeringen mitt emot Örtvägen 18.10.
- ■ **Sleipner-loppis:** Den plane-

- rade loppisen på Sleipner i morgon är inställd. Återkommer i vår.
- ■ **Åld-siming:** Då var det dags igen med en månadstävling, på lördag i Mariebad. Insimmet börjar 10.00 och tävlingsstart 11.00. Alla simmare och funktionärer, nya som gamla, är hjärtligt välkomna!
- ■ **Ålands Curling Ab:** Föreläsning med Christoph Treier om självförtroende och självkänsla, onsdag 31 oktober 15.00 i Ålands lyceum, hörsalen. Sista anmälningsdag på fredag till curling@aland.net.

Pandoras ask. Denna gädda var hungrig! Den vägde 13,4 kg när den fångades i Geta av Sture Häggblom. De 3 små gäddorna i magen väger säkert 4 kilo varav den längst upp är ca 2,5 kilo. Foto: PRIVAT

Apropå glupska gäddor

På hugget

JOHAN BOMAN
FISKARBODEN
fiskarboden@aland.net

Dagarna blir kortare och temperaturen kyligare i både vatten och på land. Det är nu många tycker det är som bäst att vara på vattnet och fiska. För ännu är fisken på hugget. Det är nu och framåt som havsöringen börjar bli huggvillig längs våra stränder. Men även gädda, abborre och gös går ännu att lura till hugg.

Glupsk. Att gäddor är glupska känner vi till, ofta hugger gäddan på beten som den aldrig skulle kunna svälja. Betet är en Jarmo Jerk, handlagat i Saltvik av Jocke Haglund.

Det är alltid intressant att läsa olika material runt sportfiske. Utbudet är ganska stort idag med både svenska och finska tidningar som specialiserar sig på sportfisket. På webben finns dessutom ett flertal sidor och forum för sportfiskare. Här dyker ibland upp fantastiska historier om olika händelser inom sportfisket. Även i butiken hör man ofta historier av diverse slag. En sådan händelse är den som publicerades i Nya Åland den 21.10.2007 om **Les Husells** fångst av en glupsk 8,5 kilos gädda som hade en 1 kilos gädda i magen.
Efter den publicerades fick även dom svenska stortidningarna upp ögonen för denna gädda. Denna historia är otrolig, men inte alls ovanlig. Gäddor äter gärna andra gäddor, speciellt de stora exemplaren äter de små. När vattnet blir kallare vill gäddan göra av med så lite energi som möjligt på ett så stort bete som möjligt. En 10-kilos gädda på kanske 115 centimeter tar mycket hellre en mindre gädda än en liten mört. Det är de stora gäddorna som håller de små i schack.

Döda inte stora gäddor
Det händer ganska ofta att fiskare får en mindre gädda på draget, och när den vexas in hugger nästa gädda på den. Ett exempel på det är en gädda från Ingå som florerat i sportfiskeskretsar, den högg en 3-4 kilos gädda och vägde själv runt 20 kilo. Det värsta man kan göra

för fiskstammarna i stort, är att klubba stora gäddor. De små gäddorna runt 1-2 kilo har nästan ingen annan fiende än sin egen art. Det är bara vi människor som står för gäddans dödlighet i ”vuxen” storlek. När de är yngel är det annat, då äts de av andra fiskarter. En och annan häger eller skarv tar så klart någon gädda men i det stora hela är det bara vi som styr gäddstammarna.
Alla dom små gäddorna runt 0,5-1 kilo sätter i sig massor med yngel av andra arter så som gös, abborre och sik. Ofta hör man speciellt äldre säga att man ska klubba de stora gäddorna för de gör så mycket skada. Jag tror att så är inte fallet. Om man som aktiv gäddfiskare på Åland får 1000 gäddor på ett år, väger säkert 800 mellan ett och tre kilo. Resten är spridda storlekar mellan tre och tio kilo, varav en eller två är runt tio kilo om man har tur. Det finns massor med gädda i våra vatten, slå hellre ihjäl en, två eller rent av fem små istället för en stor.

Fridlysning
Att gäddor är glupska har man alltid hört, de ska sätta i sig allt från småfisk till svanungar och attackera sommarbadare. Faktum är att en stor gädda äter cirka 2,5-3 gånger i året äter sin egen kroppsvikt, det betyder att en gädda på 10 kilo äter 300 stycken 100 grams fiskar i året eller 30 stycken en kilos fiskar.
De små gäddorna äter små fisk oftare för att växa till sig. Därför, sett till andra mer ”värdefulla” fiskars fördel är det bättre att lämna de stora kvar. Jag anser att man borde fridlysa de stora gäddorna istället för att döda dem. Tänk på att en gädda som är 100 cm

lång är 10-11 år gammal och efter att de blivit en meter går det långsammare i tillväxten.

Flötmetestrolla
Ett ganska nytt fenomen inom gäddfisket är att flötmetestrolla. Jag själv har inte hunnit prova på det ännu, men har ivriga kunder som gärna delar med sig av erfarenheter. Man använder samma rulle och spö som vanligt, om man inte vill köpa ny bara för ändamålet. Och på linan fäster man ett flöte som får glida. Under detta flöte ska det finnas bly och ett tackel gjort av någon typ av vajer.
På tacklet som består av en eller två krokfäster man en mört, död eller levande. Sedan släpps alltihop ut från båten, precis som när man metar som vanligt. Men istället för passivt mete trollar man flötet bakom båten, det vill säga släpar det, man kan ro eller använda en motor. Men det ska gå långsamt, runt en knop är bästa hastigheten. Detta är väldigt effektivt speciellt i kallt vatten då gäddan är slö.
Man kan med fördel köra med fler spön och flöten men var försiktig så du inte får trassel. Detta fiske passar också bra för alla rovfiskar. Apropå trolling så börjar de första havsöringsrapporterna komma in. Öringen börjar söka sig närmare stränder och grynnor och söker då sin föda nära land. Man kan antingen trollda den med små wobblers eller kasta som vanligt från båt eller land. Kasta med olika små skeddrag och kustbeten längs våra stränder, speciellt bra är hela västra Åland. Mångas favoritfärg är svart/röd, men även naturligare färger som blå/silver/lila är bra. Inte många fiskar sätter upp sådant motstånd som öringen, man kan säga att den är havets torped. Så dra på er flythalar och fiska så mycket ni orkar! Skitfiske!

NR 36

Namn:.....

Adress:.....

.....

.....

.....

[illegible]

Casinolotterna i Nya Ålandskryssat nr 8 går till **Betty Sjöblom** i Godby. Varsin Naturlott får **Monica Westergård** Mariehamn och **Bengt Nordström** Mariehamn. Priserna kommer med posten.

Lösning på sidan 23

MEDEL

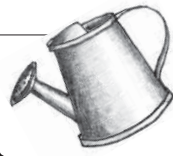
	6			5				
3	8		4			7	9	
1			6	3	8	2		
	5				7		6	3
						8		
			1		6			9
		4			2		3	
2	3	7					1	
			9			5		

	5	6	4					3
	9			1	6			
						8		5
	7			6	2			
9	1			7			2	
						4		
	2						7	
		8				1		
			9		5			

Titte Törnroth-Sarkkinen
Epost: titte.tornroth@nyan.ax

tittes trädgård

Nästa Tittes trädgård
kommer 24 november.

Glädje från Kreta. Den här lilla vildtulpanen, Kretatulpanen Tulipa Saxatilis, blommar ljuvligt i flera veckor framför ytterdörren.

Foto: SEPPO SARKKINEN

Man måste pyssla om tulpaner!

De tulpanlökar som planteras nu i höst kommer med största sannolikhet att blomma som de skall i vår.

Men senare, efter ett par år, kan det kan det bli sämre ställt med blomningen eftersom dagens förädlade arter är kinkigare än de gamla.

Första gången jag hörde att tulpaner inte blommar alltför många år på samma plats undrade jag vad det var för oseriöst babbel. Samma sak då det pratades om tulpanernas planteringsdjup och skötsel. Jag har nämligen petat ner tulpanlökar lite på måfå varje höst och de blommar snällt om och om igen utan att jag gör något.

Senare har jag lärt mig att jag slutresultatet hemma hos mig har blivit rätt av misstag - men jag återkommer till det.

För snart två veckor sedan ordnade Ålandsfuchsian en tulpankväll i stan. Vi som var med fick först höra en förtjusande presentation av **Inga-Britt Wiktorssons** tulpanpersonligheter. Det är tulpaner som hon, med en kärleksfull kamera, har följt med från blomstring till förfall - en process som hos varje enskild tulpan tar sig olika uttryck.

Efter det höll trädgårdsmäs-

Sven-Olof Sundberg med Europas mest sålda tulpan, den gula och doftande Monte Carlo, och med vildtulpanen Tulipa Saxatilis, som blommar snällt varje år och i det dessutom i fyra veckors tid. Foto: ANDREAS DIENERT

tare **Sven-Olof Sundberg** ett föredrag om odling av tulpaner. Han började med att ge en redogörelse för tulpanens livscykel.

Efter blomningsperioden vissnar tulpanen ner kring den första juli och hela löken går i vila. I slutet av säsongen, eller då det blir cirka 9 grader i jorden, då vaknar löken till liv igen och börjar utveckla rötter.

Från september - oktober och fram till början av december kan man plantera tulpaner.

Då man gör det är det mycket viktigt att man inte planterat lökarna för grunt, 20 centimeter djupt skall de ligga.

Idealisk temperatur

Planterar man lökarna grundare kommer de, om det är en mild och bar vinter, kanske upp redan i januari och då löper de risk att skadas av köldknäppar med bruna blad och sämre blomning som följd.

Det är dessutom i djupet som den idealiska temperaturen för tulpanlökar finns. Grodden vill ha 3 - 4 plusgrader, eller strax under, för att må bra.

Det finns också risk för att löken inte får tillräckligt med fukt under blomstringsperioden och då utvecklas den nya lök, som skall ge nästa års blomning, dåligt eller inte alls.

Gillar vatten

De första tidiga tulpanerna blommar från mitten av april och de sena arterna kan man njuta av kring midsommar. År våren och försommaren sval och våt blir blomningen längre, är det varmt blir blomningen kort. Tulpaner gillar vatten och behöver det för att utveckla löken.

– Man kan hjälpa tulpanerna genom att ge dem mycket vatten på försommaren, sade Sven-Olof Sundberg.

Då tulpanerna väl har vissnat klarar de däremot torka alldeles utmärkt och man kan till och med gräva upp lökarna om man vill.

Sundberg berättade också att tulpanerna mår allra bäst i porös och gödslad trädgårdsmylla och att kravet på god jord ökar med åldern för att lökarna skall blomma. Man skall gödsla på våren och inte i samband med planteringen.

Tjockt lager

Det är här mina egna erfarenheter kommer in i bilden. Det finns två anledningar till att alla de tulpaner jag har planterat alldeles för grunt fortfarande efter många år blommar både glatt och mycket.

Den ena är att jag krattar en stor del av höstlöven rakt in i rabatterna. Den andra är jag varje vår öser ett flera centimeter tjockt lager av brunnen kogödsel (på säck) över alla rabatter. Tulpanerna har hamnat djupt i alla fall till slut och de har försetts med näring.

Den första våren efter att man har satt löken är det däremot inte så stor skillnad. Tulpanerna blommar även om man skulle ha planterat dem i grus. Det är senare som skötselkraven ökar.

Sven-Olof Sundberg rekommenderar att man klipper bort fröna. Inte för att det finns nå-

gon risk för att tulpanen skall sprida sig ohämmat utan för att den använder energi för att sätta frö som den behöver bättre för att bygga upp den nya lökens kraft.

Om man väljer att plocka in snittblommor skall man inte heller ta med de stora bladen, de är också viktiga för lökens näringsupptag och uppbyggnad.

Vi fick också veta att botaniska tulpaner i motsats till andra förökar sig genom att skicka iväg en eller flera rötter cirka 20 centimeter från ursprungslöken för att där bilda en ny lök. Det betyder att man ibland kan ha massor av nya lökar.

Blanda sorter

Ibland ser man tips om hur man kan plantera lökar upp och ner för att förlänga blomningen.

– Det fungerar det första året men det kräver mycket energi av grodden för att ta sig upp till markytan och lökens kraft försvagas kraftigt, sade Sundberg. – Då är det betydligt bättre att blanda tidiga och sena sorter och garantera sig en längre blomning på det sättet.

Att vända några lökar upp och ner kan man däremot göra om man vill skapa en vårblomande kruka och är beredd att offra lökarna efteråt.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Prismas stora bok om DEN LILLA TRÄDGÅRDEN

Sue Phillips (red) / Prisma

Det här är ett litet uppslagsverk på nästan 350 sidor som tar upp nästan allt man behöver veta om man har skaffat sig en tomt med plats för en liten trädgård. Boken har 12 olika kapitel. Det första handlar om hur man skall och kan planera för en liten trädgård. Olika problem lyfts fram och det ges förslag till designlösningar. I det andra kapitlet får man bekanta sig med olika trädgårdsstilar. Där redovisas för 14 olika stilar från familjeträdgården till stenträdgården. Det tredje kapitlet handlar om att välja växter. Det är färre än 30 sidor och det är klart att någon total växtlista inte ryms på det utrymmet. Men kapitlet har bra tips, bland annat får man veta vilka buskar som tål en hård beskärning och som alltså kan tuktas för att hålla sig inom anvisad yta.

Odla i en liten trädgård är namnet på kapitel fyra som bland annat handlar om att anlägga rabatter, kombinera växter, bygga kallbänk och höststäda.

I kapitel fem är det uteplatser som står i centrum med tydliga arbetsbeskrivningar av hur man lägger plattor och tegel i sand eller bygger ett trädäck.

Det sjätte kapitlet handlar om att odla i kruka och det sjunde om trädgård på höjden. Här beskrivs olika modeller av spaljeer och pergolor.

I det åttonde kapitlet får man tips om små vattendrag som man kan anlägga i en liten trädgård.

En småskalig kryddträdgård behandlas i kapitel nio, en småskalig grönsaksodling i kapitel tio och en småskalig fruktodling i kapitel elva.

Boken avslutas med ett kapitel för den som, trots att trädgården är liten, vill ha ett växthus.

Det här är en mycket ambitiös bok som varvar praktiska beskrivningar med inspirerande idéer. Den passar den som vill anlägga eller göra om just en liten trädgård.

Nu håller trädgårdsidan och Titte **HÖSTPAUS**. Sidan återkommer om fyra veckor!

AKTUELLT

I morgon, **Söndagen den 28 oktober** klockan 14.00 blir det en föreläsning om rosor i Folkhälsans allaktivitetshus i Mariehamn. **Ålands trädgårdsförening** har bjudit in **Margareta Holmstrand** och **Olof Lindgren** från Svenska rosensällskapet.

Margareta Holmstrand har ansvarat för kursverksamheten i Stockholm för Svenska Rosensällskapet och hållit både

föreläsningar och seminarier kring rosor. Hon är dessutom engagerad som inventerare i POM, den svenska organisationen för att söka hittills okända gamla rosor. Denna verksamhet leds av den kände rosexperten **Lars-Åke Gustavsson**, författaren till "Rosor för nordiska trädgårdar" och är egentligen ett FN- uppdrag. Margareta har också en egen trädgård med ett 70-tal olika rosor.

Olof (Olle) Lindgren, är en duktig fotograf som har specialiserat sig på att fotografera och filma olika rosarier i Sverige, samt äldre personer med intressanta rosenträdgårdar.

Han är också en mycket duktig rosen -och klematisodlare med en underbar trädgård på Sandhamn, en ö i Stockholms skärgård.

LÄTT

1	2	4	3	9	7	6	5	8
8	7	6	4	2	5	3	1	9
5	3	9	8	6	1	2	4	7
3	6	2	7	5	9	4	8	1
4	9	1	2	8	3	7	6	5
7	8	5	1	4	6	9	3	2
9	5	3	6	1	2	8	7	4
6	1	8	9	7	4	5	2	3
2	4	7	5	3	8	1	9	6

MEDEL

3	1	5	2	8	9	6	4	7
8	6	2	4	7	1	9	3	5
9	7	4	3	5	6	2	8	1
5	2	1	8	9	3	4	7	6
7	8	3	6	1	4	5	9	2
4	9	6	5	2	7	3	1	8
6	5	9	7	4	8	1	2	3
1	3	8	9	6	2	7	5	4
2	4	7	1	3	5	8	6	9

SVÅR

7	5	6	4	2	8	9	1	3
8	9	3	5	1	6	7	4	2
2	4	1	7	9	3	8	6	5
3	7	4	8	6	2	5	9	1
9	1	5	3	7	4	6	2	8
6	8	2	1	5	9	4	3	7
5	2	9	6	8	1	3	7	4
4	6	8	2	3	7	1	5	9
1	3	7	9	4	5	2	8	6

www.nyan.ax

► LEDIGA PLATSER

Jomala kommun söker en person till tjänsten som

vikarierande

KOMMUNDIREKTÖR

för tiden fram till den 31 oktober 2011.

Den som utses till kommundirektör bör ha avlagt slutexamen vid universitet eller högskola och vara förtrogen med kommunal förvaltning samt inneha i praktiken visad god ledarförmåga.

Tjänsteansökan med meritförteckning skall riktas till kommunstyrelsen i Jomala och vara kommunen tillhanda **senast den 12 november 2007 kl. 16.00** under adress Jomala kommun, PB 2, 22151 Jomala

Förfrågningar om tjänsten besvaras av kommundirektör Harry Jansson, tel. 0457 31 35 296.

Jomala den 26 oktober 2007

Kommunstyrelsen i Jomala

► LEDIGA PLATSER

Journalister till Ålands Radio

Ålands Radio är en landskapsägd, licensfinansierad public service-radio med säte i Mariehamn på Åland. Vi har i elva år producerat heldagssänd åländsk riksradio, och sedan två år tillbaka producerar vi även regelbundet radio- och TV-inslag till Finlands Rundradio och Finlands Svenska Television, Yle.

Nyhetsreporter

Vi söker en nyhetsreporter med intresse för kriminaljournalistik och/eller ekonomibevakning. Det är en fördel om du har erfarenhet av att jobba som nyhetssändare. Anställningen är en fast tjänst med början den 1 januari 2008.

Reporter 60 %

Vi söker en deltidsanställd allmänreporter för att ersätta en av våra medarbetare som går i pension. Nyhetsnäsa och studiovana är meriter. Anställningen är en fast tjänst med början den 1 januari 2008.

Poolmedarbetare

Vi söker också en poolmedarbetare som varvar jobbet i studio med att vara reporter. Du ska ha bred kompetens, känsla för nyhetsvärdering och studiovana, och du ska kunna självköra. Anställningen är ett ettårigt vikariat på heltid med början den 1 januari 2008.

För samtliga tjänster gäller att TV-erfarenhet och vana vid att bevaka sport är meriterande.

För mer information kontakta Astrid Olhagen, redaktionschef, +0457 526 70 40 eller PeO Svarvar, fackligt ombud, +040 74 33 188. Besök också gärna vår hemsida www.radiotv.ax.

Vi vill ha era ansökningar **senast den 15 november** till adress Åland Radio, Box 140, 22101 Mariehamn, Åland, eller via e-post astrid.olhagen@radiotv.ax

Ring och tipsa!

0457-313 4444

Nya Åland
☆☆☆

► ENTREPRENADER

Entreprenadanbud inbegäres för
ca 90 m rörschakt för vatten-, avlopps- och dagvattenledningar i en gc-väg vid Östernäsvägen

Anbudshandlingar erhålls från Tekniska verkens kansli vid Elverksgatan 1.

Slutna anbud märkta ”VA-schakt Östernäsvägen” avges till Tekniska verkens kansli **senast måndagen den 19 november 2007 kl. 16.00.**

**Tekniska verken
VA-verket**

► LEDIGA PLATSER

Ålands Elandelslag

Ålands Elandelslag har 37 anställda och distribuerar el till 13.500 kunder på landsbygden och i skärgården. ÅEA ägs av elförbrukarna och har som huvudsaklig målsättning att leverera el så kostnadseffektivt och avbrottsfritt som möjligt.

ÅEA underhåller sitt eget elnät och tillsammans med nyan slutningar byggs totalt ca 90 km elledningar per år. Då en av våra planeringstekniker internt bytt arbetsuppgift söker vi nu en

Planeringstekniker

Du kommer närmast att ingå i linjestödsteamet på 9 personer, men du samarbetar även med övriga team och externa samarbetspartners. Som planeringstekniker arbetar du med att projektera nya linjer och renoveringar av gamla linjer. I projekteringen ingår att göra beräkningar, underlag för materialreserveringar, avtal med markägare och projekthandlingar vilket tillsammans ger underlag för byggteamet. Jourtjänstgöring kan även ingå i arbetet.

Såvida du inte redan arbetar som planerare förutsätter vi att du har tekniker- eller ingenjörsexamen alternativt långvarig montörserfarenhet kombinerad med fortbildning inom elkraftteknik som bas samt att du har en modern datakunskap och vilja till att lära dig nya saker och arbeta självständigt. Vid behov ordnas nödvändig fortbildning.

Frågor riktas till Elnätschef Jan Lindgrén, telefon 39250. Posta ansökan med löneanspråk till Ålands Elandelslag, Godbyvägen 193, AX-22100 MARIEHAMN.

Din ansökan vill vi ha **senast 12 november 2007 kl 16:00**. Märk ansökan ”Planeringstekniker”. Du kan också e-posta ansökan till jan.lindgren@el.ax.

Mer info om Ålands Elandelslag finns på www.el.ax

Bäddat för brutna löften, Lib!

■ **Ett stort** grattis till valsegern, liberaler! Fast egentligen borde man kanske gratta alla missbrukare och deras anhängare.

Liberalerna har nämligen gett oss ett gediget vallöfte i form av ett drog- och brottsförebyggande program, innehållande inte mindre än 89 punkter!

Ambitiöst, verkligen! Fast lite undrar jag ändå. Är det försvarbart att genomföra inte mindre än 16 utredningar? Ansvar för 13 av dessa utredningar kommer att ligga på landskapsregeringen, och inte mindre än elva av dem ska genomföras redan år 2008!

Dessutom har man tänkt tillsätta två nya offentliga tjänster och en politisk referensgrupp med luddigt ansvarsområde. Inte kan man väl på allvar mena att man

ska genomföra allt det? Nog har man väl dragit till och skarvat en aning, för att det skulle se bra ut? Men då har man ett dilemma i liberalerna nu. Antingen sviker man sina väljare och bryter sitt skriftliga vallöfte, eller så håller man löftet och finansierar dessa utredningar och tjänster, men hur i så fall?

Genomför man bara en del av löftet, och vilka punkter prioriteras då? Lättast att ”visa papper” på nästa gång det nalkas val, är ju just tillsätta tjänster och utredningar. Kommer man att prioritera dessa, och hur många har man beräknat att man kan hjälpa ur sitt missbruk under kommande fyra år då? Eller satsar man på det mer osäkra, akutvård och insatser på fältet ,och hur ska de då se ut?

Det finns fler punkter i detta program.Två vill jag lyfta ut och ifrågasätta i dag.

”Alla kommuner skall ha en alkohol- och drogpolitisk arbetsgrupp”.

Låter bra, men vad ska uppgiften vara, och hur har man tänkt att en sån grupp ska besättas? Att sätta människor utan kunskap om dessa problem i en arbetsgrupp kan skada mer än det gör nytta. Alla vi som varit i kontakt med myndigheter eller vårdenheter i detta ärende vet att ett enda dåligt eller inkompetent beslut eller bemötande kan vara ödesdigert för en missbrukande mänska.

”Åländska ungdomar ska

ha möjlighet att avtjäna fängelsestraff i drogfri miljö med möjlighet till svenskspråkig behandling för psykproblem och missbruk”.

Låter bra, men var ska denna möjlighet garanteras? Inte på våra nuvarande fängelser i alla fall. Där finns en välorganiserad droghandel. Har man tänkt öppna ett åländskt fängelse?

Sen undrar man ju var man ska ta pengarna till detta från? Kanske man har tänkt dra in fartkontrollerna hos polisen för att de ska kunna ta över några av detta programs uppgifter? Men med tanke på lagtingsledamöternas framfart på vägarna skulle det inte kännas särskilt trovärdigt. Kanske man istället har tänkt öka antalet fartkontroller och finansiera programmet med influtna böter?

Utöver dessa ekonomiskt tunga punkter nämns ett stort antal lagändringar, övertagande av rikslagar och ändringar av rikslagar. Plus en hel del annat.

Jag tror inte att den kommande regeringen kommer att ha tid med några andra frågor än missbrukarfrågor denna mandatperiod. Antingen det, eller så är de tvugna att bryta sitt löfte. Aj, aj. Nu har ni satt er på pottkanten. Hur blir det, Lib? Brutna löften eller en kostsam utredningsorgie?

Cita Nylund
obunden samling

Hållbarhetsförklaring

■ **För att få** ett bättre grepp om skillnaden mellan miljöbeslut (som vi bör undvika) och hållbarhetsbeslut kan kanske följande exempel vara till hjälp.

En bank har i sitt skyltfönster gett information om sin miljöpolicy/ arbete. Där framkommer det att deras målsättning är att minska sina utsläpp/belastning av någon ting, tex koldioxid (Co2) med 10 procent.

Tror ni att detta är ett miljöbeslut eller ett hållbarhetsbeslut?

Detta är ett typiskt miljöbeslut, eftersom en sänkning från en för kommande generationer skadlig nivå till en annan, så gott som lika skadlig nivå, inte gör någon egentlig skillnad.

Ett hållbarhetsbeslut innefattar följande:

■ Utredning om bankens

totala miljöbelastning.

■ Tidpunkt när bankens hela verksamhet skall vara icke skadlig för kommande generationer.

■ En trovärdig plan för att nå detta mål.

■ Budgetera tid och pengar.

Sammanfattning.

Ett miljöbeslut syftar till ”looking good” dvs att man skall framstå som ansvars tagande och seriös i andra människors ögon.

Hållbarhetsbeslut innebär att man kan se kommande generationer i ögonen och säga: Vi insåg att vi hade problem och gjorde allt som stod i vår makt för att ni inte skulle ärva så mycket av det vi ställt till med.

Dan Jansén
Hållbar utveckling? Ja Tack!

► MÖTEN

håller

höstmöte

den 6 november kl. 19.00 på Villa Carita, Ålandsv. 47

Stadageenliga ärenden

Marie Johansson berättar om sitt forskningsprojekt. ”Ungt liv utan rus”

Välkomna!

Styrelsen

NYANS ROS

...,ett stort fång rosor, och en jättekras till **Ansti Dahlen** för ditt varma hjärta och ditt stora tålamod. Mats

...till vår reseledare **”Hulda A.”** för den ypperligt fina vägledningen under dagen och kvällen på Smokekonserten. Rosar gör ”6 russin”.

...till **alla** som på olika sätt gjorde vårt 50-års kalas till en kväll att minnas. Kande&Kristina.

..., de vackraste höstrosor, till **Accordion Club** som underhöll oss med skön musik i höstmörkret. Från oss på Rönngården.

TV-programmet

lördag 27 oktober

9.00 Bolibompahelg [23992] 9.05 Hotell Kan-tarell (R) [1074737] 9.35 Karlsson på taket (R) [2639008] 10.00 Karamelli [9176] 10.30 Sagoträdet (R) [3684621] 10.45 Pi (R) [6771805] 11.00 Rekordbyrån (R) [62027] 11.15 Hjärnkontoret (R) [4507398] 11.40–12.05 Grand prix (R) [4581350] 12.30 Plus (R) [5553] 13.00 Mitt i naturen (R) [8244] 13.30 Kobra (R) [1331] 14.00 Niklas mat (R) [2060] 14.30 Andra Avenyn (R) [7379] 15.00 Andra Avenyn (R) [8008] 15.30 Andra Avenyn (R) [1195] 16.00 Uppdrag granskning (R) [50008] 17.00 Gynekologen i Askim (R) [69756] 18.00 Doobidoo (R) [30244] 19.00 Bolibompahelg [4843] Veckans hemliga gäst avslöjas. 19.05 Disneydags [735718] 20.00 Seriestart: Hej rymden! [260] Svensk komediserie från 2007. Fyra FN-anställda har ett uppdrag att sända tv till presumtiva rymdvaror för att marknadsföra jorden. Hemskö-borna. I rollerna: Sanna Persson-Halapi, Ola Norén, Valle Westesson. Del 1 av 10. 20.30 Rapport [32008] 20.45 Sportnytt [1605553] 21.00 Svensson, Svensson [640] Svensk komediserie från 2007. Del 6 av 13. 21.30 Babben & co [28485] Svensk familjeunderhållning. Del 6 av 13. 22.30 Brottskod: Försvunnen [23756] Amerikansk kriminalserie från 2006. Del 7 av 24. 23.15 Out of practice [9321027] Am komediserie från 2005. Del 5 av 22. 23.40 Robert Wyatt [3368027] Musikporträtt. 0.40 Rapport [46351409] 0.45 År 2001 – ett rymdäventyr FILM [26387312] Brittisk-am science fiction från 1968 med Keir Dullea. 3.00 Maggies nya liv (R) [6340312] 3.50–8.00 SVT24 [95240138]	10.00 Go'kväll (R) [9668331] 10.45 Fråga doktorn (R) [9786973] 11.30 Perspektiv (R) [6679398] 11.50 Zapp Europa (R) [9500669] 12.20 Grosvold (R) [141485] 13.00 Bästa formen (R) [1843] 13.30 Gunnels gröna (R) [1602] 14.00–14.30 Babel (R) [2331] 14.55–16.30 Direkt: Längdskidor: Världscupen [4511553] 16.55 Dokument inifrån: Pälsjägarna (R) [7803824] 17.55 Pestens hemligheter (R) [6667911] 18.55 Helgmålsringning [9535572] 19.00 Aktuellt [51260] 19.15 Landet runt [727244] Veckokrönika. Del 12 av 21. 20.00 Livet som stjärna [45060] Kanadensisk ungdomsserie. Del 10 av 13. Loose this skin. 20.25 Dom där stolarna (R) [8198669] Animerad kortfilm från 2006. 20.30 Notes from the underbelly [10398] Amerikansk komediserie från 2007. Del 12 av 13. När Lauren börjar förbereda sig inför sin roll som mamma, tröttnar Cooper. 20.50 Rackan Rex [7367060] Animerad komediserie. Del 12 av 13. 21.00 Döden klär honom [65669] Brittiskt drama. Frank Manning är på väg att dö i cancer vilken dag som helst. Hela familjen är samlad för att ta avsked av honom. I rollerna: David Roper, Diana Kent, Kim Medcalf. 21.55 Who's that girl? (R) [3729089] Svensk kortfilm från 2006. 22.00 Aktuellt [92535] 22.15 Undergången – Hitler och tredje rikets fall [5464737] FILM Tyskt drama från 2004. Dagarna mellan Hitlers sista födelsedag 20 april 1945 och den 2 maj 1945, då Tyskland kapitulerade. Vid den tidpunkten kunde de som befunnit sig utanför Hitlers cirkel ha vägrat lyda order. Bygger på böcker av Traudl Junge, Hitlers sekreterare. Bredbild. I rollerna: Bruno Ganz, Alexandra Maria Lara, Corinna Harfouch. 0.45 Musikbyrån live (R) [1489729] 1.15–2.15 The wire (R) [7841916]
---	--

7.30 Lilla huset på prärien [572447] 8.30 The winx club [217973] 9.00 Sabrina [218602] 9.30 Simpsons [228089] 10.00 Simpsons [229718] 10.30 Ett geni i familjen [8247404] 10.55 Ett geni i familjen [5255945] 11.25 Scrubs [9042379] 11.55 Scrubs [2415553] 12.25 All of us [644282] 12.55 All of us [773319] 13.25 Memento [6819602] 13.50 Kitchen confidential [963114] 14.15 Sjukhuset (R) [175379] 14.45 Sjukhuset (R) [310008] 15.10 Sjukhuset (R) [5093466] 15.40 Sjukhuset [5083089] 16.10 Scrubs (R) [763176] 16.35 Fab 5 [8495805] 17.35 Från koja till slott (R) [5607805] 18.30 Du är vad du äter (R) [221737] 19.25 Grannfejden (R) [587718] 20.20 Goldfinger [83846737] FILM Brittisk action från 1964. James Bond undersöker den förmögne Auriz Goldfinger, som misstänks ha planer på att stjäla guld från England. Det brittiska guldet är dock inte tillräckligt för den girige magnaten, som planerar att plundra Fort Knox och förinta världsökonomin. I rollerna: Sean Connery, Honor Blackman, Gert Fröbe. 22.30 Sing a long [492602] Svensk underhållning. Gäster: Lasse Brandeby, Anna Book, Victoria Tolstoy och Christer Björkman. 23.30 Extra extra! [204659] Svensk underhållning från 2007. Del 7 av 10. Gäster: Henrik Dorsin, Linus Wahlgren, Felix Herngren och Kattis Ahlström. 0.00 Sova med fienden [5741848] FILM Am thriller från 1991. I rollerna: Julia Roberts, Patrick Bergin. 1.40 Satisfaction [8510751] FILM Amerikansk komedi från 1988. 3.25 Punch drunk love [2385770] FILM Amerikansk komedi från 2002. 4.05–5.55 Who's your daddy? FILM [4413954] Am komedi från 2003.	6.35 Djurvänner (R) [1228094] 7.00 Barnprogram [99823485] 7.00 Lazy town (R) [852060] 7.30 Koalabröderna (R) [9838379] 7.40 Elias – den lilla räddningsbåten (R) [7079263] 7.50 Dora utforskaren (R) [6173945] 8.15 Postis Per [8296114] 8.30 Boblins (R) [8942718] 8.45 Trollz (R) [8445756] 9.10 Pokémon [2572089] 9.30 Staraoke [8956911] 9.45 Jonson & Pipen [6747669] 9.59 Nyhetsmorgon [427221027] 12.30 Äntligen hemma (R) [3257553] 13.35 Sverige i veckan [161176] 14.05 CBS 60 minutes [2551027] 15.10 Austin Powers: The spy who shagged me [7058379] FILM Am komedi från 1999. I rollerna: Mike Myers, Heather Graham. 17.00 Austin Powers in Gold-member FILM [5089485] Amerikansk komedi från 2002. I rollerna: Mike Myers, Beyoncé Knowles, Seth Green. 18.55 Keno [4374244] 19.00 Trav: Vinnare: V75 [875911] 20.00 Nyheterna och vädret 20.30 Postkodmiljonären 21.00 Deal or no deal – med lottodragningen 22.00 En prinsessas dagbok 2 FILM [408263] Am komedi från 2004. Prinsessan Mia har precis fyllt 21 år och är redo för sitt nya liv som prinsessa. I rollerna: Anne Hathaway, Julie Andrews, Hector Elizondo. 23.00 Nyheterna och vädret [841534] 23.15 En prinsessas dagbok 2, forts [5335379] 0.30 Scream [70680312] FILM Amerikansk skräckfilm från 1996. I rollerna: David Arquette, Neve Campbell, Courteney Cox. 2.40 Scream 2 [4195664] FILM Amerikansk skräckfilm från 1997. I rollerna: David Arquette, Neve Campbell, Courteney Cox. 4.40 Love and treason [6589799] FILM Am drama från 2001 med Kim Delaney och David Keith. 6.05–6.35 Lättlagat (R) [7108003]
--	---

14.30 Obs Aktualiteter. 15.00–16.45 Direkt: Boken är värd en mäs Från bokmässan i Helsingfors med Anna Dönsberg och Nils Torvalds bland författare och böcker. FST:s litteraturpris delas ut. Direkt. 17.20 Kryddhulta Sketcher i västnyländsk miljö. Del 2 av 5. 17.45 Uteliv (R) Vi åker till Finlands bästa fågelsjö, Siikalhti, som uppkommit tack vare människans aktiviteter. 18.15 Tv-nytt 18.25 Sportnytt 18.30 Zon5: Paffabriken Pyjamasparty. Självaste John Blund kommer på besök. Hela livet är en improvisation, men vilka är bäst, flickorna eller pojkarna? Även 29/10. 19.00 Matador (R) Dansk dramaserie från 1978. I lust och nöd. Del 12 av 32. 19.50 Tio finländska arkitekter Kaarina Löfström – Innopoli. 20.00 Tv-nytt 20.10 Sportnytt 20.20 En Noman i Pakistan (R) Del 1 av 7. Den norsk-pakistanske journalisten Noman Mubashir tar oss på en resa till kontrasternas Pakistan. Där kan du åka skidor i fjäl-len, paddla i vilda älvar, bada i Arabiska havet och åka på ökensafari. 20.50 Ratatosk Kulturmagasin. Upplevelser, upptäckter och tankar. 21.20 Warszawa FILM Polskt drama från 2003. Relationsdrama som utgår från olika människoöden i dagens Warszawa där allas spår korsar varandra under ett laddat dygn. I rollerna: Agnieszka Grochowska, Lukasz Garlicki, Lech Mackiewicz. Regi: Dariusz Gajewski. 23.05–23.55 Live från Abbey Road (R) Musikserie. Vi besöker den berömda inspelningsstudion Abbey Road i London. I varje avsnitt medverkar tre bemärkta artister eller band som pratar om, och spelar, sin musik. Del 3 av 12. Jamiroquai, The GooGooDolls, Damien Rice.
--

Se det med egna ögon!

På webben och IPTV

www.24.ax

TV ÅLAND

INFOKANALEN

Greven av Källskär.
Ett dikument från Kökar.
Om särlingen och skäret.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
9.00 Kulturen. Repris av måndagens, tisdagens och onsdagens Kultu-ren. **9.45** Musik. **10.00** Spisa med radion. Programledare: Kjell Brändström. Repris från onsdagen. **11.00** Musik. **12.00** Firmabilen. Repris från tisdagen. **13.00** Veckans gäst. Programledare Tom Wiklund. Repris från fredagen. **14.00** Pensionärstimmen. Programledare Rainer Johansson. Ett program producerat i samarbete med Mariehamns pensionärsförening. Repris från måndagen. **15.00** Min musik. Programledare: Therese Wahlgren. Repris från tisdagen. **16.00** Jazz med Wallers. Programledare Ann-Christin och Kurt Waller Repris från 20/10. **17.00–19.00** Musik. **5.30** Musik.

Se det med egna ögon!

www.24.ax

8.00 Tv-nyheter [29350] 8.05 En fascinerande värld: Magi på Vanuatu [8860718] 9.00 Tv-nyheter [93911] 9.05 Loppis [3359447] 10.00 Tv-nyheter [83534] 10.05 Lördagssällskap [1869843] 10.45 De makthavande [6766973] 11.00 Tv-nyheter [48447] 11.05 Prima [5713089] 11.50 Hemhamnen [8735805] 12.30 Basaren: Mundo [44602] 12.40 Basaren: Ungdom av glas [6388485] 13.00 Tv-nyheter [64466] 13.05 Nyheter på teckenspråk [4508195] 13.10 Ettans dokumentär: Skadeinsekter [235398] 13.50 Världens skatter [9633602] 14.10 Ilona Rauhala [968060] 14.40 Familjen Serrano (R) [6156176] 16.00 Sjukhuset i Holby City [45176] 17.00 Tv-nyheter [27398] 17.10 Droppen [3190553] 17.15 Hemgatan [1014669]	18.00 Tv-nyheter och väder [41737] 18.10 Sportrutan [2223466] 18.15 Finländsk antikrunda [116824] 18.50 Den vida naturen: Havens jättar [286027] De näringsrika haven söder om Australien lockar även till sig havens jättar. Den 30 meter långa blåvalen låter sig inte krusas när den kommer till matstället. 19.45 Monk [485756] Nya avsnitt. 20.30 Tv-nyheter och väder [27176] 20.45 Lotto [2965244] 20.50 Sportrutan [853553] 21.15 De makthavande [8404331] 21.30 Nyhetsläckan [379] 22.00 Systerkärlek [22242] Del 7 av 8. 22.55 Green wing – sjukhus-blunder special [459737] Am dramaserie. Sjukhuspersonalen upplever både glädje och sorg. 0.25–0.35 Euronews [9418886]
--	--

6.00 Tellus-frågesport [1229534] 7.45 Fimbles: Bilderbok 7.45 Lilla tvåans morgon [9274640] 8.05 Pocoyo: Mystiska spår [8299244] 8.15 Dikter och skräp: Tröst [3503350] 8.20 Merlin – den magiska valpen: Detektiven [3460945] 8.30 Katten också!: Humpaklubbens nattutfärd [3466] 9.00 Galaxen [61824] 9.01 Dr Dogg: Mutantfabrik [100065640] 9.15 KatjaKaj och BenteBent [8044553] 9.20 Ett ögonblick! [4359195] 9.50 Sketch! [3266973] 10.00 Barnen i Bullerbyn [31669] 10.25 Livets nödtorft [9600195] 10.35 Världscupen i alpint [9316027] 11.35 Spelnytt [9503756] 12.05 Mr Bean [6924331] 12.20 Komppanian neropatit [4074973] FILM Finsk militärfars från 1952. I rollerna: Pentti Viljanen, Sakari Halonen, Rauha Rentola. 13.40 Världscupen i alpint	[7032114] Damernas storslalom, 2:a åket. 14.45 Vlejhjälpen: Näsdagen remix [9709331] 15.50 Fotboll: Tipsligan [85430447] 18.00 V75-travet [23963] 18.50 Tv-nyheter [3900398] 19.00 Sportrutan [10350] 19.05 Tvåans höstväder [8358263] 19.10 Firmans stjärnor [3857973] 20.00 Händig husmor [7843] 20.30 Saken är biff! (R) [15468] Del 6: Bilutställningen 20.50 Ett fall för två [1484331] Stulet liv. 21.50 Tv-nyheter, väder och sport [3303008] 22.05 Cross of Iron [5444621] FILM Tysk krigsfilm från 1977. I rollerna: James Coburn, James Mason, Maximilian Schell. 0.15 Maria, Maria [51022] 0.45 Tv-spelet OK – den rätta frågan [3303225] 2.00 Tellus-frågesport [1822041] 3.00–4.00 Sudoku [1833157] 4.00 Mikämikä-tvperi [1819577] 5.00 Sudoku [1813393]
---	--

6.30 Köpkanalen [491008] 7.30 Neste Oil Rally 2007 [7814701] 7.45 Pokémon [3675553] 8.10 Nalle Puhs nya äventyr [3666805] 8.35 Pilipalipilotit [4221089] 9.05 Disneys klassiker [7840553] 9.20 Battle B-Daman [7767447] 9.45 Staraoke [8371669] 10.00 Kids Top20 [287027] 10.25 Vad ska vi äta i dag? [4180911] 10.30 WRC [2795114] 10.45 Miljöpoängen [3215398] 10.55 Köpkanalen [3217060] 11.25 Antti Tuisku Malawissa [3809621] 11.55 Tilt.tv [4906669] 12.25 Dolda liv [921843] 12.55 Dolda liv [351060] 13.25 Dolda liv [372553] 13.55 Top gear [3013992] 15.00 Prince of Egypt [3915973] FILM Amerikansk tecknad film från 1998. Med finskt tal. Regi: Brenda Chapman. 16.55 Simpsons [4087331] 17.25 Drömvåningar [1011669] En brittisk dokusåpa om vanliga människors ovanliga byggprojekt.	18.30 WRC [329282] 19.00 Sjuans nyheter [867447] 19.10 Resultatrutan [4354176] Dagens idrottshändelser. 19.15 Underhållningens 50 i topp [6636535] Jorma Pulkinen. Päiviö Pyysalo har intervjuat femtio av de främsta namnen inom finsk tv-underhållning. 19.30 Tupla tai kuitti [410973] 20.00 Puls [145282] Ett femstjärnigt underhållningsprogram vars innehåll är en överraskning för både tit-tare och medverkande. 21.00 Överlevarna [783466] Balans och teamarbete. Amerikanskt äventyr där sexton personer förs till en ö i Panama, där de tävlar om att om att överleva i 39 dagar. 22.00 Tians nyheter [238911] 22.10 Resultatrutan [4715060] 22.20 Lotto och Joker [6235008] 22.25 Firefox [60288973] FILM @Titel Program o-in-drag: 1.00 Drogkrig [9100138] 2.10 Vinstpotten late night [8375886] 3.10–6.35 Den rätta [87479393]
--	--

Nyankortsvinnare:
Göran Blomqvist
Jomala
Vinner en Sverigelott. Vinsten skickas på posten.

debatt

”Var finns alla kasserade röster? Skulle vara kul att se vad över 300 röstande skrev.
MESS FRÅN 0400...

Åland och Baskien: lika ... men olika

■ ”Till att börja med, skulle jag (Juan) aldrig våga skriva den här insändaren i min egen hemort (som är Baskien) pga rädsla för min och min familjs säkerhet”

Kära läsare, kära **Elisabeth Naucér:** Kan du tänka dig hur det skulle vara att varje morgonbehöva kontrollera att det inte finns en bomb under din bil innan du skjutsar barnen till skolan?

Kan du tänka dig hur det skulle vara att ta dina söndagspromenader tillsammans med en eskort av beväpnade vakter för att garantera din och din familjs säkerhet?

Kan du tänka dig hur det skulle kännas att läsa ”Du är nästa på listan” skrivet på din husvägg när du kommer hem?

Vi kan förstå om en ålänning tycker att det verkar som en obegriplig fantasi, kanske en våldsam politisk roman men, för de flesta demokratiska

baskiska och spanska politiker är det tyvärr en beskrivning av deras vardagsliv. Ja, vi menar de politiker som tror på demokrati, fredliga förhandlingar, överenskomelser, consensus, fred, fred, fred.. Ja, vi menar baskiska politiker precis som dem vi har träffat på Åland.

Som ni kanske anar, beskriver vi **inte** livsförutsättningarna för de baskiska politiker som stöder självständighet (12-14 procent av alla). Nej, tyvärr. Vi beskriver ett vanligt liv för resten (86-88 procent)!!!

På Åland kan vem som helst vara politiker och uttrycka sina åsikter om åländsk självständighet fritt, även om de är för eller emot, och man behöver inte ha livvakter för att gå på jobb till lagtinget.

De senaste dagarna har vi märkt att en liten men viktig del av de åländska politikerna beskriver de baskiska separa-

tisterna som kuvade av den spanska staten, utan lagliga rättigheter. Tillåt oss beskriva våra synpunkter på detta:

Spanien är sen 30 år tillbaka en fullt demokratisk rättsstat. Både den spanska riksdagen och de 17 parlamenten av de självstyrda regionerna som utgör Spanien väljs enligt fria och demokratiska val. Den spanska grundlagen försvarar uttryckligen minoriteternas rättigheter samt beskyddet och utvecklingen av de fyra officiella språken som finns i Spanien. Autonomiernas självbestämmanderätt är en av de mest utvecklade i Europa. Speciellt Baskien har inom vissa områden högre självbestämmanderätt än Åland (t.ex Baskien har full skattebehörighet). Det här har uppnåtts på bara 30 år.

Det är helt acceptabelt i en demokrati att det finns medborgare som tycker att den här nivån av självbestämmanderätt inte är tillräcklig och

istället vill ha självständighet precis som några vill på Åland. I Baskien har de här medborgarna bildat ett politiskt parti som ursprungligen hette Herri Batasuna.

Däremot tycker vi att det är helt oacceptabelt att försöka uppnå självständighet med våld. Batasuna (PCTV), med kommunism som grundpolitisk inriktning, och som hade stöd av 12,5 procent av den baskiska befolkningen i valet år 2005, är inte bara ETA:s politiska arm, de stöder och uppmuntrar systematiskt våld mot andra politiker, myndigheter, polis och vanliga medborgare som inte stöder självständighet.

För att försvara demokraterna mot det här politiska våldet har den spanska riksdagen godkänt en lag som förbjuder de politiska partier som försvarar våldet som ett redskap för att nå sina mål. Tycker ni inte att

det är en bra lag? Tycker ni inte att partier som stöder eller använder våld bör vara olagliga?

Vem som helst som är intresserad av att kontrollera att det vi skriver är sant, kan själv resa till vilken stad som helst i Baskien, promenera in till centrum en lördag natt och se vad som händer (förstörelse av bilar, bankautomater, butiker, förstörelse och klotter på de partilokaler som inte är för självständighet etc). Men, var försiktig, ta inte med någon åländsk symbol som t.ex. Ålands flagga, eftersom den har rött och gult precis som Spaniens flagga och det kan innebära början på en fysisk aggression.

Juan Lloréns
Professor i IT, Universidad Carlos III de Madrid, lärare vid Högskolan på Åland
Juan.llorens@uc3m.es

Tantigt värre

■ **Hör du** ”Tanten på landet” och alla ni övriga gnällspikar som vaknat efter valet. God morgon.

Vad sade jag och många med mig före valet? Föryngra och förnya lagtinget för framsteg och förändring eller var nöjda med det ni nu har: Mise, tunnelplaner, bumpers, toksnålände m.m.

De personer som tagit dessa beslut har ni valt in igen! Majoriteten av väljarna valde ytterligare att ta ett steg bakåt i historien och placera **Erland** och **Roger** i samma sandlåda som ett par övriga stofiler som egentligen inte gjort något annat än varit med tidigare o.s.v.

Den här perioden blir gamla bråk nya. Paret **Viveka Eriksson** och **Olof Erland** får för mycket makt i en familj, bara det är illa, och ger igen på Roger. Till nästa val föreslår jag att vi endast går in för att plocka tillbaka alla levande gamla lagtingsmän och sätter rekord i hög medelålder i lagtinget. Med den humor väljarna har ska det inte vara så svårt.

Gnäller inte, klagar bara

Sätt stopp för politiserad ekonomisk information

■ **Hur kommer** det sig att landshövding **Peter Lindbäcks** sammanställning av de finansiella sambanden mellan staten och landskapet Åland blev politiskt ifrågasatt?

De siffror som presenterades var dels de fakta som ligger bakom finansministeriets förslag till finansiell avräkning i statens budget (klumpsumma, skattegottgörelse), dels en bedömning av statens särkostnader för Åland. Mot bakgrund av tidigare utredningar förefaller bedömningen av särkostnader realistisk och rimlig.

En beräkning av Ålands

skattekraft med utgångspunkt i helt andra statistiska källor, nämligen nationalräkenskaperna, visat att skattebasen med 40 procents skattekvot är 215 miljoner euro (se min insändare i måndagens tidning), helt i överensstämmelse med de nivåer Lindbäck anger.

En analys av de argument som förts fram visar att det är där politiseringen finns. Följande fyra exempel är belysande.

1. Sjöfartsstödet är ett nollsummespel (**Anders Eriksson, Harry Jansson**)

Argumentet bortser från att de sjöanställdas skatter, premier, avgifter etc. faktiskt blir betalda av staten.

2. Om Åland skulle ta över beskattningen fortsätter staten med sitt sjöfartsstöd (**Robert Horwood** m.fl.)

Att staten skulle betala skatt och avgifter till åländska rederier för de sjöanställda som bor i riket om Åland tar över skattebehörigheten är en from förhoppning. Skulle Åland dessutom ha ett eget sjöfartsregister skulle det vara förmånligare för åländska rederier att ”flagga finskt”

3. ”Åland är ett av Europas mest välmående samhällen. Arbetslösheten är nästan obefintlig. Bnp per capita slår det finländska snittet. Andå ska alltså stenrika Åland vara ett samhälle som tär på staten. Hur sjutton är det möjligt?” (**Niclas Lampi**)

Enligt nationalräkenskaperna är BNP per capita mycket hög men skattebasen minskar på grund av investeringar och kapitalförslitning (avskrivningar) samt löner som i princip är skatter i en annan region (riket). Allt som rymms inom BNP är alltså inte beskattningsbart.

4. ”En ekonomi som byg-

ger på hur det går för Nokia och skogsbolagen, inte hur åländska rederier och tjänsteföretag mår” är en nackdel med klumpsummesystemet (**Niclas Lampi**)

Om skattekvoten är 40 procent går 60 procent av det som ekonomin genererar till löner och vinster som i sin tur går vidare i, till största delen, den åländska ekonomin (utlandsresor etc. är läckage). Den privata sektorn är alltså mera betydelsefull än den offentliga.

Går rikets ekonomi ner så ökar skattegottgörelsen med återföring av den på Åland

genererade statsskatten över 0,50 procent.

I en sådan situation skulle behörighet att uppbära indirekta skatter vara en fördel för Åland.

I ett längre perspektiv är det fråga om en riskbedömning: är Ålands ekonomi mer utsatt för hot än Finlands ekonomi?

Nu är lagtingsvalet över och viktiga ekonomiska beslut är förestående.

Är det inte dags att sätta stopp för politiseringen av ekonomisk information och grundläggande principer?

Olof Erland

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ ■ När det gäller snustjafset med EU så skulle det ju inte skada med lite snusföruftighet. **040...**

■ ■ Du som undrar över Nicke Lampis bild på Ålandstidningens första sida; det är väl i Ålandstidningen som du skall messa frågan om du vill ha svar. ”**Logisk**”

■ ■ Bästa MaxFlax Flaxson. Man föredrar 20 cm istället för ditt erbjudande på 14 cm! ”**spray-se-användare**”

■ ■ Har vi två valmyndigheter på Åland? JCI har ett eget lagting, och flere kommuner med flera fel på invalda ledamöter. Uppdatera eller rätta ert valresultat, annars stäng sidan. **0457...**

■ ■ Alina, Ida och Johannes, tänk om alla som väntar på skolbilen gjorde som ni och hade reflexvästar på sig. Ni syns på långt håll. Bra gjort! **0457...**

■ ■ Vad menar J Sundbloms minnesstiftelse, ”inbjuda alla ålänningar, hög som låg”? Vilka är höga, vilka

är låga enligt er? Är jag som är av medellängd välkommen? **040...**

■ ■ Nu ska vi se om den nya regeringen är mera kommunistisk än sossarna och kommer att satsa helhjärtat på sovjetisk kolschosgolf. Istället för att stödja de privata, redan etablerade . ”**En vanlig sosse**”

■ ■ Dax att bygga ut bowlinghallen! Efter betongsilon på östra utfarten är färdig! **Kalle Pallo**

■ ■ Såg just ett gäng med påfåglar på väg mot lagtinget! Kan det vara vår nya regering som är ute och går männe? H. **från en som funderar**

■ ■ Du Mamman! För ett litet barn på et sunkigt barnhem någonstans på en plats som Gud glömde för länge sen, framstår nog alternativet med 2 pappor el. mammor i Finland som rena himmelriket. Om det är barnet man ska tänka på, som du säger! **040...**

■ ■ Om nu endast fartyg registrerade i Sverige skall få sälja snus,

skall då inte tax-free undantaget endast gälla fartyg registrerade på Åland? ”**Kocken**”

■ ■ Å så står ja å tittar i Nyan, å blir man int avis då med mindre. Jag önskar att jag å blivit född i en Toyota. **0457...**

■ ■ Nej, Babsan! Kliv inte av än! Sossarna behöver en tuff frontfigur i oppositionen. **0457...**

■ ■ Biljetter till Marieparks Hal-loweenfest kan man köpa på Garaget och Metro. **0400...**

■ ■ Stopa aland marton . Jag kommer inte köra 50KW så ni vet en som hatar aland marathon. **0457...**

■ ■ Till blyga och trevliga singelkillar. Passar inte fredag kvl med myskvl i Mhmn. Tänker simma å kanske bubbla i Godby lördag efter lunch. Tr. **singelkvinna**

■ ■ Till ”mina” små busfrön på bibban: Jaså var det det ni tissla om, läste först i tors. Tack för blomman, den värmdde i höstmörkret. Kram **Ann**

■ ■ Tack till dig i Kattby som

fångade min katt Oliver! **0457...**

■ ■ Normalt är man och kvinna och barn, så har det varit i några tusen år och så gör andra singelkönade djur också. **040...**

TORS DAG 1/11 KL 19 PÅ MARIEPARK

Damernas

afton

Modevisning & underhållning

Bilj. 30€. I biljetten ingår: Ett glas mousserande vin, grillad kycklingfilé som serveras med basill-karisotto, portvinssky, mangosalsa, ett glas vin, kaffe och en ”överraskningskasse”.

Biljetter kan köpas hos F:ma Erik Mattsson i Godby, AAB City-kontoret/kundtjänst.

Arrangör: Åland Freja

■ ■ Råkade köra på en kisse ca 100 m före tvätten i Saltvik. Stannade och letade efter den, men den sprang i väg. Hoppas att den klarade sig. Ber jättemycket om ursäkt :(”**Ledsen bilist**”

■ ■ Du som kom in till Kotipizza

sent på torsdagen, en kund som dig väntar man gärna hit fast vi har stängt, så du vet till nästa gång..-) Ps. Du är ganska söt! H. **Tjejerna i flåtorna**

■ ■ Vad är du för skojarer egentligen? Lämnar in nr till tidningen o vill ha kontakt med mig och jag sms:a dig men inget svar. Var det bara för trynandes skull? **0457...**

■ ■ Jag tycker att Tom på Ålands Radio skulle kunna hitta på ett bättre, roligare, program än det tråkiga mesiga sömniga program som han har nu från må-fre. **0457...**

■ ■ Till x.Tr.Kvinna. Jag simmar 3 ggr i veckan. Möjligt att vi har varit där samtidigt? **Blyg singel kille**

■ ■ Hej Nina! Korrekt om snuset. Men föreställ dig reaktionen om finska myndigheter (i stöd av EU: s direktiv) stoppat snusförsäljning på Åland! **0400...**

■ ■ I söndags såg jag en najs tjej på båten från Åbo, du satt o spela kort med en kompis o 2 äldre släktingar.. Singel? **040...**

■ ■ Finns det ngn på Åland som tar emot grejer för Hoppets Stjär-

na? Såg på Husis att insamling till förmån för Vitryssland och Baltikum pågår på fastlandet. **0457...**

■ ■ Ja ni kan ju tänka er hur många pallervantar det sitter i Bryssel och bestämmer, av det antalet kan man ju undra hur många det är som tex röker och aldrig sett en prilla. Cigaretter ger dom sig aldrig på, dom bolagen genererar för bra med skattepengar, men nu får ni era dumma fån till politiker som hejdlöst skulle vara med i EU utan att tänka efter, gå ur kanske. **040...**

■ ■ En butik saluför baddräkt som tål klor. Är det en s.k. cat-suit de säljer? **040...**

■ ■ Var finns alla kasserade röster? Skulle vara kul att se vad över 300 röstande skrev. **0400...**

■ ■ ”Mamma till 4 barn”: Vi lever inte på 1800-talet längre! Sluta vara så konservativ, de e just sånt här som väcker fördomar o låter dom stanna, för att den nya generationen ska leva ett fritt land utan fördomar så måste vi ändra på saker! Homosexuella ska få adoptera! Homosexuella ska få gifta sig! Varför ska ni vara så blåsta att ni inte ser vad som är bäst för framtiden! h. ”**Förbannad ungdom**”

”Man får en känsla av att den gråa statsministerns väsen och den gråa vardagen har färgat av sig på hela regeringen.

TOMMY WESTERLUND I VÄSTRA NYLAND

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Mitt i allt

Nina Fellman

En klädkod kan ge råg i ryggen

När jag vaknar på morgnarna är jag trött, trött, trött. Det är mörkt. Jag fryser om fötterna om vill helst ha något varmt, lurvigt och mojsigt tröstande på mig.

Därav, och av ohejdad vana, kan man inte med bästa vilja i världen kalla min dagliga klädsel elegant. Ibland blixtrar det väl till men i regel är det behovet av värme och funktionalitet samt nivån på tvättkorgen som styr.

En morgon på väg till jobbet såg jag en dam på väg över gatan mot sjukhuset. Hon var klädd i hatt, en lång kappa till hälften uppknäppt, en scarf, en svepande kjol och högklackade stövlar. Runt henne stod en mild doft av parfym.

Hela hennes hållning signalerade; Här kommer jag. Jag vet att jag gjort mitt bästa, och det syns!

Visst syntes det. Hon såg så där självmedveten ut som man gör när man ansträngt sig och vet att man luktar gott överallt. Man har sina snygga trosor på sig, och bh:n som faktiskt gör mer än hänger där. Man går på ett annat sätt för att finskorna (alltså fin-skorna inte de finskspråkiga kvinnorna) styr stegen och håller ryggen lite rakare för att hålla valkarna kring midjan inne.

Kanske kunde man se ut så en vanlig dag också, men för att uttrycka sig på dataspråk så finns det inte stöd för det. De flesta dagar finns det bara stöd för att se hel och ren ut, och knappt det om man har småbarn. På ett sätt är det synd. Jag är på allt sätt för att man får klä sig som man vill och att man inte behöver bry sig eller spela upp roller till vardags, men ibland blir jag avundsjuk på yrkesgrupper som har en given stil eller standard.

Skulle jag dyka upp på jobbet i liten dräkt skulle väl halva personalen dratta på andan och den andra skratta ut mig. Sen skulle alla dra slutsatsen att jag ska vara med i tv. Steget blir så långt från min legendariska sladdriga fleece med målfärgsfläckar på armarna till en klädsel som åtminstone kunde ge lite stöd åt självkänslan.

För övrigt har jag alltid varit lite lockad av tanken på skoluniformer. Det finns, särskilt för ungdomar, en sådan trygghet i ett tvång som gör alla lika. Det skulle inte bli lika dyrt med alla märkeskläder och ungdomar skulle ha en klar gräns att stängas mot, i stället för att tvingas hissa upp pajtorna till hakan innan någon reagerar.

Bara en tanke.

Informellt blir det liberaler och center

Drar undan stolen?

Nej, tvärtom. Bilden kan ses symboliskt som att Viveka Eriksson (lib) blir erbjuden Roger Nordlunds (c) stol. Hon tar över som lantråd och han drar sig tillbaka till lagtinget som talman. De två meddelade i går att deras partier diskuterar regeringssamarbete.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Beskedet kom i går och det var långtifrån oväntat. Liberalerna och centern är överens om att bilda regering. Med det gör de som över hälften av väljarna ville ha det. Åtminstone kan man tolka det så.

Viveka Eriksson (lib) blir Ålands första kvinnliga lantråd. **Roger Nordlund** (c) lämnar landskapsregeringen och tar över talmansposten efter **Barbro Sundback** (s).

Så måste det bli, även om det inte nämns några namn än så länge. Nordlund säger att han lämnar regeringen och lär knappast sitta som en i raden i lagtinget efter att ha lett partiet till ett framgångsrikt val.

Några fler partier behövs inte. De obundna, som procentuellt gick fram betydligt mer än centern, passar inte riktigt in i den politiska mittfåran. Åtminstone inte i den mittfåra som bildas av de två största partierna.

Om förhandlingarna mellan liberalerna och centern leder till resultat och om partierna den här gången är inställda på att samarbeta så blir det en mycket stabil regering.

Det är alltid lättare för två partier att komma överens i besvärliga frågor än om tre viljor skall jämkas samman. Och en av de frågor där vi på förhand vet att det råder olika åsikter hann man skjuta på framtiden redan före valet, nämligen om och när och hur det skall bli med att ta över beskattningsrätt. Där tillsätts en utredning, det vill säga Ålands statistik- och utredningsbyrå får reda ut konsekvenserna så gott det går.

Någon kanske tycker att 18 mandat är en svag majoritet, i all synnerhet som **Anders Englund** ingår. Han brukar rösta efter sitt eget huvud, som går mera på den obundna linjen.

Då får man inte glömma att den sittande

landskapsregeringen har hållit sig i sadeln i tre år nu med tre partier och 17 mandat, inkluderande samme Englund.

Vilkendera verkar stabilast?

Det finns en annan aspekt på detta med majoritetsblock. Alla håller kanske inte med om resonemanget, men en majoritet får inte vara för stark.

Om regeringsblocket har kvalificerad majoritet i lagtinget så kan det driva igenom precis vilka frågor som helst mot oppositionens vilja. En ny konstitution för Åland, till exempel.

Men en konstitution, en grundlag, borde inte baseras på en tillfällig politisk majoritet. Då kan en annan tillfällig politisk majoritet få för sig att riva upp beslutet.

Beslut i de riktigt stora frågorna borde fattas gemensamt. Där skall oppositionen involveras. Även om majoriteten möjligen måste backa en centimeter för att få med oppositionen så är det värt det.

Det som bidrar till att en koalition liberaler – center blir stark är att oppositionen är splittrad på fyra små grupper, som dessutom politiskt ligger på olika sidor. Vad kan socialdemokrater och Ålands framtid ha gemensamt? Möjligen att fälla regeringen, men till det räcker inte den samlade oppositionens tolv mandat.

Skall den här regeringen falla så skall den fälla sig själv.

Det har hänt förr, men man kanske har lärt sig någonting.

Rent formellt pågår inga regeringsförhandlingar. Rent formellt finns varken lantråds kandidat eller något annat. Rent formellt måste det först väljas en talman för det nya lagtinget, talmannen skall höra sig för med samtliga grupper och sedan föreslå en lantråds kandidat som förhandlar. Det blir inte inkommande vecka utan veckan efter.

Men rent konkret är arbetet i full gång. Man diskuterar regeringsprogrammet, man funderar på vilka personer som lämpar sig för vilka poster. Om ingen nu strör grus i maskineriet så bör det mesta vara klart innan det kommer till det formella.

Om det här regeringssamarbetet går i putten så beror det åtminstone inte på att förutsättningarna var dåliga!

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2006:
7.279 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonssavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Ansvarig nyhetschef:
Ulf Weman
tfn (018) 528 442
sport@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör:
Maj-Len Lindholm
tfn (018) 528 449
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.1.2007
Fortlöpande helår..... 164 €
halvår..... 88 €
kvartal 45 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER				
Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser	
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14	
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14	
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14	
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14	
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14	
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12	
Torget: onsdagar kl 12.00. Tel. 0600-9-1219				

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäteriverket.
© lantmäteriverket, tillstånd nr 364.

TURLISTA 17.9 – 20.12 2007			
M:HAMN 01.50 1) → 08.00/09.00 1) → 11.00 2) →	ÅBO 12.55 L → 17.00/18.30 → 23.20 L	M:HAMN 12.55 L → 17.00/18.30 → 23.20 L	
M:HAMN 23.55 → 09.55/17.00 → 04.15	H:FORS 09.55/17.00 → 04.15	M:HAMN 04.15 → 09.55/17.00 → 04.15	
Passagerare med el. utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck/bilj. försäljn. ej kan garanteras Torgg. 14, tel 16 711 eller 06001 74552 www.tallinksilja.fi			

1) Charter 10–12.11 och 22–26.11
Ring för mera info.
2) 27.10 och 28.10 avg 12.30 från Långnäs

SILJA LINE
A member of AS Tallink Grupp

TALLINK			
Sthlm - Mariehamn - Tallinn			
18.00 - 00.50 → 01.00 - 10.00			
10.00 - 05.00 ← 04.50 - 18.00			
Torggatan 14, tel 16 711. www.tallinksilja.fi Check-in senast 30 min. före avgång			

ÅLANDSTRAFIKEN 20.8–31.12.2007

Mariehamn–Kapellskär, Kapellskär–Mariehamn
TRAFIKEN INSTÄLLD TILLS VIDARE

Med anledning av detta vill vi särskilt lyfta fram avgångarna kl 01.10, 04.35, 10.15, 14.25 från Åland–Stockholm.
Från Stockholm–Åland vill vi gärna tipsa er om avgångarna kl 07.45, 16.45, 18.00, 20.10

Vänligen kontakta Viking Lines resebutik för alternativa avgångar, tel 26 211

ÅLAND–STOCKHOLM dagligen			ÅLAND–FINLAND dagligen		
ÅLAND	STOCKHOLM		ÅLAND	ÅBO	H:FORS
01.10 L	06.30		03.30 L	07.35	
04.35 M	09.40		14.25 M	19.50	
10.15 M 2)	15.30		23.45 M	→ 10.00	
14.25 M	18.55		14.10 M	→ 08.45	
14.10 M	→ 07.45		01.00 L	→ 21.00	
23.35 M	→ 16.45		04.25 M	→ 17.30 3)	
07.45 M	→ 18.00 2)				
03.20 L	→ 20.10				

2) Reservation för charteravgång
Reservation för charteravgång, kontakta vår resebutik för info. 3) Julkryssning med annan avgångstid, kontakta vår resebutik. Jultrafiken: kontakta vår bokning!

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. (i Mariehamn 20 min. vid avg. kl 07.00 och 08.00) före ord. avg. Transfer Mariehamn (Storg. 2)–Långnäs 1 timme före avgång, även Långnäs–Mariehamn, 12 EUR/person.

M=Mariehamn L=Långnäs
Boka alltid din resa!
VIKING LINE
Storagatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

**LEDIGT
ANNONS-
UTRYMME**

Kontakta Nya Ålands
annonsavdelning
tel. *23 444
annons@nyan.ax

Nya Åland
☆☆☆

Turlista t.o.m. 6/1 2008

OBS! Lokala tider

Från Eckerö		
Alla dagar	13.30	18.30
Fredag–måndag	8.30	13.30

Från Grisslehamn		
Alla dagar	10.00	15.00
Torsdag–söndag	10.00	20.00

Buss: Till Stockholm från alla båtankomster, 8.30-turen via City-terminalen. Från Stockholm ① Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8 och 13 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst. **Extra turer fr. Eckerö:** 18/10 kl. 8.30, 6/12 kl. 8.30 och 26/12 kl. 8.30. **Extra turer fr. Grisslehamn:** 5/12 kl. 20.00
Ej trafik 24–25/12 samt 31/12 kl. 18.30 och 1/1 2008 kl. 10.00

ECKERÖ LINJEN
Bokning tel. 28 300, växel 28 000, Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

BIRKA PARADISE

Alla dagar M:hamn → Sto 10.00 ⇒ 15.45

Sönd-tisd Onsd-lörd Sto → M:hamn 18.00 ⇒ 02.00
18.00 ⇒ 03.30

BIRKA CRUISES
Ö ESPLANADG. 7. TEL: 27027
FAX: 15118 www.birkaline.com

**Fem-
dygns-
prognos
nyan.ax**

RING SÅ KÖR VI! DAGLIG LASTBILSTRAFIK till och från Åland. Tel. 24 111

LÖRDAG 27 OKTOBER 2007

dagens ålänning

”Jag skall fara på kurs”

Bakom disken i affären Bliss for you i Mariehamn hittar vi dagens ålänning, **Christina Rytterstedt**. Hon jobbar här full tid med sin vän **Carina**.
Är det roligt att jobba här?
– Jo det är faktiskt jättekul. Vissa dagar får vi många kunder och vissa dagar är det mindre. Men jag trivs jättebra på mitt jobb. Bliss har varit Carinas och min egen affär sedan augusti så det är ganska nytt.
Vad gör du på fritiden?
– Jag sköter om mina två hundar, det är två jättesnälla Pumier, Soda och Etel och så är jag med mina tonårstjejer, Moa 13 år och My 15 år när de har tid att vara med sin mamma. Annars är jag med vänner.
Vad skall du göra i helgen?
– Jag skall åka till Stockholm med Carina och gå på en kurs till Axelsons institut för att lära oss göra ansikts-

Skall lära sig mera. Dagens ålänning, Christina Rytterstedt, skall gå på kurs i helgen.

behandlingar och efter att har varit på den här kursen kan jag visa min nya talang för familjen.
Så du ska inte gå och se på IFK-matchen?
– Nej, gud nej jag är absolut inte intresserad av sport och sådana grejor. Aldrig kollar jag i en sporttidning eller kollar på sport på te-

ven. Men ibland kan jag bli ”tvingad” att kolla på Formel 1.
Var på Åland bor du?
Jag bor i Eckerö, Storby.
Och vem vill du hälsa till?
– Jag vill hälsa till alla våra kunder, både dom gamla och dom nya och till min man **Dennis**.
Text och foto: MAEVA HACHEM

vädret

Lördag
Stockholm ⑥ 0,5m +9/+9
Åbo ⑨ 1,5m +9/+8
Helsingfors ⑥ 0,2m +9/+9
8/5 temperaturen på dagen/nästa natt 1,7m våghöjden

Söndag
Stockholm ⑪ 1,1m +9/+9
Åbo ⑫ 0,3m +9/+9
Helsingfors ⑪ 1,2m +9/+9

Måndag
Stockholm ⑫ 10/+9
Åbo ⑭ 10/+9
Helsingfors ⑬ 10/+9

I går kl 15
Jomala +9 temp. moln.
Åbo +9 temp. moln.
Helsingfors +7 temp. moln.
Stockholm +8 temp. moln.

Max/min temp. 19.10 - 26.10. klo 9
Jomala +9,3 24.10. -0,2 20.10.
Åbo +9,3 24.10. -2,3 21.10.
H:fors +8,7 19.10. -4,3 21.10.

För ett år sedan
Jomala 11 temp. moln.
Åbo 10 temp. moln.
Helsingfors 10 temp. moln.

Utomlands i går
Köpenhamn 10 Paris 10
Oslo - Wien +7
Bryssel +9 Madrid 14
Berlin +9 Rom 19
Moskva +7 Aten 22
London 11 Las Palmas 24

Solen i dag
Mariehamn 8:49 Upp 17:58 Ner
Helsingfors 8:29 Upp 17:38 Ner
Stockholm 7:54 Upp 17:09 Ner

METEOROLOGISKA INSTITUTET
Värdertjänsten Tel.060010600 3,95 /min +Isa

dagens rätt

Ceviche
100 g laxfilé
100 g gös- eller sikfilé
3 limefrukter, saften
1 limefrukt, rivet skal
salt
2 tomater
1 röd lök
2 milda/ mellanstarka chili
3 msk olja
färsch koriander

Skär fisken i små tärningar, lägg i en skål. Pressa över limesaft, riv ner limeskal och strö på salt. Rör om. Låt stå kallt ett par timmar. Klyv tomaterna, ta bort kärnorna och tärna. Hacka löken. Ta bort fröna från chilifrukterna och hacka fint. Blanda alla ingredienser med fisken och låt stå ytterligare ett par timmar. Dekorera med färska blad av koriander (eller persilja). Servera med mörkt bröd som förrätt.

TIPSA 0457-313-4444 MESSA 0457-323-4444 RING 018-23444

Kalles
Skogs- och Trädgårdsskötsel

UTFÖR:
• Skogsarbete
• Trädgårdsarbete
• Rövning m.m.

Innehavare:
KALLE NORDSTRÖM
Tel 040 965 1716

Är du en orolig anhängig?

Ring
13 000
dygnet runt
drogfri.ax
SFAMP

STUBBFRÄSNING

Fint till våren?

Har du irriterande stubbar som sticker upp ur gräsmattan eller i trädgården?

Här har du lösningen!

Med en liten och effektiv maskin (70 cm bred) kommer jag och fräser bort dina stubbar utan att göra överkan på naturen.

Tveka ej att ringa!

Simon Björklund Ab
Gsm 040 585 1237
SLÄPLIFTAR UTHYRES • BOMLIFTAR UTHYRES

MATHISHALLEN RENOVERAR

ALL INREDNING FÖRNYAS
(utom frukt & grönt och delikatessen)

Arbetet med att byta ut hyllorna påbörjas inkommande vecka och beräknas pågå ca 2-3 veckor

Det kommer under denna tid att vara ganska stökigt i butiken (varor flyttas om osv), men vår målsättning är ändå att betjäna våra kunder så bra som möjligt

Vi hoppas att Du som kund har överseende och tålmod med de störningar som renoveringen förorsakar

K SUPERMARKET
Må-fr 9-19, lö 9-16, sö 9-16
Ålandsvägen 42
tfn 28 149

MATHIS Hallen
PLISSA för dina inköp

14-18 år?

Vi finns till för dig också! Många av dina jämnåriga tar kontakt med oss. Helt anonymt, numret syns ej på telefonräkningen. Det kan vara till stor hjälp att sätta ord på det man känner och tycker. Du kan också mejla till BRIS.

Bris-mejlen www.bris.se

BRIS
BARNENS RÄTT I SAMHÄLLET

Ålands landskapsregering